

Luk

Namnusən Təwîr Rəha İesu Kristo İtəm Luk Təmäte

Nəghatən əkuəkîr rəha naoa u Luk

?Pah təmäte naoa u? Luk təmäte naoa u. In sənəmə etəm tuelef kit rəha İesu, mətə in fren wîr kit rəha Pol, kən təmaliwək tepət ilau Pol. In sənəmə etəm İsrəl, in İaihluə əm kit, mətə in iəfak kit. In tokita kit itəm təmöl wîr sîkul. In təməplan wîr natimnat itəm kəmotiet e nəmegəhən rəha İesu. In təmäte naoa mil u: Namnusən Təwîr İtəm Luk Təmäte, ne Wək Mîn Rəha Aposol Mîn.

?Təmäte tatuwîn kəm pah? Təmäte naoa u tatuwîn kəm rəhan kit fren, nərgîn u Teofilas. Nîpəti nərig u məmə, “Etəmim itəm tolkeike Uhgîn.” Luk təmäte naoa u tatuwîn o suah u, mətə in titun məmə İaihluə mîn tepət okotafîn.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təmäte? Netəmim tepət, nîkilat təht məmə Luk təmätatig Rom o Sisaria nian təmäte naoa u. E nian əh, namnusən tepət e İesu təmätəlau.

?Təmäte naoa u o naka? Luk tolkeike məmə otəte namsu kit itəm tətuatîp məhag-əhag wîr e nəmegəhən rəha İesu. Kən in təməghat ilat netəm kəmotaliwək ilat İesu moatəplan wək rəhan. Nian təmətə rəkis rəhalat nəghatən, kən Luk təmäte naoa u. In tolkeike məmə otəgətun məmə İesu in etəm pahrien kit, mətə in təməsölən nolən rat kit. Kən in Uhgîn, kən in İosmegəh.

¹ Teofilas, ik etəm-iasol katisiai-in ik.

Netəmim tepət kəmotalkut pik məmə okotəte rəkis ətuatip namnusən rəha natimnat min itəm Uhgın təmöl ilugın itimat.

² Kəmotəte rəkis natimnat itəm netəmim neen kəmotən, netəm min əh kəmotatig e nian rəha nətuounən rəha natimnat min əh, kən ilat kəmotehm ətuatip e niganəmtilat natimnat min əh, kən moatən-iarəp.

³ Kən io emitəp wir nəghatən min lan məmə ekıtun wir natimnat min əh e nətuounən rəhan, kən roiu rəhak nətəligən məmə təwir io min ekəte rəkis ətuatip natimnat rafin min əh məmə onakatafin. Ekəte ətuatip natimnat itəm kəmotaurisig.

⁴ Ekolkeike məmə ekən natimnat min əh kəm ik məmə nəkıtun ətuatip nıpahrienən rəha namnusən itəm kəmən rəkis.

Nagelo təməghat-in naiirən rəha Jon Baptais

⁵ E nian rəha suah kit, nərgin u Herot Asol, kig rəha Jutia, inəh pris kit nərgin u Sekaraea. In kit e pris min kətaun-in ilat məmə, Pris min rəha Apia, u təmisi-pən e noanol rəha pris u Aron aupən ikin. Rəhan pətaguihl, nərgin u Elisapet, kən in min təmisi-pən e noanol rəha pris u Eron.

⁶ Kən ilau kuətuatip e niganəmti Uhgın, kən e nian rafin katuətəu-pən wir nolən rəha Lou ne nəghatən min rəhan, kən məsuərəkınən kit.

⁷ Məto nətilau tikə məto-inu Elisapet, in təməseməkən mətoahgin minıpitaguihl, kən ilau kərən kinuaguihl.

⁸ Kən nian ətuatip tinuwa məmə, Pris mīn rəha Apia okotuwīn e Nimə Rəha Uhgīn motol rəhalat wək. Kən Sekaraea, in mīn təmuwīn mol wək rəha Uhgīn. ⁹ E nolən rəha pris mīn, ilat koatəra kin kəpiel əkəku mīn kotahmen-pən e taes məmə okotegəs-in məmə otəgətun pah otol wək e Nimə Rəha Uhgīn məmə otuwaan nat pien-pien itəm tatuwīn kəm Uhgīn. E nolən əh təməgətun Sekaraea.

¹⁰ Kən e nian itəm təmuwīn imə matuwaan nat pien-pien, nīmanin netəmim tepət koatətul ihluə katəfak.

¹¹ Kən nagelo kit rəha Uhgīn tiet-arəpa ron matətul əh e rəhan matip ikin, itəm katuwaan nat pien-pien mīn ikin.

¹² Kən nian Sekaraea təməplan, kən narmin təmiwig mətasiəp mīnəruru əfəməh nat, kən nəgīnən təmərioah e nīkin.

¹³ Məto nagelo təmən-ipən məmə, “Sekaraea, əsəgīnən, məto-inu Uhgīn tinəto rəham nəfakən. Kən rəham pətagu:ihl Elisapet otıləs nətīn kit iərman. Kən onakəkəike maun-in nərgīn məmə Jon.

¹⁴ Kən onakəto təwīr kən magien, kən netəmim tepət okotagien o nairən rəhan,

¹⁵ məto-inu in otuwa etəm-iasol e nīganəmti İərəmərə. Kən in otəsənīmən wain ne nənīmən əskasik mīn. Kən Narmin Rəha Uhgīn otərioah e nəmegəhən rəhan, nian otətətig əh e nərpī rəhan mama, matuwīn əm nulan nian rafin.

¹⁶ Kən in otiuw-pa netəm Isrel tepət kotitəlig-pa o İərəmərə, Uhgīn rəhalat.

17 Kæn in otætaupæn-in Iæræmæra e narmin ne næsanænæn ræha Elaija mæmæ in otæuhlin nætæligæn ræha tata min koatitælig-pæn min o ræhalat nisualkælæh min, kæn in otæuhlin min netæm koatæht næwia Uhgîn okotuwa min e nenatigæn ræha netæm kotætuation. E nolæn æh, in otol næpen-æpenæn o næmegæhæn ræha netæmim o nuwamæn ræha Iæræmæra.”

18 Kæn Sekaræa tæmæn-ipæn kæm nagelo mæmæ, “?Oekahro min-nulan mitun mæmæ nat u otuwa mol nîpahrienæn? Mæto-inu io enaguïhl rækis, kæn ræhak pætan tinîpitaguïhl min.”

19 Kæn nagelo tæmæn-ipæn kæm in mæmæ, “Io, nærgæk u Kapriel, kæn io iatætul e nîganæmti Uhgîn e nian rafin. Kæn in tæmahl-ipa io mæmæ ekuwa mæghat kæm ik, kæn mæn-ipinæ namnusæn tæwir u.

20 !Ætælig-in-tu! Namæm oteko kæn onakæsagætæn mætoarus-pa nakehm nîpæti næghatæn u, mæto-inu næmæsænæn nîpahrienæn e ræhak næghatæn. In otuwa mol nîpahrienæn e nian ætuatîp ræhan.”

21 Kæn e nian æh, netæmim kæmoatæsahgîn Sekaræa, kæmoatætælig-in mæmæ tahro tinan tinuwæh-pîk næhlan e Nimæ Ræha Uhgîn.

22 Kæn nian in tæmuwa ihluæ, mæto tinæruru næghatæn, kæn ilat kînotitun mæmæ in tæmehm nat kit tahmen e napîlaiiræn. In tæmasgæwin-asgæwin æm e nelmîn kæm ilat, mæsagætæn mæto-inu namæn tæmeko.

23 Nian ræhan wæk ræha pris e Nimæ Ræha Uhgîn tinol namnun, kæn in tæmitælig-pæn latuænu.

²⁴ Kən təsuwəhən, rəhan pətaguihl tənəpəs məwīg e suakəku. Kən e məwīg faif, pətaguihl u in təmatəhluaig əm latuənu,

²⁵ kən in təmən məmə, “Inu wək əm rəha İəməmə. Aupən ikin, nətik tikə kən etaulis. Məto roiu əh, Uhgın təmol təwİR ron io, kən nıkin tagien məmə ekiləs nətik, kən io esaulis minən e nıganəmti netəmim.”

Nagelo təmən-iarəp məmə İesu otaiİR

²⁶ Nian Elisapet tənəpək-əpək minos məwīg sikis, Uhgın təmahI-ipən rəhan nagelo, nərgın u Kapriel, məmə in otuwın e nıtən Kalili e taon kit, nərgın u Nasaret.

²⁷ In təmos nəghatən kit matuwın rəha pətan kit itəm İərman təsuwınən əh mehm, məto kınən rəkis məmə okos rəhan kətım kan mə rəha suah kit, nərgın u Josep. In mipı Kig Tefıt rat. Kən pətan əh, nərgın u Meri.

²⁸ Kən nagelo təmuwın met-arəpən, kən mən kəm in məmə, “TəwİR, Meri. Uhgın təmələhəu rəhan nəwİRən kəm ik, kən mətatıg itəmlau min.”

²⁹ Məto Meri tınatəruru əfəməh nəghatən əh, kən nıkin tınatəht pık məmə nıpəti nəghatən əh tahro.

³⁰ Kən nagelo təmən-ipən kəm in məmə, “Əsəginən, Meri, məto-inu Uhgın təmıtəpun məmə in otawte-in rəhan nəwİRən kəm ik.

³¹ Kən inəh, ik onakəpəs-in məwīg e nətım kit, kən mİLəs İərman. Kən onəkaun-in nərgın məmə İesu.

³² In otuwa etəm-iasol kən etəm kəike, kən okaun-in məmə Nəti Uhgın İlis Agın. Kən İəməmə

Uhgín otol in tuwa Kig, tahmen-pən əm e tɪpɪn rat Tefit.

³³ Kən in otərəməərə e noanol mɪn rafin itəm koatɪsi-pən e Jekop, kən rəhan nərərəməərəən otatig lilin matuwɪn matuwɪn namnun tɪkə.”

³⁴ Kən Meri təmən-ipən kəm nagelo məmə, “?Oekahro min-nulan mɪləs suakəku kit okəmə esətəu-pənən əh iərman?”

³⁵ Kən nagelo təmən-ipən kəm in məmə, “Narmin Rəha Uhgín otuwa matig lam, kən nəsanənən rəha Uhgín Ilis Agin otəfətəin ik. Kən inəh, suakəku onəkiləs, okaun-in məmə in təmisi-pən o Uhgín, kən in Nəti Uhgín.

³⁶ Kən iatən kəm ik məmə ik kit Elisapet tɪnəpək-əpək rəkis in nətɪn kit iərman, nat əpnəpɪn in tɪnɪpətəguɪhl rəkis. Kəmatən lan məmə pətəguɪhl itəm təseməkən, məto roiu əh tɪnəpəs məwɪg sikis rəkis e nətɪn.

³⁷ Natimnat mɪn u tatətəu-pən nəghatən rəha Uhgín məmə, ‘Uhgín tɪtun nolən natimnat rafin, kən nat kit təsiəkisən ron.’ ”

³⁸ Kən Meri təmən-ipən məmə, “Əwəh, io pətən iolwək əm rəha Iərəməərə. Pəs in otol kəm io nat naka itəm ik nɪnən rəkis.” Kən nagelo təməpəs in, kən matuwɪn.

Meri təmalıwək matuwɪn məmə otətəg Elisapet

³⁹ Uarisig lan təsuwəhən, Meri təmıet iman ikɪn malıwək uəhai əm matuwɪn əpəh ikɪn e nıtot mɪn e taon kit rəha nıtən Jutia məmə otətəg in kit Elisapet,

⁴⁰ kən in təmuwɪn latuənu rəha Sekarəea, muwɪn imə matən təwɪr kəm Elisapet.

41 Kæn e nian Elisapet tæmæto næghatæn ræha Meri, suakæku un itæm tætatig æpæh e nærpîn tæmaut, kæn Narmin Ræha Uhgîn tæmæ e niki Elisapet.

42 Kæn tæmagæt æfæmæh mæmæ, “! Uhgîn tæmol tæwîr kæm ik taprækis-in nîpitan mîn rafin, kæn in otol tæwîr kæm suakæku itæm onækilæs!

43 Ekisitunæn mæmæ o naka Uhgîn tæmol tæwîr kæm io min-nulan mæmæ mama ræha Iæræmære ræhak tæmuwa mætag io.

44 Iatæn næhlan mæto-inu e nian ematæto ræham næghatæn, kæn suakæku un itæm tætatig æpæh e nærpîk tæmagien maüt.

45 Kæn Uhgîn otol tæwîr kæm ik mæto-inu næmæn nîpahrienæn e næghatæn itæm Iæræmære tæmæghat-in lam.”

Napuæn ræha Meri

46 Kæn Meri tæmæn mæmæ,
 “E næmegæhæn rafin ræhak, iatænwiwi Iæræmære,
 47 kæn nîkik tætagien pîk o Uhgîn Iosmegæh ræhak,
 48 mæto-inu io pætan iolwæk æm ræhan itæm io nat
 æpnapiin æm, mæto nîkin tataht io.

Kæn roiu ne matuwîin, netæmim rafin okotæn mæmæ
 Uhgîn tæmol tæwîr kæm io;

49 mæto-inu Uhgîn u næsanænæn ræhan in iahgin,
 in tæmol nat pîspîs mîn tæwîr pîk agîn kæm io,
 kæn nærgîn in tasim.

50 Kæn in tætasækitun netæm mîn u itæm koatisiai-
 in in, inu netæm ræha noanol mîn aupæn
 ikin mætoarus-pa itæm ræha noanol mîn
 kæsotaiiræn æh.

51 In tæmol nat pîspîs mîn e næsanænæn e nelmîn.
 In tæmahl-iaræp netæm kotausit e nætæligæn ræhalat.

52 In tamos-iəhau iərəmərə min e rəhalat
nərəmərəən,
kən in təmiləs-ipər netəm min u rəhalat nətəligən
teiuaiu.

53 Netəm itəm nəumis tatus ilat, in tətəgwən ilat e
nəgwənən itəm təwīr,
kən netəm rəhalat nautə tepət, in tətahl-iarəp ilat
kən nat tikə e nelmilat.

54 Uhgīn təmasitu e noanol min rəha Isrel u rəhan
iolwək min,

kən təməsaluinən məmə otasəkitun

55 Epraham ne rəhan min noanol,
matuwīn matuwīn namnun tikə.”

56 Kən Meri tətətig ilau Elisapet mətəarus-pən
məwīg kisil, kən in təmitəlig-pən min əpəh iman
ikin.

Nairən rəha Jon Baptais

57 Kən nian ətuatip rəha Elisapet tīnuwa məmə
otemək lan, kən təmiləs nətīn iərman.

58 Kən netənim itəm kotatig iuəhkir ron ne
rəhan min noanol, kəmotəto namnusən əh məmə
Iərəmərə təməsəkitun mol təwīr pik kəm in nəhlan,
kən ilat kəmotuwa motol kitiəh ilat min məmə
okotəgien kələh.

59 Nian suakəku əh tinos nian ilat eit, kən ilat
kəmotuwa məmə okotəhg-ipən. Kən iuəhkir
kotaun-in nərgin məmə iahuni rəhan tata
Sekarəea,

60 mətə rəhan mama tən məmə, “Kəpə. Okaun-in
nərgin u məmə Jon.”

1:52: Job 12:19; 5:11; Sam 147:6 1:53: Sam 34:10 1:54: Sam
98:3 1:55: Jen 17:7; Maeka 7:20 1:59: Jen 17:12; Lev 12:3;
Luk 2:21

⁶¹ Kən ilat kəmotən kəm in məmə, “? Tahro? Rəham kit noanol tikə itəm kotaun-in nərgin əh Jon.”

⁶² Kən kəmoatəghat e noanelmilat moatətapəh o Sekaraea məmə in tolkeike məmə otaun-in-pən nərgin məmə pah.

⁶³ Kən in təmətapəh o nat kit məmə in otəte rəkis nat kit lan, kən təməte-pən məmə, “Nərgin u Jon.” Nian kəmotehm, narmilat təmiwig pik ron.

⁶⁴ Kən e nian əm əh, namən tinəg-ətuatip, kən tinatəghat matənwiwi Uhgın.

⁶⁵ Kən ilat rafin itəm kotatig iuəhkır kəmotəgin. Kən netəmim kəmotəghat-in natimnat min əh titəlau ikin min rafin e narit min nitən Jutia.

⁶⁶ Kən netəmim rafin itəm kəmotəto namnusən əh, kən kəmoatətəlig-in əm, kəmoatətapəh məmə, “? Suakəku əh, otuwa etəmim naka?” Kəmoatən min-nulan məto-inu kəmotəplan əm məmə nəsanənən rəha İərəməyə tətətig lan.

Sekaraea təməniarəp nəghatən itəm Uhgın təmos-ipən kəm in

⁶⁷ Kən Narmın Rəha Uhgın təmə e niki Sekaraea, tata rəha Jon, kən in təməniarəp nəghatən itəm Uhgın təmos-ipən kəm in. Kən təməni min-nulan məmə,

⁶⁸ “Pəs kotənwiwi İərəməyə, u Uhgın rəha netəm İsrəl, məto-inu in təmuwa məmə otasitu e rəhan min netəmim,

kən təməmki-rəkis ilat e nelmi tikimır min rəhalat.

⁶⁹ In təmiləs-ipər iosmegəh təsanən itəm otosmegəh kitat,

in tәмisi-pән e noanol rәha iolwәk rәhan Tefit.

⁷⁰ Kән in tahmen-pән әm e nәghatән u itәм Uhgın tinәмән rәkis kәм kitat e nәghatән rәha ien min rәhan aupән.

⁷¹ In tinәмән-iәkis rәkis mәмә otosmegәh kitat o tikimır min rәhatat ne netәmim rafin itәм kotetәhau kitat.

⁷² In tәmilәs-ipәр iosmegәh әh mәмә otasәkitun pipi rat min rәhatat, kән tәsaluinән rәhan nәghatән itәм in atip tәмән e rәhan nәniәkisән rәha nasituән,

⁷³ inu nәniәkisән itәм tәмән kәм pipi rat Epraham.

⁷⁴ In tәmilәs-ipәр iosmegәh әh mәмә otosmegәh kitat,

kән milәs-irәkis kitat e nelmi tikimır min rәhatat, mәмә nian min rafin e nәmegәhән rәhatat, kitat kotitun nol wәkән rәhan e nigәнәmti Uhgın, kән mәsotәginән,

⁷⁵ kән kitat okotasim, kән nәmegәhән rәhatat otәtuatip e nian min rafin.

⁷⁶ “Kән ik, nәtik, okaun-in ik mәмә ien rәha Uhgın Ilis Agın,

mәto-inu ik onakaupән-in Iәрәmәрә mәмә onәkol әpen-әpenә e rәhan suatip.

⁷⁷ Ik onakән-iarәp kәм rәhan min netәmim mәмә Uhgın otosmegәh ilat nian in otafәl rәkis rәhalat tәfagә rat min.

⁷⁸ In otol mәto-inu, in tәtasәkitun kitat matol tәwır kәм kitat.

1:69: Sam 18:2 **1:71:** Sam 106:10 **1:72:** Jen 17:7; Sam 105:8-9
1:73: Jen 22:16-17 **1:75:** Taet 2:12-14 **1:76:** Aes 40:3 **1:77:**
 Jer 31:34

E nasəkıtunən rəhan, Kristo otuwa otat tahmen-
pən e mıtgar təmər e neai,

⁷⁹ mətasiəgəpın kitat netəm koatatıg e napınəpən
ne əpəh ikın nımısən tətəh itəm ikın,

kən matit wir nelkıtat e suatıp rəha nəməlinuən.”

⁸⁰ Kən suakəku təmatepət e nıpətın, kən narmin
rəhan təsanən. Kən nian rafın in tətətıg əpəh ikın
taruən-aruən ikın matəsahgın nian rəhan otuwa
itəm otətuoun wək lan e nıganəmtı netəm Isrel.

2

Naiirən rəha İesu (Mat 1:18-25)

¹ E nian mın əh, suah kit etəm Rom, nərgın u
Sisa Okastas, in tətərəmərə nıtən mın rafın rəha
Rom. In təmələhəu lou kit tətətıg məmə okafın
rafın netəmim itəm koatatıg rafın əh-ikın.

² Inu nafınən netəmim itəm kəmaupən kol, kən
Kuarınias in kapman rəha Siria.

³ Kən o nəghatən əh rəha nafınən, netəmim rafın
kotəkəike moatıtəlig-pən iməlat mın ikın itəm
kəmotaiir ikın məmə okafın ilat, kən kəte rəkis
nərgılət e naoa rəha kapman.

⁴ Kən Josep ne Meri kəmiaiet e nıtən Kalili e taon
kit, nərgın u Nasaret, mian əpəh nıtən Jutia e taon
kit, nərgın u Petlehem, imə Kig Tefıt aupən. İlau
kəmian ikın əh məto-inu Josep in mipı Tefıt rat.

⁵ İlau Meri katian məmə okos nərgılau.
Kınagətosıg-in rəkis Meri məmə in otəpanətəu-pən
Josep, kən Meri in tınəpək-əpək-in rəkis suakəku
kit.

⁶ Nian ilau əpəh Petlehem, kən nian rəha Meri tinuwa məmə otemək-in nətin.

⁷ Kən suakəku itəm in təmaupən maiir, in iərman. Kən təmalpin e niməhan, mələhəu-pən e pokis kit itəm katələhəu-pən kras u nat megəh mən kotagwən-pən ikin. Təmöl min-nəhlan məto-inu nimə tikə məmə okuapil ikin, kən ilau kətuapil əm əh e nimə rəha nat megəh mən.

Iolwək e sipsip mən ne nagelo mən

⁸ Kən e nıkalı Petlehem, iolwək e sipsip mən koatehm wır rəhalat sipsip mən lapın.

⁹ Kən nagelo kit rəha İərəməyə təmiet-arəpa olat, kən nəhag-əhagən asol rəha İərəməyə təmasıgəpın ilat, kən kəmotəgın pik.

¹⁰ Məto nagelo təmən kəm ilat məmə, “Əsotəgınən, məto-inu io iatuwa məmə ekosipinə namnusən təwır kəm itəmat itəm otol niki netəmim kotagien pik, kən namnusən u in rəha netəmim rafın.

¹¹ Əpəh e taon rəha Kig Tefit, suakəku kit təmaiirpa u-roiu. In İosmegəh, kən in Kristo itəm Uhgın təmən aupən məmə otahl-ipa otəmat, kən in İərəməyə. ¹² Inu nəmtətin rəhatəmat: onəkotehm suakəku kəmalpin e niməhan, kən kələhəu-pən e pokis kətagwən-pən nat megəh mən ikin.”

¹³ Kən roiu agın-əh mən, nagelo mən tepət kəmotiet-arəpa moatətul ilat mən, moatənwiwi Uhgın, moatən məmə,

¹⁴ “Kətənwiwi Uhgın əpəh ilis ilis agın-əh e neai. Kən əpəh ləhau e nətueintən u, netəmim itəm niki Uhgın tətəgien olat, ilat okotatıg e nəməlinuən.”

Iolwæk e sipsip m̄in k̄amotuw̄in motehm Iesu

15 Nian nagelo m̄in k̄amotap̄as iolwæk e sipsip m̄in motit̄elig-p̄an əp̄əh e nego e neai, k̄ən iolwæk e sipsip m̄in k̄amot̄ən k̄əm ilat m̄in m̄əm̄ə, “P̄əs k̄otuw̄in Petlehem motehm-tu nat əh it̄əm Īərəm̄ərə t̄əm̄ən k̄əm kitat.”

16 K̄amot̄ər̄um̄əhlin ūəhai əm motuw̄in motehm Meri ne Josep ne suak̄əku it̄əm k̄əmūələh̄əu-p̄ən e pokis it̄əm k̄ətagw̄ən-p̄ən nat meḡəh m̄in ik̄in.

17 Nian k̄amotuw̄in motehm r̄əkis suak̄əku u, k̄ən k̄amot̄amn̄us-iar̄əp̄ nəghat̄ən r̄əha suak̄əku u it̄əm k̄amotos o nagelo.

18 K̄ən net̄əmim rafin it̄əm k̄amot̄ət̄o nəghat̄ən əh r̄əha iolwæk e sipsip m̄in, ilat k̄amot̄aut, narm̄ilat t̄əm̄iw̄ig pik ron.

19 M̄ət̄o Meri t̄əm̄atos əm e n̄ikin nat̄imnat m̄in u rafin, mat̄ət̄elig-in e nian m̄in.

20 K̄ən iolwæk e sipsip m̄in k̄əmoat̄it̄elig, moat̄il̄əs-ip̄ər n̄ərḡi Uhḡin moat̄ənwiwi in o nat̄imnat rafin it̄əm k̄amot̄ət̄o k̄ən motehm, tahmen-p̄ən əm e inu nagelo t̄əm̄ən-ip̄ən mihin k̄əm ilat.

K̄əmaun-in n̄ərḡi Iesu.

21 Nian suak̄əku u t̄inos nian eit it̄əm t̄əm̄aiir lan, k̄ən k̄əhḡ-ip̄ən in tat̄ət̄əu-p̄ən Lou r̄əhalat, k̄ən kaun-in n̄ərḡin m̄əm̄ə Iesu, n̄ərḡin u it̄əm nagelo t̄əm̄ən-ip̄ən k̄əm Meri aup̄ən ik̄in, nian in t̄əm̄əsəp̄ək-əp̄ək-inən əh.

Josep ne Meri k̄əmīal̄əs Iesu mian e Nim̄ə R̄əha Uhḡin

22 Nian suak̄əku kit t̄ət̄aiir, r̄əhan mama ne tata okūəike mioal sakrifais r̄əha narūətūəh̄ən tat̄ət̄əu-p̄ən Lou r̄əha Moses. K̄ən in̄əh, t̄inuwa ətūətip̄

e nian rəha Josep ne Meri məmə okioal nəhlan. Kən kialəs suakəku un mian əpəh Jerusalem məmə okioas-ipən kəm İərəmərə.

²³ Inu tatətəu-pən əsas Lou rəha İərəmərə itəm təmən məmə, “Suakəku iərman mən itəm kaupən katiləs ilat, okəkəike katos-ipən ilat kəm Uhgın məmə rəhan.”

²⁴ Kən ilau kəmian Jerusalem o nat kit mən, məmə ilau okioas mak kəiu o iouen kəiu, kən mohamnu matioas-ipən kəm Uhgın o naruatəhən, tahmen-pən əm e Lou rəha İərəmərə tatən mihin.

Simeon təmehm İesu

²⁵ Kən inəh etəmim kit tətətig əh Jerusalem, nərgın u Simeon. Rəhan nəmegəhən in tətətip wır, kən nian rafin tatətəu-pən nəghatən rəha Uhgın. Kən in tətəhgin nuwamən rəha Kristo itəm otuwa mosmegəh netəm Isrel lan. Kən Narmin Rəha Uhgın təmuwa mərioah e nikin.

²⁶ Narmin Rəha Uhgın tınən rəkis kəm in məmə otəsimisən mətoarus in otehm Kristo itəm İərəmərə təmən məmə in otahl-ipa.

²⁷ Kən Narmin Rəha Uhgın təməuhlin nikin məmə in otuwın e Nimə Rəha Uhgın. Kən Josep ne Meri kəmialəs suakəku u İesu mian e Nimə Rəha Uhgın məmə ilau okioal natimnat rafin itəm Lou tatən.

²⁸ Kən Simeon təməplan İesu, kən təmiləs məgəfəlin, kən matənwiwi Uhgın, mən-ipən məmə,

²⁹ “İərəmərə, nəmol rafin rəham nəghatən o nəniəkisən kəm io, iolwək əm rəham.

Kən roiu, egəhan-in io məmə ekimis-ta e nəməlinuən,

³⁰ mæto-inu enəplan e niganəmtək suakəku u itəm otosmegəh netəmin.

³¹ Ik nəmol əpen-əpenə məmə in Iosmegəh, kən netəmin rafin okotəplan.

³² In otuwa nəhag-əhagən, kən otəgətun rəham suatip kəm İaihlua min, kən netəmin okotiləs-ipər rəham min netəm Isrel o Iosmegəh əh.”

³³ Kən tata ne mama rəha suakəku u, narmilau təmiwig o nəghatən min itəm Simeon təmən lan.

³⁴ Kən Simeon təməfak məmə nəwirən rəha Uhgın otuwın olau. Kən in təmən kəm Meri itəm in mama rəha suakəku məmə, “Onakatehm, Uhgın təmitəpun məmə suakəku u otol məmə netəmin tepət əpəh Isrel okoteiuaiu motorin, kən tepət min okotər. Kən in otuwa nəmtətin kit itəm netəmin tepət okotəghat rat lan məmə,

³⁵ netəmin okotəplan nətəligən min e niki netəmin tepət. Kən ik Meri, niki otitəgıt tahmen e suah kit təmaru niki e naip asol.”

Ana təməhm İesu

³⁶ Kən pətaguihl kit əh-ikin tətətig, nərgin u Ana, kən in ien kit. In nəti Fanuel, etəmin kit itəm təmişi-pən e noanol rəha Aser aupən ikin. Pətaguihl əh, rəhan nup tepət. Nian təmatətəm-aluə əm, kən mətəu-pən rəhan iaguıhl. Kən ilau kəmuan o nup sepın əm, kən rəhan iaguıhl təminis.

³⁷ Kən pətan u təmətatig əm nulan mətəorus-pa nian əh in tınuwa pətaguihl kit. Kən roiu minos nup eiti-fo. Nian rafin in tətətig e Nimə Rəha Uhgın

2:30: Aes 52:10; Luk 3:6; Taet 2:11

2:32: Aes 42:6; 49:6; 52:10

2:34: Aes 8:14; Mat 21:42; 1 Pita 2:8

matəfak, inəh laulaugin ne ehnaipən tatətuakəm matəpəs nagwənən matəfak kəm Uhgın.

³⁸ Kən in təmuwa ikin əh e nian ətuatip itəm Simeon tatəghat-in suakəku əh. Kən pətaguihl u tatənwiwi Uhgın ron, kən matəghat-in suakəku əh kəm netəmim rafin itəm kəmoatəsahgin məmə Kristo in otikis netəm Isrel.*

Josep ne Meri kəmian Nasaret

³⁹ Nian Josep ne Meri, ilau kəmioal natimnat rafin u itəm Lou rəha Iərəməərə təmən, kən kəməhalitəlig-pən Kalili e taon Nasaret, imələhal ikin.

⁴⁰ Kən suakəku təmatepət muwa məskasik, kən in tenatig tenatig wir, kən nian rafin nəwirən rəha Uhgın təmərioah e rəhan nəmegəhən.

Etəm aluə Iesu əpəh e Nimə Rəha Uhgın

⁴¹ E nup min rafin, tata ne mama rəha Iesu kation Jerusalem məmə okotol lafet rəha Nuhagego-inən.

⁴² Nian Iesu tinos nup tuelef, təmətəu-pən ilau məhaluwın əpəh ilis e lafet əh, tahmen-pən əm e nolən rəha netəm Isrel.

⁴³ Nian lafet tinol namnun, kən rəhan min kinotitəlig minoatuwin iməlat ikin, məto etəm aluə Iesu in təməsətəu-pənən rəhan tata ne mama, in mətatig əm Jerusalem, məto ilau kəməsiatunən.

* **2:38:** Nəghatən u “Kristo in otikis netəm Isrel” rəhan suatip kəiu. Netəmim neen itəm kotatig e nian rəha Iesu, nikilat təht məmə Kristo otıləs-irəkis netəm Isrel e nelmı tikimır min u netəm Rom. Məto nipətın asol məmə Kristo otikis netəm Isrel o təfagə rat min rəhalat. **2:39:** Mat 2:23 **2:41:** Eks 12:24-27; 23:14-17; Dut 16:1-8

⁴⁴ Nīkilau tatəht məmə kətah in tətaliwək ilat nīmanin netəmim rəhalat, kən ilat kəmotaliwək o nian apiəpiə kit. Kən ilau kəmuətuoun matueam-in o rəhalau mīn, ne netəmim itəm kiātun ilat.

⁴⁵ Məto nian ilau kəməsuehmən in, kən kəmiatəlig mueam-in mian Jerusalem.

⁴⁶ Kəmueam-in nian kisil, kən muəplan e Nimə Rəha Uhgīn, tatəpələh ilat iəgətun mīn matətəlig-in ilat, kən matətapəh olat o natimnat neen.

⁴⁷ Kən netəmim rafin itəm kəmotəto in, narmilat təmiwīg pik o rəhan nītunən ne rəhan nuhalpīnən nəghatən mīn.

⁴⁸ Kən nian rəhan tata ne mama kəmuehm, kən narmilau təmiwīg pik ron. Kən rəhan mama təmən-ipən kəm in məmə, “Nətik. ?Nəmahro mol min-nulan etimlau? !Əplan-tu! Itimlau rəham tata nikitimlau təməht pik ik, kən iakatuegəs-in pik ik.”

⁴⁹ Kən in təmən kəm ilau məmə, “?Natuegəs-in io o naka? ?Nakəsiatunən məmə io ekəkəike mətətig e nīmə rəha rəhak Tata?”

⁵⁰ Məto ilau kəməsiatunən nīpətī nəghatən itəm təmən kəm ilau.

⁵¹ Kən in təmətəu-pən ilau məhaleiuaiu məhaluwīn əpəh Nasaret. Kən in təmatisiai-in ilau matol nəwialau. Məto nian rafin rəhan mama tatətəlig-in natimnat rafin mīn əh e nīkin.

⁵² Kən Iesu təmatepət e nīpətīn, kən rəhan ne-natīgən tatol iahgin, kən e nian mīn rafin, Uhgīn ne netəmim, nīkilat tətəgien əm ron.

3

Jon Baptais təmamnus-iarəp nəghatən rəha

*Uhgin**(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)*

¹ Kæn uarisig e natimnat min æh, etəm Rom, nærgin u Sisa Taepirias, in tatərəmərə nitən min rafin rəha Rom. Kæn e nian in təmatərəmərə mətəarus-pa nup fiftin, kæn netəm-iasol min neen koatol wək ilat min: inu Herot Antipas təmatərəmərə əpəh Kalili, ne pian Filip in təmatərəmərə əpəh Ituria ne Trakonaetas, ne Lisantias təmatərəmərə əpəh Apilin, ne Pontias Pailat u etəm Rom in kapman rəha Jutia.

² Inu e nian ətuatip rəha Anas ne Kaeafas itəm ilau pris asol agin mil.

E nian æh, Jon nəti Sekaræa, itəm tinepət rækis u-roiu, in təmətatiɡ əpəh ikin taruən-aruən ikin, kæn Uhgin təmos-ipən nəghatən kit kəm in.

³ Kæn in təmuwın mətan ikin min rafin iuəhkir o nəhau Jotan təmatəmnus-iarəp nəghatən rəha Uhgin. In təmən-ipən məmə netəmim okotəkəike motəuhlin məntaalat o nolən rat min rəhalat, kæn motuwın o Uhgin, məmə in otafəl nolən rat min rəhalat. Kæn e nəmtətin kit, okol baptais elat.

⁴ In tahmen əm e nəghatən rəha ien u Aesea itəm təməte e naoa rəhan məmə, “Suah kit tətəun əpəh ikin taruən-aruən ikin matən məmə, ‘Itəmat, otol əpen-əpenə o suatip rəha Iərəmərə, kæn motol rəhan suatip tətəuatiɡ.

⁵ Napin nəhau min rafin okətouin wir, kæn nitot min ne narit min rafin okos-iəhau, kæn suatip eko-eko min okəɡ-ətuatip-in, kæn suatip itəm tapər-apər okəike kol təpiə.

⁶ Kən netəmim rafin okotehm suatip rəha Uhgın o nosmegəhən netəmim.’ ”

⁷ Kən e nian əh, netəmim tepət kəmotuwa o Jon məmə in otol baptais elat, məto in təmən-ipən kəm ilat məmə, “!Itəmat nəkotahmen əm e sinek mın! !Nikitəmat otəsəhtən məmə onəkotagım tənin neməha ne nalpınən rəha Uhgın itəm otuwa!

⁸ Otol natımnat neen itəm tatəgətun məmə nəmotapəs pahrien nolən rat mın kən motuwın o Uhgın. Kən sotən atıpən kəm itəmat e nausitən məmə itəmat nəkotətuatip əm məto-inu itəmat noanol mın rəha Epraham. !Kəp! Inu nat əpnapın əm. İatən kəm itəmat məmə nat əpnapın kəpiel mın əm, məto Uhgın titun nəuhlinən ilat kotuwa noanol mın rəha Epraham.

⁹ Kən inəh roiu ne, Uhgın tınətul matip rəkis məmə otahtıl-pən nig əpəh e nəukətın. Kən okəmə nig kit təsoe-inən noan itəm təwır, kən in otahtıl mərəkin-pən e nigəm.”

¹⁰ Kən nımanın netəmim kəmotəpəh o Jon məmə, “?Naka u itimat ekotəkəike motol?”

¹¹ Kən Jon təmən kəm ilat məmə, “Okəmə rəham napən kəiu, os-ipən kit kəm suah kit itəm rəhan tikə, kən okəmə nigam nagwənən tatig, os-ipən məsin kəm netəmim u nigilat tikə.”

¹² Netəm neen rəha nosən məni rəha takis kəmotuwa məmə otol baptais elat, kən kəmotəpəh o Jon məmə, “? Naka u itimat ekotəkəike motol?”

13 Kən Jon təmən-ipən kəm ilat məmə, “Sotosən məni o netəmim taprəkis-in itəm tahmen əm məmə onəkotos.”

14 Kən mopael mın neen kəmotətapəh mın, “? Kən tahro etimat? ? Naka u itimat ekotəkəike motol?” Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Sotolən nəğinən kəm netəmim məmə, ‘Okəmə nəsotos-ipamən məni, kən oekotol nahməən kəm itəmat.’ Kən sotolən nəğinən kəm netəmim məmə, ‘Okəmə nəsotos-ipamən məni, kən oekotən-ipən kəm netəm-iasol məmə nəmotol nat kit tərət.’ Nīkitəmat otəkəike magien o nos ətuatipən nətouən rəhatəmat kən in əm un.”

15 Kən netəm mın əh koatəsahgin, kən nīkilat tatəht Jon məmə kətah in Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa.

16 Kən Jon təmuhalpın rəhalat nətəligən məmə, “İatol bəptais etəmat e nəhau, məto etəmim kit tatuwa itəm rəhan nəsanənən ne nəpətən taprəkis-in io. Kən io ləhau agın, esahmenən məmə ekuwa io slef kit rəhan o nolən rəhan wək.* Kən suah əh, in otol bəptais etəmat e Narmın Rəha Uhgın ne nīgəm.

17 In tatətul matip o nehmən nolən rəha netəmim məmə otoor ilat, netəm kotəwır ne netəm kotərat, tahmen-pən e etəm tətəsum. Tatıləs fok o nafəl rəkisən nuwigı noa wit məmə otos nıpətın itəm təwır. Netəmim itəm kotəwır kotahmen e nıpəti wit, tatos ilat matuwın latuənu. Məto netəmim itəm kotərat kotahmen-pən e nuwigı noa wit,

* **3:16:** Nəghatən ətuatip rəha Jon tatən məmə, “esahmenən məmə ekikis rəkis nol e rəhan put.” Wək u, in wək rəha slef. **3:16:** Wək 13:25

tatərakin-pən ilat e niğəm asol itəm tatuəp namnun tika.”

¹⁸ Kən Jon tāmamnus-iarəp namnusən təwir e nəğhatən tepət məmə otiuw-pa nətəliğən rəha netəmim kotuwın o Uhgın.

Herot təmiləs-ipən Jon Baptais e kalapus

¹⁹ E nian əh, Herot Antipas təmit-irəkis Herotias inu pətaguihl rəha pian, kən təmol natimnat tepət itəm kotərat. Kən o nolən mın əh, Jon təmən əskasik məhai Herot Antipas o nolən rat mın rəhan.

²⁰ Kən Herot Antipas təmatig mol mın nolən rat kit mın taprəkis, inəh təmiləs Jon muwın mahtosig-in e kalapus.

Jon təmol baptais e Iesu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Məto e nian Jon təməsuwınən əh e kalapus, kən in təmatol baptais e netəmim mın, kən Iesu mın in təmuwa, kən Jon təmol baptais lan. Kən nian Iesu təmatəfak, Uhgın təmerəh e neai,

²² kən Narmin Rəha Uhgın təmisi-pər matite, nıpətın tahmen-pən e mak muwa məpələh-pər e Iesu, kən nəwia Uhgın təmisi-pən e nego e neai matən məmə, “Ik netik keike, ekolkeike pik ik, kən nıkik tagien pik agın ron ik.”

Pipi rat mın rəha Iesu

(Mat 1:1-17)

²³ Nian Iesu təmətuoun rəhan wək, rəhan nup tahmen-pən e tate. Netəmim nıkilat tatəht məmə in nəti Josep.

Kən Josep in nəti Heli,

24 Heli in nət̃i Matat,
Matat in nət̃i Lifae,
Lifae in nət̃i Melki,
Melki in nət̃i Janae,
Janae in nət̃i Josep,
25 Josep in nət̃i Matatias,
Matatias in nət̃i Amos,
Amos in nət̃i Neham,
Neham in nət̃i Esli,
Esli in nət̃i Nagae,
26 Nagae in nət̃i Mahat,
Mahat in nət̃i Matatias,
Matatias in nət̃i Semein,
Semein in nət̃i Josek,
Josek in nət̃i Jota,
27 Jota in nət̃i Joanan,
Joanan in nət̃i Resa,
Resa in nət̃i Serupapel,
Serupapel in nət̃i Sealtiel,
Sealtiel in nət̃i Neri,
28 Neri in nət̃i Melki,
Melki in nət̃i Ati,
Ati in nət̃i Kosam,
Kosam in nət̃i Elmatam,
Elmatam in nət̃i Er,
29 Er in nət̃i Josua,
Josua in nət̃i Eliesa,
Eliesa in nət̃i Jorim,
Jorim in nət̃i Matat,
Matat in nət̃i Lifae,
30 Lifae in nət̃i Simeon,
Simeon in nət̃i Juta,
Juta in nət̃i Josep,
Josep in nət̃i Jonam,

Jonam in nətɪ Eliakim,
³¹ Eliakim in nətɪ Melea,
Melea in nətɪ Mena,
Mena in nətɪ Matata,
Matata in nətɪ Natan,
Natan in nətɪ Tefit,
³² Tefit in nətɪ Jese,
Jese in nətɪ Opet,
Opet in nətɪ Poas,
Poas in nətɪ Salmon,
Salmon in nətɪ Nason,
³³ Nason in nətɪ Aminatap,
Aminatap in nətɪ Atmin,
Atmin in nətɪ Ani,
Ani in nətɪ Hesron,
Hesron in nətɪ Peres,
Peres in nətɪ Juta,
³⁴ Juta in nətɪ Jekop,
Jekop in nətɪ Aisak,
Aisak in nətɪ Epraham,
Epraham in nətɪ Tera,
Tera in nətɪ Nahor,
³⁵ Nahor in nətɪ Seruk,
Seruk in nətɪ Rehu,
Rehu in nətɪ Pelek,
Pelek in nətɪ Eper,
Eper in nətɪ Sela,
³⁶ Sela in nətɪ Kaenan,
Kaenan in nətɪ Apaksat,
Apaksat in nətɪ Sem,
Sem in nətɪ Noah,
Noah in nətɪ Lamek,

37 Lamek in nət̄i Metusela,
 Metusela in nət̄i Inok,
 Inok in nət̄i Jaret,
 Jaret in nət̄i Mahalalel,
 Mahalalel in nət̄i Kenan,
 38 Kenan in nət̄i Enos,
 Enos in nət̄i Set,
 Set in nət̄i Atam,
 kən Atam təm̄isi-pən e Uhḡin.

4

Setan təmos-ipən-os-ipən

kəm Iesu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Narm̄in Rəha Uhḡin təm̄arioah e nəmegəhən rəha Iesu, kən e nian in təm̄isi-pən e nəhau Jotan, kən Narm̄in Rəha Uhḡin təm̄əghat-pən e niki Iesu məm̄ə in otuw̄in əpəh ikin taruən-aruən ikin.

2 Kən e nian foti, Setan təmos-ipən-os-ipən kəm Iesu. E nian m̄in rafin əh, in təm̄əsagwənən, kən e namnun nian m̄in əh, nəumis təmus wir in.

3 Kən Setan təm̄ən-ipən kəm Iesu məm̄ə, “Okəm̄ə ik Nət̄i Uhḡin, ən-ipən kəm kəpiel u məm̄ə otəuhlin muwa mol p̄iret lan.”

4 Kən Iesu təm̄uhalp̄in məm̄ə, “Kəm̄əte e Naoa Rəha Uhḡin məm̄ə, ‘Netəm̄im okol kəsotatigən e nagwənən əm’ ”

5 Kən Setan təm̄it Iesu mian əpəh nitot əfəm̄əh kit, kən roiu agin-əh m̄in əm, təm̄əgətun in e kantri m̄in rafin e nətueintən, ne nəsanənən rəhalat,

6 kən təm̄ən-ipən kəm in məm̄ə, “Io ekələhəu-p̄inə e nelməm̄ nərəm̄ərəən e niməptən m̄in, ne

nautə rəhalat mɪn rafin, məto-inu natimnat rafin əh tətətig e nelmək, kən ekıtun negəhan-inən kəm etəmim pah itəm iakolkeike məmə ekos-ipən kəm in.

⁷ Məto okəmə ik onakəfak kəm io, kən natimnat rafin mɪn u, okotuwa rəham.”

⁸ Kən Iesu təmuhalpın rəhan nəghatən məmə, “Naoa Rəha Uhgın tatən məmə, ‘Onəkotəfak əm kəm rəhatəmat İərəməərə Uhgın, kən in əm, onəkotol əm rəhan nətəligən.’ ”

⁹ Kən Setan təmit in mɪnuwın əpəh Jerusalem e nətuei nimə əpəh ilis aɡın e Nimə Rəha Uhgın. Kən təmən-ipən kəm in məmə, “Okəmə ik Nəti Uhgın, kən iwig ukın-u,

¹⁰ məto-inu kəməte-pən e Naoa Rəha Uhgın məmə, ‘In otahl-ipa nagelo mɪn rəhan okotuwa motehm wır ik,’

¹¹ kən təməte-pən məmə, ‘Okotiləs ik ilis e nelmilat məmə onəkəsorinən nelkəm e kəpiel.’ ”

¹² Kən Iesu təmuhalpın rəhan nəghatən məmə, “Naoa Rəha Uhgın tatən mɪn məmə, ‘Okol nəkəsotos-ipən-os-ipənən kəm rəhatəmat İərəməərə Uhgın məmə otol nat kit, kən məmə onəkotəplan məmə in tətətig itəmat mɪn, o kəp.’ ”

¹³ Kən nian Setan tınol namnun rafin nos-ipən-os-ipənən rəhan, in təmagım muwın isəu o Iesu matəsahgın məmə nian wır kit mɪn rəhan otəpanuwa mɪn.

*Iesu təmətuoun rəhan wək əpəh Kalili
(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Kən Iesu təmitəlig-pən Kalili, kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmərīoah e nəmegəhən rəhan. Kən kəməmnus-amnus in titəlau e nīməptən əh.

¹⁵ Kən Iesu təməgətun e nīmə rəha nuəfiminən mīn, kən netəmim rafin koatənwiwi in.

*Netəm Nasaret
kəmotapəs Iesu*

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Kən Iesu təmuwa Nasaret, ikīn əh in təməpət ikīn aupən. Kən e nian rəha Sapat, in təmuwīn e nīmə rəha nuəfiminən tahmen əm məmə in təmatol mihin nian mīn. Kən in təmətul məmə otafin Naoa Rəha Uhgın,

¹⁷ kən kəmos-ipən naoa itəm kəmaiu-aiu rəha ien u Aesea. Kən in təmurapik itəm Aesea təməte-pən tatən nəhlən məmə,

¹⁸ “Narmın Rəha Uhgın tətətig lak məto-inu təmitəpun io məmə ekən-iarəp namnusən təwīr kəm ian-rat mīn. Kən təməhl-ipa io məmə ekuwīn mən-ipən kəm netəm kotatig e kalapus məmə ekikis ilat, kən məhl-iarəp ilat, kən mən-ipən kəm iganəmtin əpis mīn məmə okotehm mīn nat. Kən təməhl-ipən io məmə ekuwīn mikis nīkin rat mīn itəm kotatig e nelmīn netəm pīsīn, itəm koatol tərət kəm ilat,

¹⁹ kən mən-iarəp məmə nian tīnuwa rəkis məmə ləramərə otəgətun rəhan nəwīrən kən mosmegəh netəmim.”

²⁰ Təməfin rəkis naoa un, kən maiuiau mīn mos-ipən titəlig-pən o etəm tatehm wīr naoa mīn, kən təməpələh məmə otəgətun netəmim. Kən

niganəmti netəmim rafin e nimə rəha nuəfimīnən təmatətul əm lan.

²¹ Kən in təmatəghat kəm ilat matən min-nulan məmə, “Roiu agin e nian itəm nakoatətəlig lan e Naoa Rəha Uhgīn, Uhgīn tatol əp nəghatən min əh məmə tīnatuwa otol nīpahrienən.”

²² Netəmim rafin koatənwiwi in, kən narmilat tatiwig o nəghatən wīr min itəm tatən, kən motən kəm ilat min məmə, “?Nəti Josep u, o kəp?”

²³ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Ekītun məmə onakoatən nəghatən oas u kəm io u tatən min-nulan məmə, ‘Tokita, ol-wīr atip-tu nīpətīm,’ u nīpətīm məmə, ‘Natimnat min əh itəm katən məmə nəmol rəkis ilat əpəh Kapaneam, təwīr məmə nakuwa mol min ilat ikin-u imam ikin.’

²⁴ Nīpahrienən, iakatən kəm itəmat məmə netəmim okol kəsotisiai-inən ien kit itəm təmisi-pən elat.

²⁵ E nian rəha Elaija, nuhuən təməsəfikən mos nup kisil ne məwig sikis, kən nəumis təman ikin min rafin nagwənən təmīkə. Kən ekən nīpahrienən kəm itəmat məmə, e nian əh, nəutahlimis tepət ikin-u Isrel,

²⁶ mətə Uhgīn təməsahl-ipənən Elaija məmə otuwīn masitu elat. Kəp. In təmahl-ipən məmə otasitu əm e nəutahlimis kit əpəh ikin Saeton e taon Sarefat, kən pətan u in Iaihlua kit.

²⁷ Kən e nian rəha ien Elisa, netəmim tepət kəmotatīg Isrel itəm kəmoatos nīmīsən rəha nuwigitəm u leprosi, kən Elisa təməsol-wīrən

4:22: Luk 3:23; Jon 6:42

4:24: Jon 4:44

4:25: 1 King 17:1,7

4:26: 1 King 17:8-16

kit ne. Məto in təmol-wir əm Neman u etəm Siria, Iaihlua kit.”

²⁸ Kən e nian netəmim e nimə rəha nuəfiminən kəmotəto nəghatən əh, neməha təmol pik ilat.

²⁹ Kən kəmotəruapik kətul motaskəlim Iesu, motiləs motiet e taon, motuwın əpəh lekiəkis e nıkalı taon məmə okotəra kin-iarəp.

³⁰ Məto Iesu təmalıwək əm miet ilugin-in ilat minatuwin.

*Iesu təmahl-iarəp narmın rat e etəmim kit
(Mak 1:21-28)*

³¹ Kən Iesu təmeıuıuı muwin əpəh Kapaneam, taon kit mın rəha Kalili. Kən e nian rəha Sapat, in təmatəgətun netəmim.

³² Kən netəmim itəm kəmoatəto rəhan nəgətunən, narmılat təmiwig pik ron məto-inu rəhan nəghatən təfigəm, nepətən əh-ikın.

³³ Kən in əpəh imə e nimə rəha nuəfiminən, kən suah kit əh-ikın itəm narmın rat kit tətətig lan. Kən in təmagət əfəməh məmə,

³⁴ “!Ei, Iesu etəm Nasaret! ?Tahro? ?Nəmatuwa məmə onakəra kin itimat? Ekitun rəkis ik. !Ik Etəm Asim rəha Uhgın!”

³⁵ Məto Iesu təməghat əskasik lan məmə, “!Ahh, sagətən! !Iet magım e suah un!” Kən narmın rat əh təmol suah un tiet morin-pən e nıməptən ilugin-in ilat, kən in təmıet magım lan, məto təməsəra kinən suah un.

³⁶ Kən netəmim rafın ikın əh, narmılat təmiwig kən moatən-ipən kəm ilat mın məmə, “! Ei! ? Nəgətunən naka u? Suah əh, in tatəghat əskasik

e narmîn rat mîn e nəghatən rəha nepətən ne nəsanənən, kən ilat koatiet e netəmim.”

³⁷ Kən namnusən rəha Iesu təmaiu mītəlau e nītən əh.

Iesu təmol-wîr netəmim tepət

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Iesu təmətul kən miet e nimə rəha nuəfiminən muwîn əpəh e nimə rəha Saimon.* E nian əh, uhu Saimon tatimis tatətəp-ətəp asol, kən ilat kəmotən-ipən kəm Iesu məmə otol-wîr.

³⁹ Kən Iesu təmətul-pən iuəhkîr ron məghat əskasik kəm nətəp-ətəpən, kən nətəp-ətəpən təmikə. Kən roiu agin-əh mîn əm, pətaguîhl u təmətul minatol nagwənən nigilat.

⁴⁰ Nian mit tîniwig rəkis,† netəmim kəmos netəmim rafin itəm koatimis e nîmisən pişin pişin mîn moatuwa o Iesu. Kən təmələhəu-pən nelmîn elat kitiah kitiah, kən ilat rafin kəmotəmegəh.

⁴¹ Kən iərmis mîn kəmotiet motagim e netəmim tepət motagət əfəməh məmə, “! Ik Nəti Uhgîn!” Məto Iesu təmagət əskasik elat mahtosiğ-in ilat o nəghatən məto-inu ilat kotitun məmə in Kristo itəm Uhgîn təmahl-ipa.

⁴² Kən kəmən lawiğin, Iesu təmîet ikin əh muwîn əpəh ikin kit itəm netəmim kotikə ikin. Məto netəmim kəmoteam-in, kən nian kəmotehm, kən kəmotuwa ron motalkut məmə okotən-iəhau məmə in otəsagimən mapəs ilat.

* **4:38:** Nian mîn neen, kətaun-in Saimon Pita məmə, “Saimon,” kən nian neen, kətaun-in məmə, “Pita.” † **4:40:** Lou tatən məmə etəmim ko təsiləsən etəm tatimis e nian rəha Sapat. Məto nian mit tîniwig rəkis, kən Sapat tinol namnun, kən netəmim kotitun nîləsən netəmim. **4:41:** Mat 8:29; Mak 3:11-12

⁴³ Mæto in tæmæn-ipæn kəm ilat mæmæ, “Kəp. Io ekəkæike muwïn latuənu pišïn mïn neen, mæn-iarəp nammusən təwir rəha nərəmərəən rəha Uhgïn, mæto-inu Uhgïn təmahl-ipa io mæmæ ekol mihin.”

⁴⁴ Kən in təmatuwïn mətæn nitæn Jutia matæn-iarəp nəghatən rəha Uhgïn e nimə rəha nuəfimïnən mïn.

5

Aposol mïn itəm Iesu təmaupən maun-in ilat (Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Nian kit, Iesu təmatətul e nīkali nəhau asol, nərgïn u Lek Kalili.* Kən nīmanin netəmim kəmotuwa kətul kitəlau lan mæmæ okotəto nəghatən rəha Uhgïn.

² Kən in təmehm pot kəiu itəm netəm rəha niuwən nəm kəmotapəs katuəməhl e noa nīməkləkil, mæto-inu ilat kotaikuas e rehalat net mïn.

³ Kən Iesu təmər e pot rəha Saimon†, kən in təmətapəh o Saimon mæmæ otiuw-iarəp pot tuwïn ihluə məsïn. Nian Saimon təmətīg-iarəp pot, kən Iesu təməpələh lan matəgətun netəmim.

⁴ Nian Iesu təməghat rəkis kəm netəmim, kən mæn-ipæn kəm Saimon mæmæ, “Saimon, otasuə kotuwïn əpəh lokammim, kən nakotərakin rəhatəmat net mæmæ nakotos nəm neen.”

⁵ Kən Saimon təmən mæmæ, “Etəm-iasol, lapin itimat emotalkut pik o nat u mætoahgïn-pa tīnian, mæto eməsotosən nəm kit ne. Mæto ik nīnən mïn

4:44: Mak 1:35-39; Mat 4:23 * **5:1:** Nəghatən Kris ətuatip tatən mæmæ, “Lek Kenesaret” u nərgïn kit mïn rəha Lek Kalili. **5:1:** Mat 13:1-2; Mak 3:9-10 † **5:3:** Inu Saimon Pita.

məmə okotuwɪn, kən tol nəhlan, pəs okotuwɪn mɪn motərakin rəhatimat net mɪn.”

⁶ Kən e nian kəmotol min-nəhlan, kəmos nəm tepət tepət e rəhalat net, kən net mɪn rəhalat kəmotər kasis wɪr e nəm mɪn, kən net mɪn kɪnotətuoun mɪnotəhap-əhap.

⁷ Kən ilat kəmotəun-in-pən ilat mɪn neen e pot kit mɪn məmə okotuwa kasitu elat. !Kən kəmotuwa kəmki-pən nəm e pot kərən mil kuər marioah e nəm, iuəhkɪr əm pot mil kətuamnɪm!

⁸ Nian Saimon Pita təmehm nat u, kən təmɪsɪn-pən nulin o Iesu e nɪsɪaiən matən məmə, “! Iərəmərə, uwɪn isəu ron io mətə-inu, io esah-menən, io iol təfagə rat!”

⁹ In tatəghat mɪn-nulan mətə-inu in ne netəm mɪn əh e pot mil, kəmotaut pɪk narmilat tiwig o nəm mɪn itəm kotepət pɪk nəhlan.

¹⁰ Kən Jemes ne Jon, nətɪ Sepeti mil itəm kətəhalol wək iləhal Saimon, ilau mɪn kəmuaut pɪk narmilau tiwig o nəm mɪn u.

Mətə Iesu təmən-ipən kəm Saimon məmə, “Əsəginən. Ik etəmim rəha niuwən nəm, mətə roiu əh matuwɪn, ik onakiuw-pa netəmim.”

¹¹ Kən e nian ilat kəmotiuw-par rəhalat pot mɪn, kən moatapəs natɪmnat rafɪn motuarisɪg-in əm Iesu, kən motuwa rəhan mɪn netəmim.

*Iesu təmol-wɪr etəm tatos nɪmɪsən u leprosi‡
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

5:5: Jon 21:3-8 **5:11:** Mat 19:27 ‡ **5:11:** E Naoa Rəha Ughɪn, nəghatən u “leprosi” tatəghat-in nɪmɪsən pɪsɪn pɪsɪn mɪn rəha nuwigitəm. Nɪmɪsən mɪn u tatərəkɪn nuwigitəm, kən Lou rəha Moses tatən məmə suah kit itəm təmos nɪmɪsən nəhlan, in tamkɪmik e niganəmtɪ Ughɪn. Afɪn Levitikas itəm tepət 13-14.

12 Nian Iesu tāmətaliwək e taon kit, suah kit itəm tatos nīmīsən u leprosi tāmaliwək muwa. Nīmīsən u leprosi tāmīrəfin nīpətīn. Kən nian in tāmehm Iesu, tāmēiuaiu mīsīn-pən nīpīnəgīn e nīsīp matos-ipən nīsīaiiən kəm in, kən in tāmətasək matəkəike rōn matən məmə, “Iərəmərə, okəmə nakolkeike, kən nəkītun nol-wīrən io, kən mafəl rəkīs namkīmīkən lak.”

13 Kən Iesu tāməg-əfəmāhin-pən nelmin mələhəu-pən lan mən məmə, “Əwəh. Iakolkeike. !Əwīr-ta!” Kən roiu agīn-əh əm, nīmīsən u leprosi tāmāgīm mīkə lan.

14 Kən Iesu tāmən-iəhau məmə otəsən-iarəpən natīmnat mīn u kəm netəmīm, mətō in tāmən-ipən kəm in məmə, “Uwīn mehm pris kit pəs in otehm məmə nīpətīm tīnol min-nulan, kən os-ipən sakrifais kəm Uhgīn itəm Lou rəha Moses tāmən o suah kit itəm rəhan leprosi tatīkə, kən netəmīm okotītun məmə nīpahrienən nīnəwīr, kən rəham namkīmīkən tīnikə.”

15 Mətō namnusən rəha Iesu tatiet matuwīn ikīn mīn rafīn, kən nīmanīn netəmīm kəmotuwa məmə okotətəlig-in rəhan nəgətunən kən məmə in otol-wīr nīmīsən mīn rəhalat.

16 Mətō nian tepət, tatuwīn ikīn taruən-aruən ikīn, in pīsīn əm, məmə otatəfak.

*Iesu tāmōl-wīr etəm nīpətīn məsīn tāmīmīs
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

17 Nian kit, Iesu tāmātəgətun əpəh imə e nīmə kit, kən Farisi mīn, ne iəgətun mīn rəha Lou, ilat əh-ikīn koatəpələh, kəmotīsī-pən əpəh latuənu mīn e nītən Kalili, ne nītən Jutia, ne taon Jerusalem.

Kən nəsanənən rəha İərəmərə tətatig o İesu məmə in otol-wir netəmim u koatimis.

¹⁸ E nian əh, netəmim neen kəmotiləs suah kit motuwa itəm tətapil əm e nimitiwın rəhan məto-inu nıpətin məsin təmmis. Kən ilat kotalkeike məmə okotiləs motələhəu-pən e nelki İesu.

¹⁹ Məto ilat kotəruru nuwınən imə məto-inu netəmim tepət əh-ikin. Kən kəmotuwın əpəh ilis e nimə motos-irəkis nəhgi nimə məsin, § kən motəhlman-əhlman suah un tatite e nimitiwın rəhan muwın iuəhkır əm o İesu.

²⁰ Nian İesu təmehm rəhalat nahatətəən, kən təmən məmə, “İolik. Rəham nolən rat mın, io emos-irəkis.”

²¹ Kən iəgətun mın rəha Lou ne Farisi mın nikilat təht məmə, “?Etəmim naka u tatəghat ausit məmə in Uhgın? Uhgın əm in titun nos-irəkisən nolən rat mın rəha netəmim.”

²² İesu in titun əm rəhalat nətəligən, kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Tahro nakoatətəlig mın-nulan?”

²³ ? Naka in tımətig məmə ekən, ‘Ekos-irəkis rəham tefagə rat mın,’ o ‘Ətul maliwək’?

²⁴ Kən roiu onəkotehm məmə Nəti Etəmim tatos nepətən o nos-irəkisən təfagə rat mın ikin-u e nətueintən.” Kən in təmən kəm suah u tatimis məmə, “Ətul, mıləs rəham nimitiwın maliwək matuwın imam ikin.”

²⁵ Kən roiu agın-əh mın, suah u təmətul mıləs rəhan nimitiwın mınataliwək matənwiwi Uhgın minatuwın.

§ 5:19: E nian əh, kəmol nəhgi nimə neen e tael. Kən netəm mın u kəmos-irəkis tael mın neen məmə otol kuhal tahmen e suah u itəm in tatimis. 5:20: Aes 43:25; Luk 7:48 5:24: Jon 5:8

26 Kən ilat rafin kəmotaut pik ron narmilat tiwig, kən moatənwiwi nərgi Uhgın, kən motasiəp kən moatəgin məsin moatən məmə, “Nəman, roiu kitat kəmotehm nat pispis agin.”

Iesu təmaun-in Lifae
(*Mat 9:9-13; Mak 2:13-17*)

27 Uarisig e natimnat min u, Iesu təmiet maliwək matuwın, kən in təmehm suah kit itəm tatos məni rəha takis, nərgin u Lifae, tatəpələh ikin katətou takis ikin. Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Wa, muarisig-in io muwa rəhak etənim.”

28 Kən in təmapəs natimnat min rafin rəhan, mətul muarisig-in Iesu.

29 Kən Lifae təmol nagwənən asol kit rəha Iesu əpəh e rəhan nimə. Kən netənim tepət itəm koatos məni rəha takis, ne netənim əpnəpın min kəmotuwa moatəpələh kələh ilat min ilat məmə okotagwən.

30 Kən Farisi min ne netənim neen min rəhalat itəm iəgətun min rəha Lou, nikilat təsagienən kən moatən-ən kəm netənim rəha Iesu məmə, “?Tahro itəmat nakotagwən kələh əm itəmat netənim itəm koatos məni rəha takis ne netəm nol təfagə rat?”

31 Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Etənim itəm in təsimisən, təsuwinən mehm tokita. Məto etəm tatimis, in otəkəike muwın mehm tokita.

32 Io eməsuwamən məmə ekaun-in netəm itəm nikilat təht məmə kotətuatip rəkis məmə okotəuhlin nətəligən rəhalat o nolən tərət min itəm koatol. Məto emuwa məmə ekaun-in netəm kotərat məmə okotəuhlin rəhalat nətəligən.”

*Nolan rəha napəsən nagwənan o Uhg'in
(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Kən ilat kəmotən-ipən kəm Iesu məmə, “Netəmim rəha Jon Baptaıs, nian rafin koatapəs nagwənan kən katəfak kəm Uhg'in, kən netəmim rəha Farisi mın koatol əm nat kitiaħ, məto rəham netəmim mın kotagwən əm katilpın. ?Tahro?”

³⁴ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Nian itəmat nəkoatol nagwənan rəha etəmim itəm təmol əm marit, məto nakotən kəm rəhan mın məmə okotəkəike motapəs nunən nagwənan, o kəp? !Kəp!

³⁵ Məto nian tatuwa itəm netəmim okotiləs-irəkis suah u itəm təmol əm marit motiləs kan isəu o rəhan mın netəmim. Kən e nian əh inəħ, ilat okotapəs nagwənan lan.”*

³⁶ Kən Iesu təmuəħ mın nimaa nəghatən kit tol min-nulan məmə, “Okol suah kit təsosən napən wi rəhan məhap məsın, kən məhl-pən e napən oas məmə otəhlosig-in itəm təmerəħ. Məto okəmə tatol nəhlan, kən otərəkin rəhan napən wi, kən napən wi məsın okol təsəhl-pən wırən ilau napən oas.

³⁷ “Kən okol suah kit təsosən wain wi miuw-pən e pətəl oas u təkasiċ, pətəl itəm kəmol e nuwigi nəni.† Okəmə suah kit tatol min-nəhlan, kən wain wi otahləpik kən mol pətəl oas in otasis kən mimerəħ mahtiperəħ, kən wain in otaiu meləg, kən pətəl mın, in otərat.

³⁸ Məto wain wi okəkəike kiuw-pən e pətəl wi.

5:34: Jon 3:29 * **5:35:** “Etəmim itəm təmol əm marit” tatəpsen-pən Iesu, kən “rəhan mın netəmim” tatəpsen-pən netəmim mın rəha Iesu. † **5:37:** E nian əh, kəmol pətəl rəha wain e nuwigi nəni. Pətəl wi in timətmətig o nahgigən. Məto pətəl oas in təkasiċ kən okol təsahgigən. Nian nahui krep tatuwa matol wain, kən nahgin tətahləpik pətəl tətasis.

³⁹ Kən etəmim itəm təmənım wain oas rəkis, in təsolkeikeən məmə otənım mın wain wi, mətə-inu in otən məmə, ‘Wain oas in təwır.’ ”

6

Netəmim rəha Iesu kəmoatəhl wit e nian rəha Sapat

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Nian kit e Sapat, Iesu ne rəhan mın netəmim kəmotaliwək motuwa e nasumən mın rəha wit, nat kit tahmen e rais, kən rəhan mın netəmim kəmotəhl wit neen motawig rəkis niwin, kən moatun. ² Mətə Farisi mın neen koatən məmə, “! Ei! Nian u-roiu in Sapat, kən nolən u nəkoatol tatətəhl Lou. ? Tahro itəmat nəkoatol min-nəhlən?”

³ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Itəmat nəsofınən e Naoa Rəha Uhgın, natimnat mın əh itəm Kig Tefit təmol aupən? In ne rəhan mın netəmim, nəumis təmus ilat.

⁴ Kən in təmuwin imə e nimə tapolən rəha Uhgın, təmos pıret u itəm pris mın kınotos-ipən rəkis kəm Uhgın. Kən Lou tatən məmə pris mın əm kotıtun nunən, mətə Tefit təmun kən mos-ipən neen kəm rəhan mın netəmim məmə okotun.”

⁵ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “!o, Nəti Etəmim, ekatərəmərə e nian rəha Sapat.”

Iesu təmol-wır etəmim e nian rəha Sapat

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Kən e nian pısın kit mın rəha Sapat, Iesu təmuwin əpəh imə e nimə rəha nuəfımınən,

matəgətun netəmim. Kən ikın əh, suah kit əh-ikın nelmin matip təmimis, təsəg-ətuatip-inən.

⁷ Kən iəgətun min rəha Lou, ne Farisi min, ilat koatalkəlik məmə okotehm-tu Iesu məmə otol-wir suah u e nian rəha Sapat, pəs ilat kotitun nənən məmə Iesu təmətgəhl Lou.

⁸ Məto Iesu təmitun əm rəhalat nətəligən, kən təmən-ipən kəm suah u itəm nəlmin təmimis məmə, “Wa, mətul aypən e niganəmti netəmim rafin.” Kən təmuwin mətul-pən əh aypən.

⁹ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Iakolkeike məmə ekətapəh-in nat kit otəmat. ? Tahro? ?E nian rəha Sapat, nolən naka in tətəuatip e Lou məmə okol, okol nat wir, o okol nat tərət? ? Okosmegəh etəmim, o okohamnu etəmim?”

¹⁰ Kən təmisilu ilat rafin mitalau, kən təmən-ipən kəm etəm nelmin təmimis məmə, “Əg-ətuatip-in nelməm.” Kən suah əh təməg-ətuatip-in nelmin, kən nelmin təməwir.

¹¹ Məto netəm min əh, nikilat tinərat pik ağin, kən kinoatəghat-əghat kəm ilat min məmə okotahro e suah əh Iesu.

*Iesu təmitəpun tuelef aposol min rəhan
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Kən e nian min əh, Iesu təmuwin əpəh ilis e nitot məmə otəfak, kən in təmətətig matəfak kəm Uhgın e nian əh mətoarus tian.

¹³ Kən tinian, təmaun-in rəhan min netəmim məmə okotuwa kehm. Kən təmitəpun rəkis tuelef, maun-in nərgilat məmə aposol min.

¹⁴ Nərgi aposol min u tol min-nulan: Saimon itəm Iesu təmaun-in nərgin wi məmə Pita, ne pian Antru, ne Jemes ne Jon, ne Filip, ne Patolomiu,

15 ne Matiu, ne Tomas, ne Jemes nēti Alfeas, ne Saimon u kētaun-in mēmə Selot,*

16 ne Jutas nēti Jemes, ne Jutas Iskariot itəm təmegəhan-in-pən Iesu kəm rəhan mīn tīkimīr mīn.

Iesu təməgətun netəmim kən mosmegəh netəmim itəm kəmoatimīs
(Mat 4:23-25)

17 Kən Iesu ne rəhan aposol mīn kəmotiet e nītot u moteiuaiu motuwa motatīg e nītən iəməhl ilat rəhan netəmim tepət, ne nīmanin netəmim tepət mīn kəmotisi-pən nītən Jutia, ne Jerusalem, ne nīkalkal nītəhəi ikīn Taea ne Saeton.

18 Ilat kəmotuwa mēmə okotəto nəghatən rəha Iesu kən mēmə in otol-wīr nīmīsən mīn rəhalat. Kən in təmōl-wīr netəmim itəm narmin rat mīn kəmoatərəkīn ilat.

19 Kən netəmim itəm kəmotətul moatitəlau lan, kəmotalkut mēmə okotek mətō-inu nəsanənən tātisi-pən lan matol-wīr ilat rafin.

Nagienən ne nərətən
(Mat 5:1-12)

20 Kən Iesu təmasipən mehm rəhan mīn netəmim, kən tən-ipən kəm ilat mēmə,

“Itəmat u ian-rat mīn, nakoatatīg e nəwīrən pahrien. In nəwīrən pahrien mətō-inu, itəmat netəmim rəha Uhgīn, kən in tətərəmərə etəmat.

21 Itəmat itəm nakoteam-in nagwənən əh-roiu, nakoatatīg e nəwīrən pahrien. In nəwīrən pahrien mətō-inu, onəkotən mēmə, ‘Əwəh, tahmen.’

* 6:15: Əplan-tu futnot e Mat 10:4.

Itəmat itəm nakotasək əh-roiu, nakoatatig e nəwɪrən pahrien. In nəwɪrən pahrien məto-inu onəkotalah.

22 Nakoatatig e nəwɪrən pahrien nian netəmim koatətəhau itəmat, kən kəsegəhan-inən itəmat məmə onəkotol natimnat kitiaħ itəmat min ilat, kən katən rat itəmat, kən katərəkɪn-rəkɪn nərgitəmat məmə itəmat rəha iərmis min, kən ilat koatol nolən min əħ kəm itəmat məto-inu io Nəti Etəmim, kən itəmat rəhak min.

23 “E nian min əħ, otagien, kən motətɪp-ətɪp e nagienən məto-inu nətəuən asol rəhatəmat rəha natimnat min əħ tətətɪg əpəħ e nego e neai. Nɪkitəmat otagien məto-inu tɪpɪlat min kəmoatol nolən kitiaħ əm kəm ien min aupən ikɪn.

24 “Məto, kəsi, nahməən asol otuwa otəmat itəm rəhatəmat nautə tɛpət roiu məto-inu, nɪnotos rəkis nagienən rafin itəm onəkotos.

25 Kəsi, nahməən asol otuwa otəmat itəm nako-tagwən pɪk moatəto təwɪr lan əh-roiu məto-inu, nəumis otəpanus itəmat.

Kəsi, nahməən asol otuwa otəmat itəm nakotalah əh-roiu məto-inu, nəpanotasək onəkotasək agɪn.

26 Kəsi, nahməən asol otuwa otəmat nian netəmim koatɪləs-ɪpər nərgitəmat məto-inu, tɪpɪlat min kəmotɪləs-ɪpər mihɪn nərgɪ ien eɪueɪuə min aupən ikɪn.”

*Otolkeike rəhatəmat
tikimɪr min
(Mat 5:38-48; 7:12)*

²⁷ Kən təmən min məmə, “Məto ekatən kəm itəmat itəm nakoatətəlig-in motitun məmə, nəkotəkəike motolkeike rəhatəmat tikimər min, kən motol təwır kəm netəm koatətəhau itəmat,

²⁸ kən nian netəmim koatau iərmis-in itəmat, məto itəmat onakotətapəh-in o Uhgın məmə otos-ipən rəhan nəwırən kəm ilat, kən onəkotəfak o netəmim itəm koatol tərət kəm itəmat.

²⁹ “Okəmə suah kit tatem nıkapım, kən ahwin-pən nıkalın kit min tem. Okəmə suah kit tatıləs rəham kot, kən atətul matıp o nos-ipən minən rəham sot.

³⁰ Os-ipən nat naka kəm etəmim kit itəm tateasiə-in ron ik, kən etəmim itəm təmos rəham neen natımnat, apəs əm, məsətapəh-inən.

³¹ Kən otol təwır kəm netəmim rafın e nolən min rafın itəm nakotolkeike məmə netəmim okotol min kəm itəmat.

³² “?Okəmə nakotolkeike əm netəm min u koatolkeike itəmat, nıkitəmat təht məmə okiləs-ipər itəmat ron? Kəp. Netəm rat, ilat min koatol təwır kəm ilat min, kən moatolkeike ilat min.

³³ ?Kən okəmə nəkoatol əm təwır kəm netəm min əh itəm koatol təwır kəm itəmat, nıkitəmat təht məmə okiləs-ipər itəmat ron? Kəp. Netəm rat, ilat min koatol əm nat kitəh min.

³⁴ ?Kən okəmə nakoategəhan-in natımnat kəm netəmim neen itəm ilat kotitun nos-ipa minən nıtain, nıkitəmat təht məmə okiləs-ipər itəmat ron? Kəp. Netəm rat, ilat min koategəhan-in natımnat kəm ilat min məmə nian kit kəpanotos-ipən min nıtain tahmen.

³⁵ “Məto nəkotəkəike motolkeike rəhatəmat tikimər min, kən moatol təwır kəm ilat, kən

moategəhan-in natimnat itəm kəmotos məmə okəsotalpınən. Okəmə nəkotol nəhlan, kən rəhatəmat nətouən asol tətətig, kən nakotuwa nenəti Uhgın İlis Agın, məto-inu in tatol təwir kəm netəm naumis min, kən tatol təwir min kəm netəmim itəm kəsotənən məmə nıkilat tagien o natimnat wır itəm in tatol kəm ilat.

³⁶ Otasəkitun netəmim təhmen əm e rəhatəmat Tata tətəsəkitun netəmim.”

Əsənən nolən rəha etəmim
(*Mat 7:1-5, 17-27; 12:34-35*)

³⁷ Kən İesu təmən məmə, “Əsənən nolən rəha etəmim məmə in tərət, kən pəs kəsənən rəham nolən məmə in tərət; əsənən məmə suah kit otəkəike mos nalpınən o təfagə rat kit rəhan, kən pəs kəsənən məmə ik onakəkəike mos nalpınən o təfagə rat kit rəham; aluin nolən rat rəha etəmim itəm təmol kəm ik, kən pəs kaluin nolən rat rəham.

³⁸ Awte kən məhan nelməm kəm netəmim, kən kos-ıpınə natimnat kəm ik, natimnat tepət tepət itəm kəmaii-pən kasin-asin kəgətəin, tər matərioah itəm okələhəu-pən ilat e nelməm. Okəmə natos-ıpən tepət, okos-ıpınə tepət kəm ik, məto okəmə natos-ıpən noan məsın əm, okos-ıpınə noan məsın əm kəm ik.”

³⁹ Kən in təmuəh nimaa nəghatən kəm ilat məmə, “İganəmtin əpis ko təsitən iganəmtin əpis kit min. ! Kəsi, okiaiwıg-pən e noakimil asol!

⁴⁰ Etəm tətətəlig, in təsaprəkis-inən rəhan iəgətun, məto etəmim itəm təmətəlig-in wır matətəu-pən iəgətun e nətəligən min rafın, in otuwa mahmen e rəhan iəgətun.

41 “? Tahro nakatən nisip noan məsin itəm təmuwın e niganəmti piam, məto nıkim təsəhtən nig asol itəm tətatiğ e niganəmtim?

42 ? Okəmə nakəsehmən nig asol əpəh e niganəmtim, kən onakahro min-nulan mos-irəkis nisip e niganəmti piam? !Rəhatəmat nənən təwir, məto nikitəmat tamkımik! Aupən mos-irəkis nig asol e niganəmtim, kən mitun nehm wırən nisip e niganəmti piam kit.

43 “O nat əh inəh, iatən məmə, nig katun tikə itəm tatəe-in nig kəsunən, tahmen-pən əm e nig kəsunən təsoe-inən nig katun,

44 məto-inu etəmim tatitun nig e nehmən noan. Ko etəmim təsəhlən noa nig katun e nolkosik, kən ko etəmim təsəhlən noa nig tətəhen e nol e luən.

45 Etəm təwir, nıkin tərıoah e natimnat wır min, kən in tatol natimnat itəm təwir. Kən etəm tərət, nıkin tərıoah əm e nolən tərət min, kən in tatol əm nolən tərət; məto-inu e nian tatəghat, kən natimnat min əh e nıkin koatiet.”

46 Kən İesu təmən məmə, “?Tahro nakotaun-in io məmə ‘İərəməə, İərəməə,’ məto nəsolən nat naka itəm ekatən?

47 Pəs ekəgətun kəm itəmat nolən rəha suah kit itəm tatuwa ron io, kən matəto nəghatən min rəhak, kən matol natimnat min itəm ekatən ilat.

48 “Kən in tahmen əm e etəmim itəm təmiləkin rəhan nımə. Aupən, təmel nisip meıuıu muwın mafəl wır kəpiel apın əpəh ləhau, kən miləkin-pən rəhan ikın nımə. Nian nuhuən təfik maiu maruəh muwa mıləs pikən, məto təsəloalən lan, məto-inu təmiləkin wır tiəkis.

⁴⁹ Məto etəmim itəm tatəto nəghatən rəhak kən məsolən, in tahmen-pən e etəmim itəm tatiləkin-pər rəhan nimə tatəpələh-pər əm e niməptən. Nian nuhuən təfik maiu maruəh muwa mīləs pikən nimə, kən əmun nimə tiet morin mīməlkin-məlkin.”

7

Nahatədən rəha etəm-iasol kit rəha mopael mīn (Mat 8:5-13)

¹ Nian Iesu təməghat rəkis kəm netəmim un, kən in təmuwīn əpəh e taon Kapaneam.

² Kən ikīn əh, etəm-iasol kit rəha mopael mīn rəha netəm Rom tətətig, kən slef kit əh-ikīn rəhan itəm in tolkeike pik, məto slef əh tatīmīs pik, rəhan nahməən tepət.

³ Kən e nian etəm-iasol əh təməto namnusən rəha Iesu, kən in təməhləpis netəm-iasol neen rəha netəm Isrel məmə okotuwīn motən-ipən kəm Iesu məmə otuwīn mol-wīr rəhan slef.

⁴ Kən nian netəm-iasol mīn əh kəmotuwa motəhm Iesu, motəpəh əskasik ron motən məmə, “Iərəməərə, tətuatip əm məmə nakasitu e suah əh,

⁵ məto-inu in tolkeike pik kitat netəm Isrel, kən in təmiləkin nimə rəha nuəfīmīnən rəhatat.”

⁶ Kən Iesu təmətəu-pən ilat. Kən e nian kīnoatuwa iuəhkīr o nimə, etəm-iasol rəha mopael mīn təməhl-ipən rəhan mīn netəmim kotuwīn motəhm Iesu moatən-ipən məmə, “Iərəməərə, əsəlīkiamtəən ik o nuwamən, məto-inu esahmen-pənən məmə onəkuwa imak ikīn.

⁷ Kæn tol min-nəhlan, io esimnæn mehm ik. Ik etəm-iasol kit, mæto io etəm ləhau əm. Mæto əghat əm, kæn rəhak slef, in otəsanən mīn.

⁸ Ekītun məmə nīmīsən əh otəkəike mol nəwīam, mæto-inu io mīn, rəhak netəm-iasol mīn kotərəmərə lak, kæn iatol nəwīalat, kæn mopael mīn neen əh-ikīn itəm io ekərəmərə elat. Okəmə ekən kəm kit məmə, 'Uwīn,' kæn tuwīn. Kæn okəmə ekən kəm kit məmə, 'Wa,' kæn tuwa. Kæn okəmə ekən kəm rəhak slef məmə, 'Ol nat u,' kæn in tol."

⁹ Nian Iesu tæmæto nəghatən u, narmīn tæmīwig pīk o nəghatən rəha suah u. Kæn in tæmeirair mæn-ipən kəm nīmanīn netəmīm itəm koatətul uarisig in, məmə, "Ekātən kəm itəmat məmə, suah u sənəmə in etəm Isrel. Kæn nat əpnapīn noanol mīn rəha Isrel, mæto esehmən ilat kit itəm rəhan nahatətən iahgīn tahmen-pən lan."

¹⁰ Kæn e nian iahləpis mīn rəha etəm-iasol kəmotitəlig-pən imə, kəmotehm slef əh tīnəsənən rəkīs.

Iesu təmosmegəh nəti nəutahlīmīs kit

¹¹ Kæn təsuwəhən e natimnat mīn u, Iesu tæmuwīn e taon kit, nərgīn u Nain, ilat rəhan mīn netəmīm ne nīmanīn netəmīm tepət itəm koatuarisig-in in.

¹² Kəmol fenīs e kəpiel titəlau e taon əh, kæn e nian Iesu tæmuwa iuəhkīr o nafiluə rəha taon, kæn tæmehm netəmīm koatīsī-pən e taon moatalis etəm təmīmīs kit. In etəm aluə iərman, nəti nəutahlīmīs kit noan kitīəh əm. Kæn nīmanīn netəmīm tepət rəha taon koataliwək kələh ilat nəutahlīmīs əh.

¹³ Kæn nian Iərəmərə tæmehm nəutahlīmīs əh, in təmasəkītun pīk, kæn mæn-ipən kəm in məmə, "Əsasəkən."

14 Kən təmuwın mek pet itəm kətalis suah u təmimis lan, kən kəmotətul. Kən Iesu təmən-ipən məmə, “!Etəm aluə! !Iatən kəm ik məmə, ətul!”

15 Kən etəm təmimis tinəmegəh minətul, kən mətuoun matəghat. Kən Iesu təmos-ipən etəm aluə əh kəm rəhan mama.

16 Netəmim rafin kəmotəgin motasiəp, kən moatənwiwi Uhgın məmə, “!Ien asol kit roiu tətatiğ kitat min!” Kən motən min məmə, “!Uhgın təmuwa məmə otasitu e rəhan min netəmim!”

17 Kən namnusən rəha Iesu təmaiu mitalau ikın min rafin e nitən Jutia kən e nıməptən min rafin iuəhkır ron.

Iesu ne Jon Baptais
(Mat 11:2-19)

18 Netəmim rəha Jon Baptais kəmotən-ipən kəm in natimnat rafin itəm Iesu təmol ilat. Kən Jon Baptais təmaun-in rəhan etəmim mil kəiu kuea ron,

19 kən tahləpis ilau məmə okian muehm İərəmərə muətapəh ron məmə, “?Karmə ik suah əh itəm otuwa, o mətə ekotasipən o etəm pisin kit min?”

20 Kən nian suah mil kəmuea muehm Iesu, kəmuən-ipən kəm in məmə, “Jon Baptais təmahl-ipa itimlau ekuea məmə ekuətapəh ron ik məmə, “?Karmə ik suah əh itəm otuwa, o mətə ekotasipən o etəm pisin kit min?” ”

21 Kən e nian əm əh itəm ilau kəmuea muehm Iesu lan, məto Iesu tatol nımisən tepət koatəwir. Neen koatos nımisən pisin pisin min, neen narmin

rat tətatig elat. Kən netəmim tepət niganəmtilat təpis, məto Iesu təmol-wir ilat.

²² Kən Iesu təmən-ipən kəm ilau məmə, “Tətəlig mian muən-ipən natimnat min u rafin kəm Jon, nat itəm nəmuəto kən muehm. Netəm niganəmtilat təpis kinoatəplan nat. Kən netəmim itəm nelkilat tərət kinotəto təwir kən minotaliwək. Kən netəm min u kəmos nımısən leprosi, nuwigilat tinəwir. Kən netəm min u matəlgilat təmalu, roiu matəlgilat tinoag, kən netəm min u kəmotimis, kinotəmegəh min. Kən ian-rat min, roiu əh suah kit tınatən-iarəp namnusən təwir kəm ilat.

²³ Uhgın otawte-in rəhan nəwirən kəm netəmim itəm kəşotəməən e rəhalat nahatətən lak o rəhak nolən.”*

²⁴ E nian iahləpis mil rəha Jon ilau kəmiatəlig min, kən Iesu təmətuoun matəghat-in Jon kəm nımanin netəmim. In təmən məmə, “?Aupən ikin, itəmat nəmoatuwin əpəh ikin taruən-aruən ikin məmə onəkotehm naka? ?Nəmoatuwin məmə onəkotehm suah kit əpnəpin əm itəm tahmen e nuwig itəm nımətag tətahl tatahuin-ahuin? !Kəp!

²⁵ ? Okəmə kəpə, kən nəmoatuwin məmə onəkotehm naka, suah kit itəm tatuwin e nəpən wir nəmtin tiəkis? !Kəp! Netəm itəm koatuwin e nəpən wir, motagien əm e rəhalat nautə, ilat kotatig e nımə wir min tahmen e rəha kig.

²⁶ ?Kən naka əh nəmoatuwin məmə nakotehm, ien kit, o? Əwəh, nıpahrienən, məto iatən kəm

7:22: Aes 35:5-6; 61:1; Luk 4:18

* **7:23:** E nian rəha Iesu,

netəmim tepət koatasipən o Kristo itəm otəpanuwa. Məto nikilat təht məmə in otol nolən min itəm tol pisin e nolən min rəha Iesu. Nikilat təht məmə Kristo otos nəsanənən o nəluaginən e kapman rəha Rom.

itəmat məmə in ilis taprəkis-in e ien.

²⁷ Suah u inu Naoa Rəha Uhgın təmatəghat in məmə,
‘Otəplan-tu. Iatahl-ipinə rəhak iaһləpis itəm otos
rəhak nəghatən.

In otaupən-in ik məmə otol əpen-əpenə e rəham
suatip.’

²⁸ İatən kəm itəmat məmə, netəmim itəm kəmotaiir
e nətueintən u, kit təsaprəkis-inən suah əh Jon.
Məto etəm tətatig ləhau aɡin e netəmim rafin e
nərəməərəən rəha Uhgın, in ilis taprəkis-in Jon.”

²⁹ Nian netəmim əpnapın, ne netəmim rəha
nosən məni rəha takis kəmotəto nəghatən rəha
İesu, ilat kəmotən məmə suatip rəha Uhgın in
suatip ətuatip. Koatən nəhlan məto-inu Jon təmol
baptais rəkis elat.

³⁰ Məto Farisi mın ne iəgətun mın rəha Lou, ilat
kəməsotegəhanən məmə Jon otol baptais elat, kən
inəh kəmotərakin suatip rəha Uhgın e nəmegəhən
rəhalat.

³¹ Kən İesu təmatəghat mın məmə, “?Kən io ekən
nolən rəha netəmim roiu, məmə tahmen e naka? ?
Kən rəhalat nətəligən naka?

³² İlat kotahmen-pən əm e nisualkələh itəm nat
kit tikə otol nıkilat tagien. Kən koatəpələh e suatip
katol maket ikin, kən motagət əfəməh motaun-
in ilat mın neen məmə, ‘İtimat emotahl nau
kəm itəmat məmə onakoatol danis rəha nagienən
lan, məto itəmat nəkəsotolən danis. Kən itimat
emoatasək eiuə rəha nımisən, məto nəsotasəkən
kitat mın itimat.’

33 “Iatən min-nulan mətə-inu nian Jon Baptais təmuwa, matətəuakəm məsunən nagwənən nian tepət o nəfakən, məsənimən wain. Kən itəmat nakoatən məmə, ‘Suah əh, narmin rat kit tətətig lan.’

34 Mətə io, Nəti Etənim, emuwa mətəgwən matənim wain, kən itəmat nakoatən məmə, ‘! Otəplan-tu, suah əh in etənim rəha nagwən pikən ne etənim rəha napisən, kən motan kələh ilat netənim rəha nosən mənə e takis, ne netənim itəm nol təfagə!’

35 Nenatigən rəha Uhgın ne nalpəkəuən rəhan in tətətip məmə itimlau Jon ekioal nat itəm in tolkeike. Kən nəmegəhən rəha netənim itəm kotahətə lan, tatəgətun məmə inu nıpahrienən.”

Pətan rat kit təmau nelki Iesu e senta

36 Kən Farisi kit, nərgın u Saimon, in təmətapəh o Iesu məmə otuwın magwən e rəhan nimə. Kən Iesu təmuwın latuənu, muwın e nıpəgnoa nimə rəha Farisi un matəpələh məmə otəgwən.†

37 Kən pətan kit e taon əh in iol təfagə rat, təməto məmə Iesu tətəgwən əpəh imə Farisi ikın. Kən in təmos senta kit muwa itəm nəmtın tiəkis. Senta u tətətig e pətəl kəmol e kəpiel itəm nəmtın tiəkis, katən məmə alapasta.

7:34: Luk 15:2 † **7:36:** Nian min neen, netəm Isrel koatətəu-pən nolən rəha netəm Kris ne netəm Rom nian kotəgwən. Mətə tepıl rəhalat in ləhau ləhau, kən netənim kotapıl e nıkalılat motol nelmılat tatətə-pər rəhalat kaugə, kənu nelmılat matıp tos nagwənən moatun. Kən nelkılət tətəmahl-ıarəp katehm wir əm. Inəh Iesu təmol mihin nian pətan əh təmuwa maıkuas e nelkın. Əplan narmin e Mat 26. **7:37:** Mat 26:7; Mak 14:3; Jon 12:3

38 Kæn in tæmuwa iuæhkir o Iesu mætul e nîkali nelkin mætasæk, nahui næmtin tætuoun mætahl-pæn e nelki Iesu minol nelkin tinæpilit. Kæn tæmafæl nahui næmtin e nelki Iesu e noanun, kæn mætoafæl nelki Iesu matos-ipæn nisiaiien kæm in,‡ kæn mol-pæn senta e nelkin.

39 Kæn Farisi u tæmehm nat æh, kæn tatæn atip e nîkin mæmæ, “Okæmæ suah æh in ien pahrien, kæn okol in tæmitun æm nolæn ræha pætan æh itæm tatek nelkin, mæmæ in iol tæfagæ rat.”

40 Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm in mæmæ, “Saimon, iakolkeike mæmæ ekæn nat kit kæm ik.”

Kæn Saimon tæmæn mæmæ, “Iægætun, æn-tu kæm io.”

41 Kæn Iesu tæmæn mæmæ, “Suah kæiu, ræhalau mæni tæsahmenæn, kæn iæræmæwæ kit tæmos-ipæn mæni neen kæm ilau, kæn o nian kit ilau okualpin ræhan mæni. Kit tæmos faif-hanrit tenarius, kæn kit tos fifti tenarius. §

42 Nian ilau kænuæruru nos-ipænæn nitain, kæn iæræmæwæ tæmæn mæmæ, ‘Uapæs æm nalpinæn mæni itæm næmioas.’ ?Kæn suah mil u in pæhruæn lan otolkeike pik iæræmæwæ?”

43 Kæn Saimon in tæmæn mæmæ, “Nîkik tæht mæmæ etæm u itæm in tæmos mæni tepæt, kæn iæræmæwæ tæmasækitun pik, in otolkeike pik iæræmæwæ.” Kæn Iesu tæmæn mæmæ, “Næmæn pahrien.”

44 Kæn Iesu tæmeirair mæplan pætan u, kæn mæn-ipæn kæm Saimon mæmæ, “?Saimon, natehm pætan

‡ 7:38: Næghatæn Kris ætuatip tatæn mæmæ, pætan æh tæmek nelki Iesu e nohlin. Inu næmtætin mæmæ in tatisiai-in pik Iesu, kæn nîkin tagien o natimnat itæm Iesu tæmol kæm in. § 7:41: Roiu, faif-hanrit tenarius tahmen e faif-hanrit-taosan watu, kæn fifti tenarius tahmen e fifti-taosan watu.

u, o kəp? E nian emuwa imam ikɪn, ik nəməsos-
ipamən nəhau kit o naikuasən e nelkək, məto pətan
u, in təmau nelkək e nahui nəmtɪn mafəl e noanun.

⁴⁵ Nian emuwa, kən Saimon, ik nəməsolən
nəmtətɪn kit itəm tatəgətun məmə nakolkeike io.
Məto pətan u, tatoafəl nelkək tatuwin əm nulan,
kən nolən rəhan tatəgətun məmə in tolkeike pik io.

⁴⁶ Saimon, ik nəməsauən rəhk-kapə e oel məsɪn
ne, məto pətan u, in təmau nelkək e senta itəm nat
kit nəmtɪn tiəkis.

⁴⁷ Kən tol nəhlan iatən kəm ik məmə, enafəl rafin
rəkis rəhan təfagə rat mɪn itəm tepət tepət, kən tol
nəhlan, nolən mɪn əh itəm tatol, tatəgətun məmə
tolkeike pik io. Məto nian iatos-irəkis təfagə rəha
etəmim noan məsɪn, kən kəsi, rəhan nolkeikeən in
natiəkəku ron io.”

⁴⁸ Kən Iesu təmən-ipən kəm pətan u məmə, “Re-
ham təfagə rat mɪn, io enafəl rəkis.”

⁴⁹ Kən netəmim neen mɪn itəm kəmotagwən ilat
mɪn, koatən kəm ilat mɪn məmə, “?Etəmim naka əh
itəm tatən məmə tatos-irəkis təfagə rəha etəmim?”

⁵⁰ Məto Iesu təmən-ipən kəm pətan u məmə,
“Uhgɪn təmosmegəh ik məto-inu nəmahatətə lak.
Kən uwɪn, pəs nəməlinuən rəha Uhgɪn tətatig ron
ik.”

8

Nɪpitan itəm kəmotasitu e Iesu

¹ Uarisig e natɪmnat mɪn əh, Iesu in taliwək
matuwɪn e taon mɪn neen ne latuənu mɪn neen. In
tatən-iarəp nəghatən rəha Uhgɪn kən mətamnus-
iarəp namnusən təwir rəha nərəməərən rəha

Uhg'in. Kæn e nian əh, tuelef aposol m'in rəhan kəmoatətəu-pən.

² Kæn nīpitan neen m'in kəmoatuarisig-in Iesu, inu aupən ikin ilat kəmoatimis, o kəmoatos narmin rat m'in tətətig elat, mətə Iesu in təməhg-iarəp narmin rat m'in kæn təmol-wir rəhalat nīmīsən. Nərgi nīpitan m'in u Meri u katən məmə Maktala itəm Iesu təməhg-iarəp narmin rat sep'in lan;

³ ne Joana pətaguıhl rəha Jusa itəm in tatərəməərə e nīmə rəha Kig Herot Antipas; ne Susana; ne nīpitan tēpət m'in. Nīpitan m'in u koatos-ipən rəhalat mənı o nos-nəmtinən natimnat o nasituən e Iesu ne rəhan m'in netəm tuelef.

*Nimaa nəghatən e nīməptən
(Mat 13:1-23; Mak 4:1-20)*

⁴ Nimanin netəmim tēpət kəmotisi-pən e taon m'in tēpət motuwa o Iesu. Nian kəmotuwa motətul kītəlau lan, kæn təmuəh nimaa nəghatən kəm ilat. In təmən məmə,

⁵ “Suah kit, etəm rəha nəfəən nıkuti wit, təmuwın matərakin nıkuti wit tatisas əpəh e nasumən. Kæn neen kəmotisas e suatip, kæn uarisig netəmim kotuwa kaliwək lan, kæn mənig m'in kotuwa motun rəkis ilat.

⁶ Kæn nıkutin neen kotisas-pən e nisip noan məsin itəm kəpiel ləhau lan. Nian koatəwiə, kæn motauke mətə-inu nəhau tikə ləhau lan.

⁷ Kæn nıkutin neen kotisas-pən e niki nolkosik. Uarisig, nolkosik ne wit kuəwiə kələh, kæn nolkosik tatu-atu-pən lan mətəarus-pən kotimis.

⁸ Kæn nīkutin neen mīn kāmōtīsas-pæn e næptæn wīr motawīæ motoe-in noalat tepæt tepæt tahmen e wan-hanrit.”

Nian Iesu tāmæn rækis næghatæn u, kæn tāmāgæt, mæn kām ilat māmæ, “Etām matəlgin tatīg, tawīr māmæ in otətəlīg-in wīr kæn mītun næghatæn mīn u.”

⁹ Kæn netāmim ræha Iesu kāmōtətāpəh ron māmæ, “Uhapīk-pa nimaa næghatæn u kām itīmat.”

¹⁰ Kæn in tāmæn-ipæn kām ilat māmæ, “Itāmat, Uhgīn tīnerəh rækis e rəhatāmat suatīp māmæ itāmat onəkōtītun næghatæn ræha nərāməræn ræha Uhgīn itām tātəhluaig. Məto netāmim neen, ilat koatos əm e nuəhən nimaa næghatæn mīn, māmæ ilat okoatehm, məto kotəruru, kæn ilat okoatəto, məto okol kəsōtītunən.”

¹¹ Kæn Iesu in tāmātəghat māmæ, “Nīpəti nimaa næghatæn u tol mīn-nulan. Nīkuti wit, inu næghatæn ræha Uhgīn.

¹² Nīkutin mīn itām koatīsas e suatīp, inu tahmen-pæn e netāmim itām kotəto næghatæn ræha Uhgīn, kæn Setan tatos-irækis næghatæn ræha Uhgīn e rəhalat nətəlīgən māmæ okəsōtənən nīpahrienən lan, kæn Uhgīn otəsosmegəhən ilat.

¹³ Kæn nīkutin mīn itām koatīsas-pæn e nīsīp noan məsīn kəpiel əh ləhau ikīn, inu tahmen-pæn e netāmim itām koatəto næghatæn ræha Uhgīn, kæn nīkilat tətāgien ron. Məto nokīlat təsēiuaiuən isəu, kæn koatahatətə e nian əkuəkīr əm. Məto nian nəsəsauən, o nərātən tuwa e nəmegəhən rəhalat, kæn koatəme e rəhalat nəhatətəən.

¹⁴ Kæn nīkutin mīn itām koatīsas-pæn e nīkī nolkosīk, inu tahmen-pæn e netāmim itām koatəto

nəghatən rəha Uhgın, məto natımnat tepət tətatu-atu-pən e nəmegəhən rəhalat, inəh koatətəlig-in pik natımnat rəha nəmegəhən rəhalat, o ilat kotolkeike nautə tepət, o kotolkeike məmə okotəto təwir e rəhalat nəmegəhən. Kən nəmegəhən rəhalat təsoe-inən nat təwir kit e nəghatən rəha Uhgın.

¹⁵ Məto nıkutın itəm tatisas-pən e nıməptən təwir, inu tahmen e netəmim itəm koatəto nəghatən rəha Uhgın, kən nıkilat tətuatıp kən məwir, kən ilat kotaskəlım nəghatən rəha Uhgın tətətig tiəkis e nıkilat. Kən ilat kotalkut matuwın matuwın, kən motoe-in nəmegəhən təwir.”

*Ol wək e nat itəm nakatos
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Kən İesu təmən-ıpən məmə, “?Pah tətasiəpən e lait kən mətaii-pən e pesın, o tətəhtu-pən e nıpəg pet? !Kəp! Kəsolən mihin. Nian nakotasıəpən e lait, kən motətu-pər e tepıl məmə netəmim okotehm nat lan. ¹⁷ Kən e nolən kitiəh mın əm, okəmə suah kit tətəhluaig-in nat kit, məto Uhgın otol əp in, kən okəmə suah kit tatos nəghatən anion kit, məto Uhgın otən-ıarəp.

¹⁸ Nəghatən u itəm nakoatəto, otətəlig-in wır. Etəm itəm tınıtun rəkis nıpəti nəghatən rəhak, in tıtun nosən təhmın mın. Məto etəm itəm təsitunən, in otəmkarəpən e nat itəm nıkin tətəht məmə tatos.”

*Mama rəha İesu ne pian mın
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 Kæn e nian əh, mama rəha Iesu ne pian mīn kəmotuwa məmə okotehm, məto okol kəsotuwinən iuəhkīr motehm məto-inu nīmanin netəmim tepət koatətlosig-in.

20 Kæn netəmim kəmotən-ipən kəm in məmə, “Mama rəham ne piam mīn ilat əpəh ihluə koatətul, kæn kotolkeike məmə okotehm ik.”

21 Kæn Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Netəmim rafin itəm koatəto nəghatən rəha Uhgīn kæn moatətəu-pən, ilat un rəhak netəmim mīn, rəhak mama ne piak mīn.”

*Iesu təmən-iəhau nīmətag asol e Lek Kalili
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

22 Nian kit Iesu ne rəhan mīn netəmim kəmotuwīn e pot kit, kæn in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Pəs kotuwīn əpəh entənīpən-pən e lek u.” Kæn kəmotiww niuwən motiet.

23 Nian pot tīnətaiu, kæn Iesu təmuwīn mapīl. Kæn nīmətag asol kit təmeiuaiu-pa e lek u, kæn nəhau təmuwīn e nīpəgnoa pot, iuəhkīr əm pot tətəmnīm.

24 Kæn kəmotəhgaiir e Iesu kæn motəmə, “!Ei, Etəm-iasol! !Etəm-iasol! Aiir-ta, okotimīs roiu!”

Kæn Iesu təmaiir məghat mən-iəhau nīmətag ne peau-peau asol mīn məmə, “!Nahmen, uameg-ta!” Kæn nīmətag təmurahl nelmīn, kæn tīnəməlinu tīnəməlinu.

25 Kæn Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Tahro? ?Rəhatəmat hiə nahatətəən?”

Məto ilat kīnoatəgīn, kæn narmīlat tīnatiwig mīn, kæn mīnoatən-ipən kəm ilat mīn məmə, “!Ei! ? Etəmim naka u? Nat əpnapīn nīmətag ne nəhau, məto katuətəlig-in rəhan nəghatən matioal.”

*Iesu təməhg-iarəp narmın rat mın e suah kit
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Kən ilat kəmotuwa kiet-arəpa rəha netəm Kerasa ikin, inəh entənipən-pən e lek u, kən kəmotuwar əpəh ipar.

²⁷ Nian Iesu təmuwar, kən əmun etəmim kit əh-ikin təmuwa mehm. Suah un, narmın rat mın kotatig lan, kən nuwəh məsin in təməsuwin-inən napən, kən in təsapılən imə, məto in tətatig əm əh e nıpəg kəpiel mın, ikin katitənım netəmim ikin.

²⁸⁻²⁹ Aupən ikin, nian tepət, narmın rat əh tatol in tətalməl pık, kən netəmim koatəlis nelkin ne nelmın e sen məmə otaskəlim tiəkis moatehm məmə otəsərəkin-rəkinən natımnat. Məto e nian rafin tateatıp-eatıp sen mın əh, kən narmın rat tatakəike kəm in məmə otiet magım muwın əpəh ikin taruən-aruən ikin.

Kən nian ialməl u təmehm Iesu, təmearig əfəməh, muwa morin-pən e nelki Iesu, kən mətagət məmə, “! Iesu, Nəti Uhgın Ilis Agın! ? Nakəmə onakahro io? ! Awi, iatətapəh ron ik məmə onəsölən nalpınən asol kit kəm io!” Narmın rat u təmən nəhlan məto-inu Iesu tınən rəkis məmə in otiet magım e suah u.

³⁰ Kən Iesu təmətapəh məmə, “? Nərgəm pah?” Kən in təmən məmə, “Nımanin Tepət.” Təmən nəhlan məto-inu narmın rat tepət kəmotatig lan.

³¹ Kən narmın rat mın kəmotətapəh əskasık o Iesu məmə, “Onəsahl-ipənən itımat e nıpəg itəm namnun tikə tapınəp, u imə nalpınən.”

³² Kən ikin əh e nıkali nitot, pıkəs mın tepət kotagwən motan əh-ikin. Kən narmın rat mın kəmotasək moatən-ipən kəm Iesu məmə, “Awi,

egəhan-in itimat ekotuwın e pikəs mın əh.” Kən İesu təmegəhan-in ilat kotuwın.

³³ Kən narmın rat mın u kəmotiet e suah un motuwın e pikəs mın, kən pikəs mın ilat rafin kəmotaiu moteiuaiu ikin təkul-əkul ikin, kən motiet-pən e lek motamnım.

³⁴ Nian netəm kotagwən pikəs mın kəmotehm nat u, kəmotiet motagım motuwın moatən-iarəp namnusən rəha natımnat mın u e taon rəhalat ne ikin mın rafin titəlau lan.

³⁵ Kən netəmim kəmotiet e taon moatuwin məmə okotehm natımnat mın əh. Kən kəmotuwa motehm İesu, kən motehm mın suah un itəm narmın rat mın kəmotiet rəkis lan, in tatəpələh iuəhkır e nelki İesu, tınəsalmələn, kən mınuwın-in rəkis rəhan napən. Kən netəmim rəha taon koatəgin.

³⁶ Kən netəmim itəm kəmotehm ətuatıp nat u e niğanəmtilat, ilat kotamnus tatuwin kəm netəmim neen mın moatən-iarəp məmə İesu təmahro nulan mol-wır suah əh, itəm aupən ikin narmın rat mın kəmotatig lan.

³⁷ Kən netəmim rafin u kotatig iuəhkır ikin Kerasa, kəmotən-ipən kəm İesu məmə otiet iməlat ikin, məto-inu ilat kınəotəgin pik. Kən əmun in təmuwin e pot məmə okotasuə moatuwin entənıpən-pən ikin.

³⁸ Məto suah u itəm narmın rat mın kəmotiet lan, in təmətapəh o İesu məmə, “!Awı, pəs ekımnə kitat!” Məto İesu təmən-ipən kəm in məmə,

³⁹ “İtəlig matuwın imam ikin, muwin mən-iarəp natımnat mın itəm Uhgın təmol kəm ik.” Kən suah u təmuwin ikin mın rafin e taon iman ikin matən-iarəp natımnat mın rafin itəm İesu təmol kəm in.

Pətagwəhl kit itəm tatimis ne pətan əkəku kit itəm təməmis

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Nian Iesu təmitəlig-pa mən e entənipən-pa lan e lek u, netəmim nikilat təmagien məmə kinotehm mən Iesu, məto-inu ilat kəmoatəsahgin.

⁴¹ Kən etəmim kit təmuwa mehm, nərgin u Jaeras, itəm in etəm-iasol kit rəha nimə rəha nuəfiminən. Təmuwa meiuaiu misin nulin e nisaiian, matəkəike e nətapəhən kəm Iesu məmə in otuwın əpəh iman ikin,

⁴² məto-inu rəhan pətan əkəku tatimis pik rəhan nahməən tepət, kən otəsuwəhən timis. In noan kitiəh əm, rəhan nup tuelef.

Kən Iesu təmaliwək matuwın o pətan əkəku əh, kən nimanin netəmim tepət kəmotuwa kitəlau lan katiləs-pikən-ləs-pikən.

⁴³ Kən pətan kit təmuwa o Iesu itəm tatos nimisən rəhalat nipitan nian rafin əm minos nup tuelef, kən təmuwın o netəmim tepət itəm koatol mərisin, məto okol kit təsol-wirən.

⁴⁴ Kən pətan əh təmisi-pən e məntaa Iesu ikin, kən meapən mek nipəgnəmti niməhan rəha Iesu, kən əmun roiu agin-əh mən əm, rəhan nimisən təmol nammun.

⁴⁵ Kən Iesu tən məmə, “?Ei, pah təmek io?”

Kən nian ilat rafin kəmotən məmə kəp, kən Pita təmə, “!Etəm-iasol, nimanin netəmim tepət koatiləs-pikən-ləs-pikən ik!”

⁴⁶ Məto Iesu tən məmə, “Kəp. Ekitun məmə suah kit təmek io məto-inu eməto məmə nəsanənən təmiet lak.”

⁴⁷ Kən e nian pətan əh tinitun məmə okol in təsəhluaigən, in təmuwa mətasiəp-asiəp pik, kən

misin nulin matos-ipən nisialian kəm Iesu. Kən e niganəmti netəmim rafin, tatən-iarəp kəm Iesu məmə təmek in o naka, kən matən-iarəp min məmə e nian təmek in, kən roiu agin-əh min əm, rəhan nimisən təmol namnun.

⁴⁸ Kən Iesu tən-ipən kəm in məmə, “Nətik pətan, rəham nahatətəən lak təmol-wir ik. Kən atuwın, pəs nəməlinuən rəha Uhgın tətətig ron ik.”

⁴⁹ Nian Iesu təmatəghat əh, kən etəmim kit təmisi-pən imə Jaeras ikin met-arəpa, kən mən kəm Jaeras məmə, “Nətim pətan əkəku tinimis rəkis. Əsəlikiamtəən iəgətun.”

⁵⁰ Məto nian Iesu təməto nəghatən əh, in təmən-ipən kəm Jaeras məmə, “Əsəginən. Ahatətə əm lak, kən pətan əkəku rəham, in otəwir min.”

⁵¹ E nian Iesu təmuwa met-arəpa e nimə rəha suah əh, kən təmit-irəkis əm Pita, ne Jon, ne Jemes, ne mama ne tata rəha pətan əkəku itəm in təmimis, məmə ilat əm okotuwın imə.

⁵² Netəmim rafin koatasək əfəməh moatəun-əun o pətan əkəku əh, məto Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Əsotasəkən. Pətan əkəku u in təsimisən. In tətəpıl əm.”

⁵³ Kən ilat kotalah-əsan lan məto-inu ilat kotitun məmə pətan əkəku əh tinimis rəkis.

⁵⁴ Məto Iesu təməa-pən mıləs nelmi pətan un kən maun-in məmə, “Pətan əkəku, ətul.”

⁵⁵ Kən əmun pətan əkəku apon təməmegəh min mətul. Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Otos-ipən nat kit tun.”

⁵⁶ Kən rəhan mama ne tata, narmılau təmiwig pik, məto Iesu tən-ipən kəm ilau məmə,

“Onəkəsuan-iarəpən natimnat min u kəm suah kit.”

9

Iesu təmahl-ipən rəhan netəm tuelef məmə okotən-iarəp nərəməərəən rəha Uhgın
(*Mat 10:5-15; 14:1-2; Mak 6:7-16*)

¹ Kən Iesu təmuəfimin rəhan netəm tuelef kotuwa kitiəh, kən təmos-ipən nəsanənən kəm ilat kən mategəhan-in rəhan nepətən o nərəməərəən kəm ilat məmə ilat kotitun nəhg-iarəpən narmin rat min, kən məmə ilat okotol-wir nimisən min.

² Kən Iesu təmahl-ipən ilat məmə okotən-iarəp nərəməərəən rəha Uhgın, kən məmə okotol-wir netəmim itəm koatimis.

³ Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Nian onəkotuwın, məsotosən natimnat neen rəha naliwəkən rəhatəmat, natimnat itəm kotahmen-pən e kasikin, o kətim, o nagwənən, o məni, kən məsotosən napən kəiu.

⁴ Kən e nian itəmat nakotuwın e latuənu kit motatig e nimə kit, nimə u inun onəkotatig əm lan mətoarus-pən nian itəmat onəkotiet lan.

⁵ Kən ikin pəhruən onəkotuwın ikin, okəmə netəmim nikilat təsagienən məmə nakotuwa motatig itəmat min ilat, kən otohapıspıs rəkis nimoulul e nelkətəmat motiet. Inu nəmtətin kit tatəgətun məmə nakotapəs ilat, kən niki Uhgın tərət olat.”

⁶ Kən ilat kəmotiet motaliwək motuwın latuənu min moatamnus-iarəp namnusən təwir, kən ikin min rafin koatuwın ikin, moatəfak o netəmim tepət, kən kotəmegəh.

⁷ Kæn Kig Herot Antipas u in iærəmərə e nitæn Kalili, in tæmæto namnusæn ræha natimnat min u itæm Iesu tatol ilat. Kæn tæmætælig-in muwin minæruru æfæmæh mæto-inu netæmim neen kotæn mæmæ Jon Baptais tinæmegæh min,

⁸ kæn netæmim neen min kæmotæn mæmæ Elaija tinuwa min, kæn netæmim neen kæmotæn mæmæ in ien kit ræha Uhgîn aupæn ikin itæm tæmæmegæh min.

⁹ Kæn Herot Antipas tæmæn mæmæ, “Jon u, io enæmohatip rækis ræhn-kapæ. ?Mæto etæmim pah u iatæto ræhan namnusæn?” Kæn in tæmategæs-in Iesu mæmæ otæplan.

*Iesu tæmagwæn netæmim
faif-taosan*

*(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44;
Jon 6:1-14)*

¹⁰ Kæn aposol min ræha Iesu kæmotitælig-pa min ron, kæn motæn-ipæn kæm in natimnat rafin itæm kæmotol. Kæn in tæmit ilat motiet rækis e netæmim, motuwîn æpæh e taon pisin kit min, nærgîn u Pet-sæta.

¹¹ Mæto e nian netæmim kæmotæto namnusæn mæmæ Iesu tinuwa, kæn kæmotuwa motuarisig-in ilat. Kæn Iesu nîkin tæmagien æm nian in tæmehm ilat, kæn in tatægætun ilat e næræmæææn ræha Uhgîn, kæn matol-wîr netæm koatimis kotæmegæh min.

¹² Kæn ehnaipæn iuæhkîr o napinæpæn, netæm tuelef ræha Iesu kæmotuwa ron, moatæn mæmæ, “Iærəmərə. Ahl-ipæn netæmim rafin koatuwin æpæh e latuænu min mæmæ okotegæs-in ikin tæwir kit ræha napilæn kæn motegæs-in nagwænæn itæm okotun mæto-inu, ikin-u koatan ikin roiu, in liminan.”

13 Məto in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kəp, itəmat əm. Onəkotagwən netəm mın əh.” Kən ilat kotən məmə, “Itimat ekoatos əm pıret faif ne nəm kəiu. ?Tahro? ?Nakolkeike məmə ekotuwin motos-nəmtin nagwənən kit mın niği nımanin netəmim mın əh rafin?”

14 Kəmotəghat nəhlan məto-inu netəmim tepət tepət itəm kəmotuwa ikın əh, okəmə kafın nəman əm, kən ilat rafin faif-taosan.

Məto İesu tən-ipən kəm rəhan mın netəmim məmə, “Otuwin motoor ilat fite fite motən məmə okotəpələh.”

15 Kən rəhan mın netəmim kəmotoor ilat mihin nəhlan, kən netəmim rafin kəmotəpələh.

16 Kən İesu təmos pıret əh faif ne nəm kəiu, masipər e neai, kən matəfak kəm Uhgın o nagwənən, kən məmkas matos-ipən kəm rəhan mın netəmim məmə okotos-ipən kəm netəmim.

17 Kən netəmim rafin kəmotagwən motuwın nərpilat tasis. Kəmotapəs nımismisi nagwənən, kən netəmim rəha İesu kəmotaii-pən e kətim asol ilat tuelef itəm kəmotər kər wir.

Pita təmən məmə
Iesu in Kristo
(Mat 16:13-20; Mak 8:27–9:1)

18 Kən nian kit, İesu ne rəhan mın əm kotatig, kən İesu tatəghat kəm Uhgın e nəfakən. Kən in təmətapəh olat məmə, “?Netəmim koatəghat-in io məmə io pah?”

19 Məto kotən məmə, “Neen koatən məmə ik Jon Baptaıs. Kən neen koatən məmə ik ien Elaija. Kən

neen koatən məmə ik ien kit rəha Uhg̃in aupən ik̃in itəm t̃inəmegəh m̃in.”

²⁰ Kən Iesu təmətapəh olat məmə, “?Məto itəmat nakotəmə pah u io?” Kən Pita təmən məmə, “Ik Kristo itəm Uhg̃in təmən məmə otahl-ipa.”

²¹ Məto Iesu təmən-iahau əskasik ilat məmə okəsotən-iarəpən nəghatən m̃in əh kəm netəmim.

²² Kən in təmatig mən m̃in kəm rəhan m̃in netəmim məmə, “Nat kit itəm otəkəike muwa mol ñipahrienən lan, məmə io, Nəti Etəmim, oekəto nahməən e nat̃imnat tepət. Kən netəm-iasol m̃in rəha noanol rəha Isrel, ne pris asol m̃in, ne iəgətun m̃in rəha Lou, ilat okotəuhlin məntaalat kəm io, kən motohamnu io, kən ek̃imis. Məto nian itəm tatol kisil lan, Uhg̃in otol ek̃amegəh m̃in e ñimisən.”

²³ Kən Iesu təmən-ipən kəm rəhan netəmim məmə, “Etəm u tolkeike məmə otuwa muarisig-in io, in otəkəike maluin at̃ip in, kən e nian rafin in otəkəike m̃iləs rəhan ñig kəməluau muarisig-in io,

²⁴ məto-inu etəmim itəm tolkeike məmə otosmegəh rəhan nəmegəhən e nətueintən u, kən otakiəh e rəhan nəmegəhən lilin. Məto etəmim itəm ot̃imis o nərgək, kən in otos nəmegəhən lilin.

²⁵ ?Okəmə suah kit tatos rafin nat̃imnat rəha nətueintən u, kən ot̃imis ron, in ot̃iləs nat w̃ir naka?

²⁶ Okəmə nətaulis-in io mətaulis-in m̃in rəhak nəghatən, kən Nəti Etəmim in otaulis-in m̃in ik e nian itəm in otatuwa e nepətən əhag-əhag ne nəsanənən rəhan, ne nepətən əhag-əhag ne nəsanənən rəha Tata rəhan ne nagelo m̃in itəm

9:19: Luk 9:7-8 **9:20:** Jon 6:68-69 **9:22:** Luk 9:44; 18:32-33

9:23: Mat 10:38; Luk 14:27 **9:24:** Mat 10:39; Mak 8:35; Luk 17:33; Jon 12:25

kotasim.

²⁷ Məto iatən nıpahrienən kəm itəmat məmə, itəmat neen itəm nəkoatətul ikın-u, uarisig nəpanotımis məto nakotaupən motehm nərəmərən rəha Uhgin.”

Iesu ne Moses ne Elaija
(*Mat 17:1-8; Mak 9:2-8*)

²⁸ Uarisig e nəghatən əh rəha Iesu, kən iuəhkir nian eit tınuwa mınuwın rəkis, kən Iesu təmit Pita, ne Jon, ne Jemes kəmotuwın əpəh ilis e nıtot məmə okotəghat kəm Uhgin e nəfakən.

²⁹ Kən e nian in təmatəfak, kən rəhn-kapə tınuwa mı nol pısın, kən napən rəhan təmuwa məruən matıpıt-ıpit.

³⁰ Kən əmun Moses ne Elaija kəmuət-arəpa muətul mətəhaləghat iləhal Iesu,

³¹ kən nəhag-əhagən asol kit təmasiə mıtəlau elau, kən katəhaləghat-in nımisən rəha Iesu əpəh Jerusalem itəm otol nəghatən rəha ien mın rəha Uhgin otuwa mol nıpahrienən lan.*

³² Məto Pita ne təs mil, napılən tınos rəkis iləhal, kən kəməhalapıl məsın. Məto nian kəməhalaiir, kəməhalehm nəhag-əhagən asol titəlau e Iesu, kən kəməhalehm Moses ne Elaija katuətul iləhal Iesu.

³³ Kən nian suah mil kınətuagım mınatian isəu o Iesu, kən Pita təmən-ıpən kəm Iesu məmə, “İərəmərə, təwır məmə itıməhal etəhalatıg ukın-u. Pəs ekəhalıləkin makeen kısıl, rəham kit, kən rəha Moses kit, kən rəha Elaija kit.” Məto in təmatəghat

9:26: Mat 10:33; Luk 12:9 * **9:31:** Nəghatən Kris ətuatıp tatən məmə, “kən katəhaləghat-in nian in otiet magım əpəh Jerusalem.”

9:31: Luk 9:22 **9:32:** 2 Pita 1:16-18

əpnapin əm, təsitunən məmə nəghatən naka in tātən.

³⁴ Kən e nian in təmatəghat əh, nimal napuə təmuwa malpin ilat, kən nian napuə təməfətain iləhal, kəməhaləgin kəməhaləgin.

³⁵ Kən ilat kəmotəto nəwia suah kit təmisi-pən e nimal napuə, tatən məmə, “Inu nətik itəm io emitəpun. !Əhalətəlig-in wir!”

³⁶ Nian kınotəto rəkis nəwia Uhgın təməghat un, kən Pita ne Jon ne Jemes kəməhaləplan əm Iesu. Kən e nian mın əh, kəsəhalənən natimnat mın əh kəm suah kit mın, kəsəhaləghat-inən natimnat mın u itəm kəməhaləplan.

*Iesu təmahl-iarəp narmın rat e suakəku kit
(Mat 17:14-23; Mak 9:14-32)*

³⁷ Kən kəmən lawig in, nian Iesu ne rəhan etəmim miləhal kəmotisi-pər ilis e nitot moteiuaiupa, kən motehm netəmim tepət kəmotuwa ron.

³⁸ Kən netəm mın əh kit təmaun-in əfəməh Iesu məmə, “Takolkeike məmə nakuwa masitu e rəhak suakəku iərman, məto-inu in noanahli iouen kitiah əm.

³⁹ Nian tepət, narmın rat kit tatuwa lan, kən mol in tətəgət pik, kən mol nıpətin tətasiəp-asiəp matol matol, nahui noan ruən mın kotiet, kotahmen əm e sop. Narmın rat əh tətərəkin pik in, kən mətaskəlim in, iuəhkır təsapəsən in.

⁴⁰ Kən io emətapəh o rəham mın netəmim məmə okotəhg-iarəp narmın rat u, məto okol kəsotəhg-iarəpən.”

⁴¹ Kən Iesu in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat netəm roiu ne, rəhatəmat nahatətən tikə. Kən

rəhatəmat nətəligən təsətuatipən. Enəpou-in itəmat. ?Oekatig kitat min itəmat nian kuwəh? It nətim muwa ukin-u.”

⁴² Kən nian suakəku u təmatuwa əh o Iesu, kən narmın rat təmahtigəpis tiet morin-pən e nisip, mol nipətin tətasiəp-asiəp. Məto Iesu təməghat əskasik kəm narmın rat un, kən məhg-iarəp narmın rat tiet, kən mol suakəku təwir. Kən təmos-ipən suakəku titəlig-pən mehm rəhan tata.

⁴³ Kən ilat rafin, narmilat təmiwig o nəsanənən asol rəha Uhgın. Məto nian netəmim narmilat təmiwig o natimnat rafin itəm Iesu təmol ilat, kən in təmən-ipən kəm rəhan mın netəmim məmə,

⁴⁴ “Otos nəghatən u tatite mamnim e nikitəmat kən məsotaluinən. Io Nəti Etəmim, suah kit oteghan-in-pən io e nelmi tikimir mın rəhak.”

⁴⁵ Məto rəhan mın netəmim kəsotitunən nipəti nəghatən u məto-inu Uhgın təməhluaig-in nipəti nəghatən u məmə ilat okəsotitunən, kən ilat kinotaulis-in nətapəh-inən nipəti nəghatən u o Iesu.

?Pah in iahgin etəm keike?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-40)

⁴⁶ Kən netəmim rəha Iesu koatol nikilat mın məmə pah in iahgin etəm-iasol, etəm keike taprəkis-in ilat.

⁴⁷ Məto Iesu təmitun rəhalat nətəligən mın, kən in təmos suakəku kit mit muwa tətul e nikalın,

⁴⁸ kən tən-ipən kəm ilat məmə, “Okəmə suah kit, nıkin tagien məmə otos suakəku kit mehm wır, kən in tatol min-nəhlan e nərgək, kən in tahmen-pən

əm məmə in tatos io, matehm wir io. Kən etəm tatos io e nīkin agien, in tatos Uhgīn itəm təmahl-
ipa io. Inu nīpahrienən məto-inu etəm tatos-iəhau
in ləhau agin, in otuwa in etəm-iasol, etəm keike.”

49 Kən Jon təmən məmə, “Iərəmərə. Itimat
emotehm suah kit tatəhg-iarəp narmīn rat mīn
e nərgəm, kən emotən-iəhau məmə otəsol wəkən
məto-inu sənəmə in rəhatat kit etəmim.”

50 Məto Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Əsən-
iəhauən in məto-inu, okəmə suah kit təsolən tikimīr
itəmat mīn, kən in iolitəmat.”

Netəm Sameria neen nīkilat təməsagienən o Iesu

51 Kən tīnuwa iuəhkīr o nian itəm Uhgīn otos Iesu
lan muwīn əpəh e nego e neai, kən Iesu təmən-ipən
atip kəm in məmə otəkəike muwīn Jerusalem, kən
nat kit tikə məmə otahtosig-in.

52 Kən in təmahl-ipən netəmim neen kotos rəhan
nəghatən motaupən-in motuwīn əpəh latuənu kit
Sameria məmə okotol əpen-əpenə rəhan.

53 Məto netəm əh-ikin əh, kəsotolkeikeən məmə
in otuwīn matig iməlat ikin məto-inu, ilat kotitun
wir məmə tatuwīn Jerusalem.

54 Kən nian rəhan etəmim mil, Jemes ne Jon, ilau
kəmuehm natimnat mīn əh, kən kəmuən məmə, “?
Iərəmərə, nakolkeike məmə ekuəun-in nīgəm tisi-
pən əpəh ilis e nego e neai meiuaiu muwa mus
ilat?”†

55 Məto Iesu təmeirair məhai ilau.

56 Kən kəmotuwīn mīn latuənu pīsīn kit mīn.

9:48: Mat 10:40 9:50: Mat 12:30; Luk 11:23 † 9:54: Naoa
oas mīn neen rəha Oltesteman katilpīn nəghatən u məmə, “tahmen
e Elaija.” Afīn-tu 2 King 1:9-16 9:54: 2 King 1:9-16

Netəmim neen kəmoatən məmə okotuarisig-in Iesu

(Mat 8:19-22)

57 Kən e nian Iesu ne rəhan mīn netəmim kəmotaliwək moatuwīn e suatip, kən suah kit təmən-ipən kəm in məmə, “Io ekuarisig-in ik, ikin pəhruan onəkuwīn ikin.”

58 Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Kuri iarupīn mīn, rəhalat nīpəg tatig məmə okotapil ikin. Kən mənig mīn, nimaalat tatig məmə okotapil ikin. Məto io Nəti Etəmim, nimə rəhak tikə o napilən.”

59 Kən Iesu təmən-ipən kəm suah kit mīn məmə, “Wa, kilau mīn ik, muwa ik rəhak etəmim.” Məto suah un tən-ipən məmə, “Iərəməərə, awi. Egəhan-in io ekuwīn pitən mītənim rəhak tata.”

60 Məto Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Kəp, apəs-pən. Pəs netəm kīnotimīs rəkis e nikilat, koatitənəm atip ilat mīn. Məto ik, uwīn mən-iarəp nərəməərən rəha Uhgīn.”

61 Kən kit mīn tatən məmə, “Iərəməərə, ekətəu-pən ik muwa io etəmim rəham, məto awi, əpəs pitən ekītəlig-pən mīn imak ikin mauiatipin rəhak mīn netəmim.”

62 Məto Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Okəmə suah kit tətəoun matol wək rəha Uhgīn, məto rəhan nətəligən tatuwīn o nat pīsīn pīsīn mīn neen, kən suah u təsahmen-pənən məmə Uhgīn otərəməərə lan.”

10

Iesu tāmahl-ipən rəhan netəmim sep̄inte-tu kotamnus-iarəp namnusən təw̄ir

¹ Uarisig e natimnat m̄in əh, Iərəməərə tām̄itəpun rəkis sep̄inte-tu netəmim neen m̄in rəhan, kən tāmahl-ipən ilat kəiu kəiu kotaupən-in moatuw̄in e taon m̄in ne ik̄in m̄in neen m̄in itəm Iesu təpanuarisig muw̄in ik̄in.

² Kən təmən-ipən kəm ilat məm̄ə, “!Otəplan-tu! Nagwənən tepət əpəh e nasumən itəm k̄inotimətə, mətə iolwək m̄in noan məs̄in əm kotəulək-in. Kən otəfak-pən o etəm-iasol rəha nasumən məm̄ə otahl-ipa iolwək m̄in tepət məm̄ə okotuw̄in kəulək-in nasumən rəhan.

³ Otuw̄in, mətə nəkotəkəike mot̄itun məm̄ə io etahl-ipən itəmat məm̄ə nakotuw̄in tahmen-pən e sipsip əlkələh m̄in itəm kotaliwək moatuw̄in iluḡin e kuri iarup̄in m̄in.

⁴ Kən onəkəsotosən kət̄im əkəku rəha mən̄i, ne kət̄im, ne put, kən əsotamegən e suat̄ip katəghat kəm netəmim.

⁵ “Nimə naka itəm onəkotuw̄in ik̄in, nakotaupən motən-iarəp məm̄ə, ‘!Pəs nəməlinuən otətətig ik̄in!’

⁶ Okəm̄ə etəm rəha nəməlinuən əh-ik̄in, kən rəham nəfakən otuwa mol n̄ipahrienən, kən nəməlinuən otətətig ron. Mətə okəm̄ə etəm tol nəhlan tikə, kən noa rəham nəfakən otitəlig-pa m̄in ron ik.

10:1: Mak 6:7

10:2: Mat 9:37-38; Jon 4:35

10:3: Mat 10:16

10:4: Mat 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5

⁷ Kən otatig əm e nimə kitiah əm, sotapılən e nimə pisin pisin min. Kən nagwənən naka itəm okoatos-ipinə kəm itəmat, otun. Kən nənimən naka okotos-ipinə, otənim. Məto-inu in tətuatip əm məmə suah kit itəm tatol wək, in tətuatip məmə in otos nətouən lan.

⁸ “Nian itəmat nakotuwın taon kit, okəmə nıkilat tətəgien otəmat, kən otun nagwənən naka itəm koatos-ipinə kəm itəmat,

⁹ kən otol-wır netəmim itəm koatimis motatig ikin, kən motən-iarəp kəm ilat məmə, ‘Nərəməərən rəha Uhgın tatuwa iuəhkır otəmat.’

¹⁰ Məto okəmə nakotuwın e taon kit, kən netəmim nıkilat təsəgienən otəmat, kən otuwın motaliwək e suatip asol min, kən motən məmə,

¹¹ ‘Nimoulul rəha nisip itəm tətətig e nelkitimat, ekoatoahapispis rəkis, in nəmtətin tətəgətun məmə nəmotol təsahmenən, kən Uhgın təmapəs itəmat. Məto nəkotəkəike motitun məmə nəərəməərən rəha Uhgın tinatuwa iuəhkır rəkis.’

¹² Kən iatən nıpahrienən kəm itəmat məmə, Uhgın otol nalpınən asol kəm ilat taprəkis-in nalpınən rəha taon rat əh Sotom aupən.”

¹³ “! Itəmat netəm Korasin, kəsi, nahməən asol otuwa otəmat! ! Itəmat netəm Petsaeta, kəsi, nahməən asol otuwa otəmat! Məto-inu emol pap nat pispis tepət e taon mil rəhatəmat! Kən okəmə emol natimnat min əh əpəh Taea ne Saeton aupən, okol netəmim əh-ikin əh kəmotəuhlin rəhalat nətəligən e nolən rat min, kən ilat kəmotuwın e natimnat rat motuwın moatəpələh e nəmtap e

nigəm motəgətun məmə koatəto tərət agin o rəhalat nolən rat mın.

¹⁴ Məto e nian əh itəm Uhgın otol nalpınən kəm netəmim, nalpınən rəhatəmat in otəskasik, maprəkis-in nalpınən rəha netəm Taea ne Saeton aupən ikin.

¹⁵ ?Kən itəmat netəm Kapaneam, nikitəmat təht məmə Uhgın otiləs-ipər itəmat e ikin rəha nisiiian əpəh e nego e neai? !Kəp! Məto Uhgın otiləs-iəhau itəmat nakotuwın ləhau agin, ikin itəmat onəkotaulis ikin.”

¹⁶ Kən Iesu təməni-pən kəm rəhan mın məmə, “Netəmim itəm koatətəlig-in itəmat, koatətəlig-in io. Kən netəmim itəm koatəuhlin məntaalət kəm itəmat, koatəuhlin məntaalət kəm io, kən netəmim itəm koatəuhlin məntaalət kəm io, koatəuhlin məntaalət kəm suah u itəm təməhl-ipa io.”

Netəmim rəha Iesu sepinte-tu kəmoatitəlig

¹⁷ Kən netəmim mın rəha Iesu ilat sepinte-tu kəmotitəlig-pa mın, kən nikilat tətəgien moatən kəm Iesu məmə, “!Iərəmərə, nat əpnəpın narmin rat mın, məto nian itəmat ekotəghat e nərgəm, kən ilat koatol nəwiatimat!”

¹⁸ Kən Iesu təməni-pən kəm ilat məmə, “Io emehm Setan təmisi-pər ilis e neai meiuaiu tahmen-pən e nipiən.

¹⁹ Otətəlig-tu. Io enos-ipinə rəkis nəsanənən kəm itəmat, inəh itəmat nəkotitun neguətəinən sinek

10:15: Mat 11:20-24 **10:16:** Mat 10:40; Luk 9:48; Jon 5:23

10:18: Aes 14:12; Nol Əpən 12:7-10,13; Luk 10:15; Jon 12:31; Nol Əpən 20:1-3,10

mīn ne skopion* mīn. Kən nəsənənən itəm iatos-
ipinə kəm itəmat, in taprəkis-in nəsənənən rəha
tikimīr rəhatat, Setan. Kən okol nat kit təsərəkīnən
itəmat.

²⁰ Inəh nīpahrienən. Məto nəsotagienən məmə
narmīn rat mīn koatol nəwiatəmat, məto otagien
əm məto-inu Uhgīn təməte rəkis nərgitəmat əpəh e
nego e neai.”

²¹ Kən e nian əh, Iesu nīkin tətagien pīk e
nagienən itəm tətisi-pən e Narmīn Rəha Uhgīn,
kən in təməfak mən məmə, “Tata Uhgīn, ik
Iərəmərə rəha natimnat rafin ilis e neai ne ləhau e
nətueintən. Iatənwiwi ik məto-inu nəməhluaig-in
nīpəti natimnat mīn u e nīganəmti netəmim itəm
kotenatig motitun wīr nat. Kən nəmol-arəp kəm
netəmim itəm kotahmen-pən əm e nisualkələh
məmə okotitun wīr. Əwəh, Tata, inu nat kit itəm
nakolkeike.”

²² Kən Iesu təmatəkəike matəghat kəm ilat məmə,
“Rəhak Tata təmegəhan-in-pa rəkis natimnat rafin
e nelmək. Tata əm titun Nətīn. Kən Nətīn əm ne
netəmim neen, ilat mīn əm kotitun Tata. Ilat u
netəmim itəm Nətīn təmītəpun ilat məmə in otol-
arəp Tata rəhan kəm ilat.”

²³ Kən Iesu təmeirair məghat əm kəm rəhan mīn
netəmim məmə, “!Nəkotatig e nəwīrən pahrien
məto-inu itəmat nakoatehm e nīganəmtitəmat
natimnat mīn əh!

²⁴ Iatən kəm itəmat məmə, aupən ikīn ien mīn
tepət, ne kig mīn tepət, kəmotolkeike pīk məmə

* **10:19:** Skopion in nat kit tahmen e tupə əkəku kit itəm tatəkiəoh
e nīməptən. Tatus itəm, kən titəhmə titəhmə, taprəkis-in mīlpət o
tīmar. **10:20:** Fil 4:3; Nəl Əpən 3:5 **10:22:** Jon 3:35; 10:15

okotehm natimnat min u itəm itəmat nakoatehm, məto kəməsotehmən. Kən ilat kəmotolkeike məmə okotəto natimnat min itəm nakoatəto, məto kəməsotətəən.”

Iesu təmuəh nimaa nəghatən e etəm təwir kit rəha Sameria

²⁵ Kən e nian əh, ienatig kit e Lou təmətul meiuə əm e nətapəhən kit kəm Iesu məmə otehm-tu okəmə Iesu in tenatig wir o kəp. In təmən məmə, “? Iəgətun, oekahro min-nulan mos nəmegəhən lilin?”

²⁶ Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “?Lou rəha Moses tatən məmə naka? ?Nian ik nətafin, kən nipətın tatən naka kəm ik?”

²⁷ Kən suah un tən-ipən məmə, “Onakəkəike molkeike Iərəməərə rəham Uhgın e nıkim rafın, ne nəmegəhən rafın rəham, ne nəsanənən rafın rəham, ne nətəligən rafın rəham; kən molkeike min ik min neen tahmen-pən əm məmə naka-tolkeike atıp ik.”

²⁸ Kən Iesu tən-ipən kəm in məmə, “In ətuatıp un. Okəmə nakatol nəhlan, kən ik onakos nəmegəhən lilin.”

²⁹ Məto suah əh, in tolkeike əm məmə otəgətun rəhan nolən məmə in etəm ətuatıp, kən in təmətapəh o Iesu məmə, “?Məto pah min u ilat io min neen?”

³⁰ Kən Iesu tən-ipən kəm in məmə, “Suah kit təmıet Jerusalem kən malıwək meıuıu matuwın əpəh Jeriko. Kən e suatıp, iakləh neen kəmotaskəlım motəmki-rəkıs rəhan natimnat, kən

10:24: Mat 11:25-27; 13:16-17 **10:25:** Mat 22:35-40; Luk 18:18

10:27: Dut 6:5 **10:27:** Lev 19:18 **10:28:** Lev 18:5

motoh kələhəu tımiseah mətaməhl e suatip, kən kotagim motapəs.

³¹ Kən təpəwīr əh, pris kit tatitəp suatip əh matuwa, məto nian in təməplan suah əh, in təmaliwək mawilək-in matuwīn.

³² Kən Lifaet† kit titəp mīn əm suatip kitiah muwa, kən nian təməplan suah əh tətaməhl, in təmol əm nat kitiah mīn mawilək-in.

³³ Məto etəmim kit rəha Sameria, itəm koatol tikiwir ilat netəm Isrel, in mīn titəp suatip əh matuwa, kən məplan suah əh tətaməhl. Nian təməplan, nikin təmahmə ron,

³⁴ kən təmaliwək muwīn iuəhkīr ron, mafəl rəhan nīməgəm mīn e oel ne wain, kən malpin wīr ilat. Kən təmiləs-ipər suah əh mahtu-pər e rəhan togki, kən mīləs mīan əpəh e hotel matehm wīr.

³⁵ Kən kəmən lawigin, in təmos məni neen‡ muwīn mos-ipən kəm etəm-iasol rəha hotel, kən mən-ipən kəm in məmə, ‘Onakatehm wīr suah u, kən okəmə nəkətuatin rəham neen məni, kən onakən-ipa kəm io nian ekitalig-pa mīn, pəs io ekos-ipinə nitain.’ ”

³⁶ Kən nian Iesu tinol namnun nəghatən u, kən təmətapəh o ienatig e Lou məmə, “?E rəham nətəligən, suah miləhal əh, nəkitun məmə iləhal pah təmol təwīr kəm suah əh kəmoh, tahmen məmə in in kit?”

³⁷ Kən ienatig e Lou təməpən-ipən məmə, “Etəmim itəm in təmasəkitun suah əh.” Kən Iesu tən-ipən

† **10:32:** Lifaet, ilat netəmim mīn u kotasitu e pris mīn e wək rəhalat, kən koatol wək pisin pisin mīn əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn.

‡ **10:35:** Nəghatən Kris atuatip tatən məmə, “Tenarius kəu.” Nian suah kit tatol wək nian kitiah, kən katətou-in tenarius kitiah.

kəm in məmə, “Ita. Ik uwīn mol mīn tahmen-pən əm məmə inu suah əh təmol mihin ne.”

Iesu təmuwīn latuənu rəha Mata ne Meri

³⁸ Nian Iesu ne rəhan mīn netəmim kotaliwək e suatip, kən kəmotiet-arəpən latuənu kit. Kən pətan kit, nərgīn u Mata, təmos Iesu e nīkin agien muwīn əpəh e rəhan nimə.

³⁹ Pətan əh, pian kit əh-ikin, nərgīn u Meri. Kən Meri təmuwa matəpələh iuəhkir o nelki Iərəməərə matətəlig-in nəgətunən mīn rəhan.

⁴⁰ Məto Mata, rəhan nətəligən tatuwīn pik o nolən nagwənən, kən wək tinatoḥ in. Kən təmuwīn o Iesu mən-ipən kəm in məmə, “?Iərəməərə, tahro? ?Nīkim təht məmə tətuatip əm, o kəp, məmə pətan u piak təsasituən lak ne o nolən wək u, kən io pīsīn əm iatol? Ahl-ipa məmə otuwa masitu lak.”

⁴¹ Məto Iərəməərə təmən-ipən kəm in məmə, “Ei, Mata. Əsətəlig-in pikən natimnat mīn tepət nəhlan.

⁴² Məto nat kitīəh əm in nat keike, kən Meri in tīnitəpun rəkis nat u itəm in təwīr taprəkis, kən okol io esiləs-irəkisən nat əh ron.”

11

Iesu təmatəgətun rəhan netəmim e suatip rəha nəghatən kəm Uhgīn e nəfakən

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Nian kit, Iesu təmatəghat kəm Uhgīn e nəfakən əpəh ikīn kit. Kən nian təmol namnun rəhan nəfakən kəm Uhgīn, kən rəhan kit etəmim təmatəpəh ron məmə, “Iərəməərə, əgətun-tu itimat e suatip rəha nəghatən kəm Uhgīn e nəfakən,

tahmen-pən e Jon Baptais in təmægətun mihin rəhan mīn.”

² Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Nian nakotəghat kəm Uhgīn e nəfakən, onəkotən məmə, ‘Tata Uhgīn, nərgəm in ilis agīn, pəs netəmim okotisiai-in.

Pəs rəham nərəmərəən tuwa matīg.

³

Nian rafin, os-ipa nagwənən kəm itimat tahmen-in rəha nian roiū.

⁴ Kən afəl rəkis rəhatimat nolən rat mīn mətō-inu itimat esotaskəlīm-iəkisən e nikitimat nolən rat mīn rəha netəmim itəm koatol kəm itimat.

Kən segəhan-inən itimat ekotuwīn ima nos-ipən-os-ipənən, ikin itəm mətā oekotakiə motol təfagə rat.’ ”

⁵⁻⁶ Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Okəmə suah kit tuwa imam ikin lapīn, kən rəham nagwənən tikə, kən onəkol naka? Onəkuwīn e nimə rəha ik kit, kən mən-ipən məmə, ‘Io kit, os-ipa nagwənən məsīn, kən ekos muwīn magwən suah kit lan itəm təmisi-pən isəu muwa imak ikin roiū lapīn, kən rəhak nagwənən tikə məmə ekagwən in lan.’

⁷ Kən in otuhalpīn-pīnə kəm ik məmə, ‘!Aaah! Atuwīn, səhgairən etimat, enotapīl rəkis itimat rəhak nisualkələh. Okol esətul mīnən mos-ipīnə nagwənən kəm ik.’

⁸ Ekən kəm itəmat məmə, nat əpnapīn ik in kit, mətō suah un təsolkēikēən məmə in otos-ipīnə nagwənən kəm ik. Mətō iatən nīpahrienən, nian nakatəkēike matətəpəh ron, kən in otətul mos-ipīnə natīmnat rafin kəm ik itəm nakolkēike.

9 “Kən tol nəhlan ekən kəm itəmat məmə, otətapəh-in kəm Uhgın o natimnat, kən in otos-
ipinə kəm itəmat. Kən otegəs-in, kən nakotehm.
Kən otəht-əht toa, kən toa oterəh otəmat.

10 Ekən nəhlan məto-inu netəmim rafin itəm
koatətapəh-in, kən okoatos. Kən netəm mın u itəm
koategəs-in, kən okoatehm. Kən netəmim itəm
koatəht-əht toa, kən toa oterəh olat.

11 “Itəmat tata mın. ? Itəmat kit, nian nətin
tatətapəh-in nəm, məto in tatos-ipən sinek? !Kəp!

12 ?O nian in tatətapəh-in noanahli-məniğ, məto
in tatos-ipən skopion?* !Kəp!

13 Nat əpnəpın itəmat netəm nakotərat, məto
nakoatos-ipən natimnat wır mın kəm nenətitəmat
mın. Məto Tata Uhgın əpəh e nego e neai, nolən
rəhan in təwır pik məprəkis-in nolən rəhatəmat,
kən nıpahrienən, in otos-ipən Narmin Rəhan kəm
netəm mın u itəm koatətapəh-in ron.”

*Netəmim neen kəmoatən məmə İesu tatol wək e
nəsanənən rəha Setan*

(Mat 12:22-30, 43-45; Mak 3:20-27)

14 Kən e nian kit, suah kit əh-ikin itəm narmin
rat tətətiğ lan, kən tol məmə in təruru nəghatən.
Kən İesu təməhg-iarəp narmin rat əh, kən suah
əh təmətuoun matəghat, kən netəmim narmilat
təmiwig pik ron.

15 Məto netəmim mın əh neen koatən məmə,
“Pielsepul u in etəm-iasol rəha narmin rat mın, in
əm əh təmos-ipən nəsanənən kəm suah u məmə in
otəhg-iarəp narmin rat mın e netəmim.”

* **11:12:** Skopion - afin-tu futnot əpəh Luk 10:19 **11:15:** Mat 9:34;
10:25

¹⁶ Kæn netəm pişin neen mîn kəmotətapəh o Iesu məmə in otol-tu nat pişpis kit e nəsanənən itəm tatisi-pən e nego e neai məto-inu, ilat kotalkeike məmə okotitun-tu məmə Iesu in etəmim pah.

¹⁷ Məto Iesu tinitun rəkis nətəligən mîn rəhalat, kæn təmən məmə, “Okəmə netəmim e kantri kit koator ilat mîn, kæn okotərəkin rəhalat kantri, kæn nərəməərəən otisas mikə. Kæn tahmen-pən əm, e latuənu kit, okəmə netəmim lan koator ilat mîn, kæn okotərəkin aġin-əh latuənu u.

¹⁸ ?Kæn okəmə netəmim rəha Setan koator ilat mîn, kæn otahro nulan rəhan nərəməərəən otətətig? İatən min-nulan məto-inu nakoatən məmə iatəhg-iarəp narmin rat mîn e nəsanənən rəha Pielsepul.

¹⁹ ?Kæn okəmə io, iatəhg-iarəp narmin rat mîn e nəsanənən rəha Pielsepul, kæn tahro e rəhatəmat mîn netəmim, ilat koatəhg-iarəp narmin rat mîn e nəsanənən rəha pah? Tol nəhlan, ilat okotakil rəhatəmat mîn nəġhatən məmə in neiueiuəən.

²⁰ Məto okəmə io iatəhg-iarəp narmin rat mîn e netəmim e nəsanənən rəha Uhgın, kæn tatəgətun məmə nərəməərəən rəha Uhgın tinuwa rəkis otəmat.

²¹ “Nian etəm rəhan nəsanənən tepət tatəmik natimnat rəha nəluaginən, tatətul matip matehm wir rəhan nimə, inəh rəhan natimnat okotətig wir əm.

²² Məto nian etəm pişin kit mîn itəm rəhan nesənənən taprəkis-in in, otuwa muəmou mətian mətian tol win lan, in tatos-irəkis rafin rəhan natimnat rəha nəluaginən itəm təmələhəu-pən rəhan nətəligən lan, kæn in otoor natimnat rafin rəha suah əh kəm rəhan mîn netəmim.

23 “Etəm u itəm təsuarisig-inən io, in rəhak tükimır. Kən etəmim u itəm təsargətəinən sipsip mın, in tatol ilat kotagım atit.”

24 Kən Iesu təmən məmə, “Nian narmin rat tatiet e suah kit, kən in tətən əpəh ikin kikə-kikə ikin nəhau tükə lan mategəs-in ikin otameg ikin, məto təsəplanən. Kən in tətən məmə, ‘Pəs ekıtəlig-pən e rəhak nimə itəm emisi-pən ikin aupən.’

25 Kən nian in tatıtəlig-pa, mehm rəhan nimə kəmafəl təpiə wır, kən natımnat rafın koatis wır.

26 Kən in otuwın mit mın narmin rat sepın mın motuwa itəm kotərat kotaprəkis-in in. Kən okotuwın mın imə motatig e nəmegəhən rəha suah u. Kən suah u, aupən rəhan nəməgəhən tərat, məto roiu tınərat pik agın-əh.”

27 Nian Iesu tətən nəghatən əh, pətagwəhl kit tagət əfəməh məmə, “Pəs Uhgın otawte-in rəhan nəwırən kəm pətan itəm təmemək-in ik, kən mətapinahin ik.”

28 Kən Iesu təmə, “Nıpahrienən, məto Uhgın otawte-in rəhan nəwırən taprəkis kəm netəmim itəm koatəto nəghatən rəhan, kən moatol.”

Nəmtətin rəha Jona
(*Mat 12:38-42; Mak 8:12*)

29 Kən nian netəmim kəmotuwa məmə okotəto nəghatən rəha Iesu, kəmotuwa tepət məsın mın, kən Iesu təmə, “Itəmat netəm roiu ne, itəmat nol təfagə rat agın. Itəmat nakotolkeike məmə nakotehm nat pispis u nəmtətin kit. Məto okol Uhgın təsos-ıpinən nəmtətin kit kəm itəmat. Məto

Uhgin otos-ipinə nəmtətin kitiah əm kəm itəmat, inəh nəmtətin rəha Jona.

³⁰ Tahmen əm e Jona itəm təmuwa nəmtətin kit tatuwin o netəmim rəha taon u Nineva aupən, e nolən kitiah mən əm, io Nəti Etəmim ekuwa nəmtətin rəha netəmim u-roiu ne.

³¹ Kən e nian əh itəm Uhgin otakil netəmim rafin, kən kwın rəha nəptən pis ikın, in otətul mən-iarəp məmə itəmat netəm nakotərat. Otıtun nənən nəhlan məto-inu, in təmıet e nıkalın nəptən əpəh isəu agın, kən malıwək muwa məmə otəto nəghatən rəha Kig Solomon itəm tenatig wır. Kən otəplan-tu, suah kit itəm ilis taprəkis-in Kig Solomon tınuwa.

³² Kən netəmim rəha Nineva okotətul e nian Uhgin otakil netəmim rafin lan, kən ilat okotən məmə itəmat nəmotol nolən tərat. Kən ilat kotıtun nənən nəhlan məto-inu, nian ilat kəmotəto nəghatən rəha Jona, ilat kəmotəuhlin ilat e nolən rat mən rəhalat. Kən roiu, suah kit ikın-u itəm in ilis taprəkis-in Jona.”

Nəhag-əhagən rəha lait
(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ Kən İesu təmən məmə, “Suah kit tıkə itəm tətasiəpən e lait, kən uarisig in tatəhluaig-in, o tətaii-pən e nıpəg kıtəh. Kəp. Məto nian etəmim tətasiəpən e lait, otəkəike mətu-pər e nıg rəha lait məmə netəmim itəm okotuwa e nıpəg noa nımə, kən moatehm nəhag-əhagən rəha lait o nəplanən natımnat.

³⁴ Nıganəmtım in tahmen e lait itəm tatos-ipən nəhag-əhagən kəm nıpətım. E nian nıganəmtım mil

kuəwir, tahmen əm məmə nıpətım tərıoah e nəhag-əhagən. Məto nian nıganəmtım mil kuərat, tahmen əm məmə nıpətım tərıoah e napınəpən.†

35 Kən tol nulan, ik onakəkəike matehm wir məmə nəhag-əhagən e rəham nəmegəhən, in sənəmə napınəpən.

36 Kən okəmə rəham nəmegəhən in tərıoah wir e nəhag-əhagən, napınəpən in otikə aɡın lam, kən nəhag-əhagən in tətasiəgəpın wir rafın rəham nəmegəhən, tahmen-pən əm e nəhag-əhagən rəha lait tətasiəgəpın ik.”

Iesu təməghat əskasik kəm Farisi mın ne iəgətun mın rəha Lou

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Kən nian Iesu təməghat rəkis, kən Farisi kit təmuwa mən-ıpən kəm in məmə okian muagwən e rəhan nimə. Kən Iesu təmaliwək muwın əpəh imə matəpələh e nıkalı tepıl o nagwənən.

38 Kən Farisi apon təməut ron narmin təmiwig nian təməplan məmə Iesu təsaikuasən pitən e nelmin uarisig təpanagwən.

39 Kən İərəmərə təmən kəm in məmə, “İtəmat Farisi mın, nəkotahmen əm e kap ne plet itəm nakotaikuas elat əpəh ihluə əm, məto əpəh e nıpəɡnoalat, kotapın. İtəmat nakotərıoah e nəumisən ne nəratən.

† **11:34:** Nıpətın kit rəha “nıganəmtım mil kuəwir” təmə, ik etəm kit itəm nıkim tagien o nasıtuan netəmim e rəham məni. Kən nıpətın kit rəha “nıganəmtım mil kuərat” təmə, ik iəumis kit. Nıpətın kit mın rəha “nıganəmtım mil kuəwir” təmə, rəham nətəligən kitiəh əm o Uhgın.

40 !Itəmat nakotalməl pik! ?Nikitəmat tatəht o kəp məmə, Uhgın itəm təmol nıpətıtəm, in təmol mın nikitəm? !Əwəh!

41 Məto otos-ipən kəm ian-rat mın e nikitəmat agien, kən natımnat rafın ihluə ne imə kotətuatıp motəwır.

42 “!Məto itəmat Farisi mın, nahməən asol otuwa otəmat! Itəmat nakotətəu-pən wır nımısmısi Lou mın, tahmen e tait rəha nımali nig mın itəm nəmiəwılat tatəpien o nolən nagwənən. Məto nakotəuhlin məntaatəmat o nat asol mın rəha Lou, inəh nəsotolən nat itəm tətəuətıp mın kəm netəmim, kən məsotolkeikeən Uhgın. Nəkotəkəike motol nolən wır mın asol əh, kən məsotaluınən nətəu-pən wır mınən nımısmısi Lou mın rafın.

43 “Itəmat Farisi mın, nahməən asol otuwa otəmat, məto-inu nakotolkeike məmə onəkotuwın motəpələh aıpən e nımə rəha nuəfımınən. Kən e maket, nakotolkeike məmə netəmim okotıləs-ipər nelmılat kəm itəmat o nısiıiən itəmat.

44 “Itəmat Farisi mın, nahməən asol otuwa otəmat, məto-inu itəmat nəkotahmen e suwıt itəm kotamkımık, məto kəsıtun ətuatıpən məmə in hiə, kən netəmim kotaliwək pikən lan motəruru, motol rəhalat nəmegəhən tətamkımık.”‡

45 Kən iəgətun kit rəha Lou təmən-ipən kəm İesu məmə, “İəgətun. Nıan nakatən nəghatən mın u, kən tatərəkın mın itımat.”

46 Kən İesu təmə, “! İəgətun mın rəha Lou! Nahməən asol otuwa otəmat məto-inu, itəmat nakoatəlın-pər nat fıgəm mın itəm tiəkıs məmə

‡ 11:44: Lou rəha netəm İsrəl tatən məmə, okəmə suah kit otek etəm təmımsı, kən in tamkımık e Lou. Tol nəhlan, ılat kotəkəike motol mak wır e ıkın rəha suwıt mın məmə netəmim kəsotaliwək pikən lan.

netəmim okoatəmik. § Məto nəsotasituən məsin e noanelmitəmat məmə onəkotasitu elat o nəmikən natimnat min əh.

⁴⁷ “Nahməən asol otuwa otəmat məto-inu əpəh e suwit min rəha ien min rəha Uhgın aypən, nakoatiləkin nimə wir min, kən nakoatən məmə nakoatisiai-in ilat. Məto nakoteiuə. Tıpıtəmat min əm kəmotohamnu ilat.*

⁴⁸ Inəh itəmat nakoatən-iarəp məmə nakotegəhan-in natimnat min əh itəm tıpıtəmat min kəmoatol aypən, inəh kəmotohamnu ien min, kən itəmat nəkoatol namnun e rəhalat wək nian nakoatiləkin suwit min rəhalat.

⁴⁹ “Kən o nat əh, Uhgın itəm tenatig təməən məmə, ‘To ekahl-ipən rəhak ien min ne aposol min kotuwın motəghat kəm ilat, kən ilat okotitəp motol nəratən kəm neen, kən motohamnu neen.’

⁵⁰ Tol nəhlan, Uhgın otakil itəmat tahmen məmə itəmat əm nəmotohamnu ien min rafin rəhan, kən in otol nalpınən kəm itəmat o nimisən rəhalat, ilat itəm kəmotatig e nətuounən rəha nətueintən mətoarus-pa u-roiu,

⁵¹ ien min rafin itəm kəmotohamnu tətuoun e Epel mətoarus-pən Sekarəea, itəm təmimis e Nimə Rəha Uhgın ilugin e olta ne nimə. † Nipahrienən, itəmat roiu ne, Uhgın otol nalpınən kəm itəmat.

⁵² “Itəmat iəgətun rəha Lou, nahməən asol otuwa otəmat məto-inu suatip kit əh-ikin itəm tatəgətun

§ **11:46:** “Nat figəm” itəm Iesu tatəghat-in, in lou əlkələh min tepət təpət rəha noanol rəha Isrel. * **11:47:** Iesu tətəhai Farisi min məto-inu koatən məmə koatisiai-in ien min aypən. Məto ilat kəsotolən natimnat itəm ien min kəmoatən. † **11:51:** E Naoa Rəha Uhgın əpəh e Oltesteman, Epel in ien aypən agin, kən Sekarəea in namnun. Afın-tu Jen 14 ne 2 Kron 24:22.

nat naka itəm Uhgın tolkeike. Itəmat nəkotitun suatıp əh, məto nakotəhluaig-in məmə netəmim kotəruru. Itəmat nəkəsotətəu-pənən, kən nakah-tosig-in netəmim məmə ilat mın kotəruru nətəu-pənən.”

⁵³ Nian Iesu təmiet e nimə əh mınataliwək matuwın, kən iəgətun mın rəha Lou ne Farisi mın, neməha təmol ilat. Tətuoun e nian əh, kəmotuwa rəhan tikimır mın. Koatərakin-pən nəghatən əskasik tepət kəm in

⁵⁴ məmə okoteam-in nıpəgnəmtin neen e nəghatən rəhan itəm təsahmenən.

12

*Nəghatən mın rəha nem əskasikən
(Mat 10:19-20, 26-33; 12:32)*

¹ Kən e nian əh, netəmim tepət kəmotuwa kitiaə, okol kafın kəruru. Məto netəmim tınepət pik, kən moatəhg-irəkis-əhg-irəkis ilat mın. Kən Iesu təmətuoun matəghat kəm rəhan mın netəmim məmə, “Itəmat, nakoatəto itəmat o is rəha Farisi mın, is u in nolən rəhalat itəm rəhalat nənən təwır, məto nıkilat tamkimik.

² Natımnat itəm etəmim tatol anion, Uhgın təpaniləs-iarəpa tagəhag ikın. Kən natımnat itəm etəmim tatəhluaig-in, kən Uhgın təpaniləs-iarəpa, netəmim okotəplan.

³ Natımnat itəm nakoatən e napinəpən, kən netəmim okotəto e nərauiəgən. Kən natımnat itəm nakoatən anion e nıpəgnoa nimə, kən netəmim kəpanotən-iarəp ihluə, netəmim rafın okotəto.

4 “Rəhak mɪn netəmim, ekən kəm itəmat məmə, əsotəginən netəmim itəm kotitun nohamnuən nɪpətəmat, məto uarisig, okol kəsotol mɪnən nat kit tərət kəm itəmat.

5 Məto iatən-iarəp etəmim u kəm itəmat itəm tətutɪp məmə onakoatəgin. Onəkotəkəike motəgin Uhgɪn, məto-inu nian in otohamnu suah kit, in titun nərakin-pənən in e nɪgəm asol. Əwəh, nɪpahrienən, ekən kəm itəmat məmə nakoatəkəike motəgin Uhgɪn.

6 Mənig əlkələh mɪn, katol-salim-in ilat tɛpət nəmtɪn məni əkəku əm, məto Uhgɪn təsaluɪn aɡɪn-əhən kit.

7 Əsotəginən, məto-inu Uhgɪn tolkeike itəmat taprəkis-in mənig mɪn tɛpət. Nɪpahrienən, Uhgɪn təmafɪn mɪtun wɪr noanutəmat rafɪn.

8 “Ekən kəm itəmat məmə, okəmə etəmim tatən-iarəp e nɪɡanəmtɪ netəmim məmə in rəhak kit, kən io Nətɪ Etəmim, io mɪn ekən-iarəp e nɪɡanəmtɪ nagelo mɪn rəha Uhgɪn məmə in rəhak etəmim.

9 Məto okəmə etəmim tatən-iarəp e nɪɡanəmtɪ netəmim məmə in sənəmə etəmim kit rəhak, kən io ekən-iarəp e nɪɡanəmtɪ nagelo mɪn rəha Uhgɪn məmə suah u in sənəmə etəmim kit rəhak.

10 Kən etəmim itəm tatən nəghatən rat e Nətɪ Etəmim, Uhgɪn otafəl rəkis rəhan təfagə rat. Məto etəmim itəm tatəghat rat e Narmɪn Rəha Uhgɪn, okol Uhgɪn təsafəl rəkisən rəhan təfagə tərət.

11 “Kən nian koatiuw-iarəp itəmat e nɪmə rəha nuəfɪmɪnən, ne e nɪɡanəmtɪ iərəmərə mɪn, ne netəm-iasol mɪn məmə okotiuw-iarəp itəmat mo-takil motuəh motələhəu nəghatən rəhatəmat, kən

nikitəmat təsəht pikən məmə onəkotahro min-nulan kuhalpın rəhalat nəghatən,

¹² məto-inu e nian ətuatıp əh, Narmın Rəha Uhgın otəgətun itəmat e nəghatən naka itəm itəmat onakoatəghat-in kən moatən kəm ilat.”

Nimaa nəghatən e etəmim rəhan nautə tepət rəhn-kapə tikə

¹³ Kən netəm mın əh kit təmən-ipən kəm İesu məmə, “İəgətun. Tata rəhak tınımis rəkis. Awı, uəh niki piak məmə otoor natımnat rəha tata rəhatımlau məmə otos-ıpa rəhak neen, itəm tata təmələhəu məmə rəhak.”

¹⁴ Məto İesu təmən kəm in məmə, “Rəhak etəmim, rəhak tikə e nətəligən u rəhatəmlau o noorən rəhatəmlau natımnat.”

¹⁵ Kən İesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Oatəto wır itəmat. Otahtosıg-in wır itəmat məmə onəkəsotuwmən itəmat iaumis mın, məto-inu nəukəti nəmegəhən, in sənəmə nautə tepət.”

¹⁶ Kən təmuəh nimaa nəghatən u məmə, “Suah kit, rəhan nautə tepət, kən rəhan nasumən tatol nıpətın tepət.

¹⁷ Kən təmən-ipən atıp kəm in məmə, ‘? Oekahrol min-nulan, məto-inu rəhak nimə mın kınəsotahmenən məmə ekəlin-pən nıgak nagwənən mın lan?’

¹⁸ “Kən in təmən məmə, ‘Təwır məmə ekol nulan. Ekəmki-rəkis nimə mın u, kən ekiləkin nimə neen mın itəm iahgın məsın. Kən ekəlin-pən nıgak nagwənən, ne rəhak nautə mın ikin.

19 Kən ekıtun nənən məmə, rəhak natımnat tepət tepət tahmen o nup tepət. Kən roiu ekameg, mətagwən, matənım, kən matəto nagienən təwir əm nulan matuwın.’

20 “Məto Uhgın təmən-ipən kəm in məmə, ‘!Ik ialmə! Roiu əm lapın, onakımıs. ?Okahrol rəham natımnat u tatəməhl nəmargətain?’ ”

21 Kən İesu təmən məmə, “Uhgın otol əm nəhlan kəm netəmim itəm kotargətain nautə tepət məmə in rəhalat, məto nıkin təsəht pıken nolən wır mın itəm Uhgın tolkeike.”

*Əsotətəlig pıken natımnat rəha nıpətıtəm
(Mat 6:19-21, 25-34)*

22 Kən İesu təmən kəm rəhan netəmim mın məmə, “Məto-inu o nolən əh, iatən kəm itəmat məmə, nəsotətəlig-in pıken natımnat rəha nəmegəhən rəhatəmat məmə onəkotun naka, kən məsotətəlig-in pıken natımnat rəha nıpətıtəmat məmə onəkotuwın-in natımnat naka.

23 Əsotətəlig-in pıken məto-inu nəmegəhən rəhatəmat taprəkis-in nagwənən, kən nıpətıtəmat taprəkis-in napən mın rəha nuwın-inən.

24 Otəplan-tu mənıg mın, ilat kəsotasumən, kən məsotəuləkən, kən rəhalat nımə rəha nagwənən tıka, məto Uhgın tətagwən ilat. !Məto Uhgın tolkeike pık itəmat taprəkis-in mənıg mın!

25 ?Nıkitəmat təht məmə rəhatəmat nətəligən pık tıtun nolən rəhatəmat nəmegəhən təfəməh? !Kəp! Nolən rəha nətəligən pık təsafın-pənən aua kitiəh əm e rəhatəmat nəmegəhən.

26 ? Məto okəmə itəmat nəsoṭitunən nolən nat əkəku kit tol nəhlan, təhro nakoatətəlig-in pik natimnat pişin pişin min e nəmegəhən rəhatəmat?

27 “Nikitəmat təht-tu nolən rəha nəgui-nig min itəm koatəguin. İlat kəsotol wəkən, məsoṭəhlən rəhalat napən. Məto ekən kəm itəmat məmə aupən, Kig Solomon rəhan nautə tepət, kən rəhan napən təwir pik, məto rəhan napən min kəsotəwirən taprəkis-in nəgui-nig min.

28 Nəgui-nig min əh koatətul rəha nian kitəh əm, kən olawigin, netənim kottaan ilat e nigəm, məto Uhgın in tatol ilat kotəwir kotəwir. ?Kən nikitəmat təht məmə in otos-ipinə napən kəm itəmat, o kəp? !Əwəh! Rəhak netənim, rəhatəmat nahatətəən in natiəkəku əm.

29 “Təsəwirən məmə nikitəmat tatəht pik natimnat o nəmegəhən rəhatəmat, kən nian rafin nakotegəs-in nagwənən nigitəmat ne nənimən nimitəmat.

30 Nikitəmat təsəht pikən natimnat min əh, məto-inu netəm kəsotahatətəən e Uhgın, ilat koategəs-in natimnat min əh. Rəhatəmat Tata in titun natimnat itəm nəkotəkəike motos o nəmegəhən rəhatəmat.

31 Məto nakotətəlig-in pik natimnat rəha nərəməərən rəha Uhgın motol tətul aupən e nəmegəhən rəhatəmat, kən in otos-ipinə min kəm itəmat natimnat min rəha nəmegəhən ikin-u e nətueintən.

32 “Əsoṭəginən, itəmat sipsip min u rəhak itəm itəmat noan məsin əm, məto-inu Tata rəhatəmat nikin tagien pik məmə onəkotatig ahgin rəhan nərəməərən, kən in otehm wir itəmat, kən itəmat min onəkotərəməərə itəmat min.

³³ Otosalim-in rəhatəmat natimnat mīn, kən motos-ipən məni lan kəm ian-rat mīn. Nian nəkotol təwīr min-nulan, in tahmen-pən məmə nəkotol rəhatəmat pokis rəha məni itəm otəsəratən nian kit, kən nakotələhəu-pən rəhatəmat natimnat itəm təwīr əpəh e nego e neai. Kən ikīn əh, okol iakläh mīn kəsotuwīnən iuəhkīr motakläh-in, kən okol wīn mīn kəsotərəkīnən natimnat mīn əh.

³⁴ İatən nəhlan məto-inu, ikīn pəhruən rəhatəmat natimnat wīr mīn koatəməhl ikīn, kən nikitəmat otəkəike matəht natimnat mīn əh-ikīn əh.”

Netəmim rəha İesu kotəkəike moatətul matip o rəhan nuwamən

³⁵ Kən İesu təmən məmə, “Pəs nəkoatətul matip nian rafin, tahmen-pən əm məmə nakoatuwīn-in napən mīn rəha wək, kən moatehm wīr məmə rəhatəmat lait otatuəp e nian rafin.

³⁶ Onəkotəkəike motahmen-pən e iolwək mīn rəha iərəmərə kit itəm tatisi-pən e lafet kit rəha marit. Kən nian in tatuwa matəht-əht toa, kən roiu əm, ilat koaterəh e toa məmə otuwa imə.

³⁷ İolwək mīn itəm koataiir moatətul matip nian iərəmərə tatuwa, ilat okotehm motos nəwīrən rəha iərəmərə. Nīpahrienən ekən kəm itəmat məmə, in otuwīn-in napən rəha wək, kən maun-in ilat məmə okotuwa kəpələh, kən in otehm wīr ilat mətagwən ilat.

³⁸ Kən okəmə iərəmərə tatuwa lapin e napinəpən tinalis kīnkīn lan, e nian mənig mīn kīnotətuoun kīnoatimnən lan, məto iolwək mīn ilat koatətul matip əm, kən in otol təwīr aɡin kəm ilat.

³⁹ Kən itəmat nəkotəkəike motitun məmə, okəmə suah kit titun nian ətuatip itəm iakləh otuwa e rəhan nimə məmə otakləh, kən in okol təsapılən, in tatətul matip matehm wır rəhan nimə məmə iakləh otəsuwamən imə.

⁴⁰ Kən itəmat, nian rafin nəkotəkəike moatətul matip məto-inu io Nəti Etənim ekuwa mın e nian itəm itəmat nakəsotitunən.”

⁴¹ Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, “İərəmərə. ?Nakatuəh nimə nəghatən rəhatimat əm, o rəha netənim rafin?”

⁴² Kən İərəmərə tatən məmə, “?Pah u in iolwək itəm tenatig kən tatol rəhan wək e nian mın rafin e nolən itəm təwır? ?Kən İərəmərə kit otıləs-ipər pah in otuwa etəm-iasol rəha iolwək mın e nimə rəhan məmə in otoor nagwənən nigı iolwək mın rafin e nian ətuatip rəhan?”

⁴³ Kən nian İərəmərə rəha suah əh tətiet-arəpa, kən məplan məmə in tatol-wır rəhan wək, kən in otol təwır kəm iolwək əh.

⁴⁴ Nıpahrienən iakatən kəm itəmat məmə, İərəmərə in otıləs-ipər iolwək əh tuwa mol etəm-iasol lan məmə in otərəmərə e natımnat rafin rəhan.

⁴⁵ ?Məto tahro? Kəm-naka iolwək un nıkin otəht məmə, ‘Rəhak etəm-iasol təsuwamən nuwəh. Okotəsuwa uəhaiən.’ Kən iolwək əh tınətuoun matoh iolwək mın nıpitan ne nəman, kən muwın mətagwən matənim mətapıs. ?Kən İərəmərə otol naka?”

⁴⁶ İərəmərə rəha suah un otiet-arəpa ron e nian kit itəm in təməsitunən kən məsətul matipən ron. Kən İərəmərə otos-ipən nalpınən asol kəm in, kən

otiläs-ipən in tuwın matig ilat netəm mın u itəm kəsotolən rəhan nəghatən.

⁴⁷ “Iolwək əh itəm tinitun rəkis nəghatən rəha iərəmərə rəhan, məto in təsətul matipən məmə otol wək mın əh, kən okoh in tətə nahməən.

⁴⁸ Məto iolwək itəm in təsitunən nəghatən mın rəha iərəmərə, kən matol natimnat itəm təsətuatipən itəm otəkəike mos nalpınən ron, kən okoh mətig əm iolwək u. Etəmim itəm Uhgın tatos-ipən natimnat tepət kəm in, in otəkəike mol natimnat tepət. Kən etəmim itəm katələhəu-pən natimnat tepət e nelmın, okatətapəh-in mın natimnat tepət ron.”

Iesu tatol netəmim koatoor ilat mın

⁴⁹ Kən Iesu təməən məmə, “Emuwa məmə ekəhlman nigəm e nətueintən, kən okəmə roiu əh nigəm əh tınatuəp rəkis, kən nıkkik otagien.

⁵⁰ Nian əskasik kit itəm otuwa e rəhak nəmegəhən, tahmen e nolə baptais kit, kən nıkkik tıtahmə lan mətoarus-pən tınol namnun.

⁵¹ ?Nıkkitəmat təht məmə emuwa məmə ekələhəu nəməlinuən e nətueintən? !Kəp! Eməsuwamən məmə ekələhəu nəməlinuən, məto emuwa məmə ekol netəmim kotoor ilat mın.

⁵² Kən tətəuoun u-roiu, okəmə netəmim faif e latuənu kit, kən kotoor ilat mın, kışil katəhaləhai kəiu, kən kəiu katuəhai kışil.

⁵³ Tata in otəhai nətın iərman, kən nətın əh otəhai rəhan tata. Kən mama in otəhai nətın pətan, kən nətın əh otəhai rəhan mama. Kən pətan otəhai uhun, kən uhun otəhai nəgon.”

*Netəmim okotəkəike motitun nəmtətin mīn
(Mat 16:1-4; Mak 8:11-13)*

⁵⁴ Kən in tēməghat mīn kəm nīmanin netəmim matən mēmə, “Nian nakotehm nīmal napuə mīn okotər, kən nakotən uəhai əm mēmə otəfik, kən otol mihin.

⁵⁵ Kən nian nəkotəplan mēmə nuwig tēmiləs kərpəp,* nakotən mēmə nape-apeən otuwa, kən otol mihin.

⁵⁶ !Ei! !Rəhatəmat nənən təwīr, mətə nikitəmat tamkimik! Itəmat nakoatəmə nəkotitun pīk natimnat mīn, kən motitun nehmən nīməptən ne neai, kən nəkotitun mēmə nian otuwa min-nulan, kən otol nəhlan. ?Mətə tahro nakəsotitunən nīpəti nəmtətin mīn itəm nakoatəplan əh-roiu?

⁵⁷ “?Tahro nakəsotitəpunən suatip itəm tətuatip mēmə onəkotətəu-pən?

⁵⁸ Nian suah kit otiləs ik nakuwīn e kot, kən nian natualiwək e suatip, kən təwīr mēmə nakuaupən muəghat muən wīr rəhatəmlau nərətən. Okəmə nəkəsioal mihinən, kən otiləs ik muwīn e kot, kən etəm-iasol rəha kot otegəhan-in-pən ik e nelmi polis, kən polis otiləs ik muwīn mahtosiɡ-in ik e kalapus.

⁵⁹ İatən kəm ik mēmə, okəmə tol nəhlan, okol nəsietən e kalapus mətəarus nakətou rafin aɡin nalpīnən rəham.”

13

Netəmim okotəkəike motəuhlin ilat e rəhalat

* **12:55:** Nəghatən Kris ətuatip tatən mēmə, “Nian nakotətə nīmətag itəm tətisi-pis,” mətə-inu əpəh İsrəl, nape-apeən tatarisiɡ nīmətag itəm tətisi-pis. **12:59:** Mat 5:25-26

nolən rat m̄in

¹ Kən e nian əh, netəmim neen kəmotuwa kən-
ipən kəm Iesu məmə netəm Kalili neen koatoh nat
megəh m̄in məmə okotol sakrifais lan kəm Uhḡin,
kən nian kitiəh m̄in əm, mopael m̄in rəha kapman
u Pailat kəmotuwa motohamnu ilat, kən nitalat
nat megəh m̄in kəmotol əm kitiəh kətaiu.*

² Kən Iesu təmən-ipən məmə, “?Tahro? ?Nikitəmat
təht məmə n̄imisən əskasik tol min-nulan rəha
netəm Kalili əh, tatəgətun məmə ilat netəm rat
taprəkis-in netəmim rafin rəha Kalili?

³ !Kəp! Iatən kəm itəmat məmə təsol mihinən
nəhlan. Məto okəmə itəmat nakəsotəuhlinən
itəmat e nolən rat m̄in rəhatəmat, kən itəmat m̄in
onəkotimis.

⁴?Kən tahro e netəm eitin rəha Saeloam itəm n̄imə
əfəməh təm̄iet m̄əfət̄ain ilat kot̄imis? ?Nikitəmat
təht məmə nat̄imnat m̄in əh tatəgətun məmə
nəmegəhən rəhalat tər̄at taprəkis-in netəmim
rafin əpəh Jerusalem?

⁵ !Kəp! Iatən kəm itəmat məmə təsol mihinən
nəhlan. Məto okəmə itəmat nakəsotəuhlinən
itəmat e nolən rat m̄in rəhatəmat, kən itəmat m̄in
onəkotimis.”

⁶ Kən təmuəh n̄imaa nəghatən u məmə, “Etəmim
kit təm̄əfe n̄ig kit əpəh e rəhan nasumən, nərḡin
u fik. Kən nian nup m̄in neen təmuwa m̄inuwin
rəkis, suah u təmuwin nian tepət mateam-in noa
n̄ig u, məto tikə, məto-inu təsoeən.

⁷ Kən in təmən kəm suah u tatehm nasumən
məmə, ‘Əplan-tu. Emuwa mateam-in noa fik

* **13:1:** Netəm Isrel kəmotaut o n̄imisən rəha netəm m̄in əh
məto-inu ilat koat̄atig e N̄imə Rəha Uhḡin u tasim, kən moatol nat
itəm Lou tatən. **13:2:** Jon 9:2

u minos nup kisil, mæto esehmæn noa nig kit ne. Ahtihl rækis. Tæsəwirən mæmə tatətulosig e nimæptən rəha nasumæn.’

⁸ Kæn suah u tatehm nasumæn tuhalpın rəhan nəghatən mæmə, ‘Etəm-iasol, əpəs əm tos nup kitəh min əm. Kæn ekel nisip mitəlau e nəukətin, kæn masitu lan məmki-pən nisip wir.

⁹ Kæn okəmə tatoe e nup əh-ikin, kæn təwir əm. Məto okəmə kəpə, ik nəkitun nəte rækisən.’ ”

Iesu təmol-wir pətan kit e Sapat

¹⁰ Kæn e Sapat kit, Iesu tatəgətun netəmim əpəh imə e nimə kit rəha nuəfiminən.

¹¹ Kæn pətan kit əh-ikin itəm narmın rat tətətig lan e nup eitın, kæn tatol mæmə məntaan tatəfaiu e nian rafin, kæn məsətul ətuatıpən.

¹² Kæn nian Iesu təmehm in, kæn təmaun-in mæmə otuwa ron, kæn tatən kəm in mæmə, “Pətan. Io iatikis rækis rəham nimisən, kol təsaskəlim minən ik.”

¹³ Kæn Iesu təmələhəu-pən nelmin lan, kæn əmun roiu aɡin-əh min əm, təmətul ətuatıp minəwir, kæn minatənwiwi Uhgın.

¹⁴ Məto etəm-iasol rəha nimə rəha nuəfiminən, nikin təmahmə məto-inu Iesu təmol-wir pətan u e nian rəha Sapat. Kæn in təmən-ipən kəm netəmim mæmə, “Nian sikis rəhatəmat o nol wəkən. Nəkotitun nuwamən e nian min əh mæmə in otol-wir itəmat lan, məto e nian rəha Sapat, okol nəsotuwamən lan.”

¹⁵ Kæn İərəməərə təmən-ipən kəm in mæmə, “! Rəhatəmat nənən təwir, məto nikitəmat tamkımik!

?Pah u e nikitəmat e nian rəha Sapat, kən təsikisən rəhan pīlik o togki itəm təməru ətain, masig muwīn tətənəm nəhau? !Kəp! Itəmat rafin nəkoatol min-nəhlan.

¹⁶ Məto pətan əh, in noanol kit rəha Epraham, itəm Setan təməlis o nup eitin. Tətuatip əm məmə io ekəike mīkis kən mosmegəh in e nian rəha Sapat.”

¹⁷ Kən nəghatən rəha Iesu təmol rəhan tikimīr mīn kəmotaulis. Kən netəmim rafin, nīkilat tətəgien o wək wīr agīn mīn itəm Iesu tatol ilat.

Iesu təmuəh nimaə nəghatən kəiu e nərəmərəən rəha Uhgīn

(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Kən Iesu təmən məmə, “?Nərəməərəən rəha Uhgīn in tahmen e naka? ?Kən io oekən nəghatən naka kən məgətun lan?

¹⁹ Nərəməərəən rəha Uhgīn, in tahmen-pən e noa nəpīk† itəm natiəkəku, kən suah kit təmīləs məfe e rəhan nasumən. Kən nīkutin tīnəwīə mīnol iahgīn, kən mənīg ilis mīn kotuwa moatol-pən nimaalat e nelmīn mīn.”

²⁰ Kən təmən mīn məmə, “?Iatəgətun nərəmərəən rəha Uhgīn məmə in tahmen-pən e naka?

²¹ In tahmen-pən e is noan məsīn itəm pətan kit tətalkin e flaoa tepət itəm kəmol-pən e pesīn asol, kən tətahl flaoa rafin tətasis matol iahgīn.”

Toa əkəku

(Mat 7:13-14, 21-23)

13:15: Luk 14:5 † **13:19:** Nəghatən Kris ətuatip tətən məmə, “nīkuti mastat.” Mastat in nig kit itəm nīkutin in natiəkəku. Tatəwīə əpəh ikīn Isrel, məto tikə əpəh Ntən.

22 Kæn nian Iesu tæmaliwæk matuwîn Jerusalem, kæn matægætun netämim e taon min ne latuænu min.

23 Kæn suah kit tæmætapæh ron mæmæ, “?Iæræmæ, netämim noan mæsin æm itæm Uhgîn otosmegæh ilat?”

Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm ilat mæmæ,

24 “Iatæn kæm itæmat mæmæ onækotækæike motalkut pik mæmæ nakotuwîn-pæn e toa itæm natiækæku tatuwîn e nego e neai, mæto-inu netämim tepæt itæm okotalkut mæmæ okotuwîn imæ, mæto ko kæsotuwînæn.

25 Mæto o nian kit, iæræmæ ræha nimæ æh in otætul mahtosiḡ e ræhan toa. Kæn itæmat itæm næsotuwamæn æh imæ e toa itæm natiækæku æh, onakoatætul ihluæ moatæht-æht toa moatæn mæmæ, ‘Awi, Iæræmæ. !Eræh e toa otimat!’ Mæto in otæn mæmæ, ‘Ekæruru agîn-æh itæmat.’

26 Kæn itæmat nakotætuoun moatæn mæmæ, ‘Iæræmæ, kitat kæmotagwæn kælæh, kæn ik næmatægætun itimat æpæh e ræhatimat ikin.’

27 Mæto in otæn-ipinæ mæmæ, ‘Io ekatæn kæm itæmat mæmæ ekæruru agîn-æh itæmat. Itæmat rafin netæm nakotærat agîn. !Otuwîn isæu ron io!’

28 “E nian æh itæmat onækotehm Epraham, ne Aisak, ne Jekop, ne ien min aupæn koatatig e nego e neai itæm Uhgîn tatæræmæ lan, mæto itæmat onakoatætul ihluæ kæn okærakin-iaræp itæmat, kæn onækotasæk, moatægætain næluitæmat, moatæto tærat.

29 Kæn netämim okotisi-par, kæn motisi-pah, kæn motisi-pæhap, kæn motisi-pis, mæmæ okotuwîn

motəpələh motagwən e nego e neai itəm Uhgîn tatəramərə lan.

³⁰ Kən təwîr məmə nəkotitun məmə, netəmim neen itəm koatuarisig əh-roiu, ilat okotuwa motətul aupən. Kən netəmim neen itəm koatətul aupən əh-roiu, ilat okəpanotuwa motətul uarisig.”‡

*Herot təmolkeike məmə in otohamnu Iesu
(Mat 23:37-39)*

³¹ Kən e nian əh, Farisi mîn neen kəmotuwa motən-ipən kəm Iesu məmə, “Təwîr məmə nakiet uəhai əm u ikin-u matuwîn, mətə-inu Herot Antipas tolkeike məmə otohamnu ik.”

³² Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Herot Antipas in iol keko-eko, tahmen e kuri iarupîn itəm tətagwən mitə. Otuwîn motən-ipən kəm in məmə io ekatən məmə, ‘Ehm-tu. Nian əkuəkîr əm əh-ikin tətətig itəm io ekəhg-iarəp narmin rat mîn e netəmim, kən matol-wîr nîmîsən rəha netəmim, kən uarisig e nian kîsil lan, kən ekol namnun rəhak wək.’

³³ “Nat əpnapîn Herot təmən nəhlan, mətə io ekəike matətəu-pən rəhak suatîp matuwîn u-roiu, ne olawîg, ne oniəh muwîn mîet-pən Jerusalem. Inu ikin ətuatîp itəm okotəkəike kîsiai-in ien mîn ikin. Mətə Jerusalem əm, katohamnu ien mîn rəha Uhgîn ikin.

³⁴ “!Awe, netəm Jerusalem, netəm Jerusalem! Itəmat nakotohamnu ien mîn rəha Uhgîn, kən

13:29: Sam 107:3 **13:30:** Luk 14:9; Mak 9:35; 1 Kor 4:9; Mat 20:8 ‡ **13:30:** Netəm Isrel, nîkîlat təht məmə ilat koatətul aupən e netəmim rafin. Kən nîkîlat təht məmə Iaihlua mîn kotərat əm. Mətə Iesu təmə netəmim tēpət rəha Isrel okəsotuwînən e nego e neai, kən Iaihlua mîn tēpət, ilat okotuwîn e nego e neai.

netəmim itəm Uhgın təmahl-ipa kəm itəmat, nəkotahtımnı ilat e kəpiel apın, inəh netəm u rəha Uhgın itəm koatos nəghatən rəhan. Nian tepət iatəg-əfəməh-in nelmək məmə iatəmik-əfımın wır itəmat matos wır itəmat, tahmen-pən e mənig itəm tatu nenətin mın e nıkwın, məto itəmat nıkitəmat təsagienən ron kən motapəs io.

³⁵ Kən nəkotitun məmə Uhgın təmapəs itəmat, kən iakatən kəm itəmat məmə okol nəkəsotehmən io matuwın matuwın mətoarus nakotən məmə, ‘! İərəməərə Uhgın tətətig ilau suah u itəm tatuwa e nərgin!’ ”

14

Iesu təmuwın əpəh rəha Farisi kit ikın

¹ E nian rəha Sapat kit, Iesu təmuwın e nımə rəha etəm-iasol kit rəha Farisi mın məmə okotagwən, kən netəmim koatısılı wır məmə okotehm-tu naka əh otol.

² Kən inəh Iesu tatəpələh ikın, suah kit tatımıs e nımısən rəha kasis-asis, tatəpələh iuəhkır əm ron.

³ Kən Iesu təmətapəh o iəgətun mın rəha Lou ne Farisi mın məmə, “?Tahro? ?Lou tategəhan-in məmə suah kit otol-wır netəm koatımıs kotəmegəh mın e nian rəha Sapat, o kəp?”

⁴ Məto ilat kəsotənən nat kit ne. Kən Iesu təmos suah un, mol nıpətin təwır mın, kən mahl-ipən tatuwın.

⁵ Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Okəmə itəmat kit, rəhan suakəku, o rəhan kau otiwıg-pən pıkan e noakımıl asol e nian rəha Sapat, kən in otol naka?”

In otəkəike muwīn mīləs-irəkis uəhai əm. ?Pah u etəmat otəsol mihinən?”

⁶ Kən nəghatən rəhalat təmikə məmə okotən.

⁷ Kən Iesu təmehm netəmim neen itəm kəmaun-in ilat o nagwənən, kən kəmotuwa imə motitəpun ikin mīn rəha nisiiən məmə okotəpələh aupən ikin. Kən təmən-ipən kəm ilat məmə,

⁸ “Okəmə etəmim tətəun-in ik məmə onəkuwa o nagwənən kit rəha marit, kən nəsuwinən məpələh ikin rəha nisiiən. Məta suah kit in ilis katisiai-in pik tuwa,

⁹ kən etəm-iasol rəha nimə otən kəm ik məmə, ‘Agim. Pəs suah u in təpələh u ikin-un.’ Kən on-akaulis məto-inu nakəkəike muwīn məpələh ləhau agin itəm nisiiən tikə ikin.

¹⁰ Məto okəmə suah kit tətəun-in ik məmə nakuwīn magwən e lafet kit, kən təwīr məmə nakitəpun ikin nisiiən tikə ikin. Kən tol nəhlan, nian etəm-iasol rəha nimə tatuwa, in otən kəm ik məmə, ‘Rəhak etəmim, uwīn məpələh ilis, ikin rəha nisiiən.’ Kən inu otiləs-ipər nərgəm e niganəmti netəmim rafin əh imə.

¹¹ Ekən nəhlan məto-inu etəm tatiləs-ipər atip in məmə in otuwa etəm-iasol, Uhgīn otiləs-iəhau in. Məto etəmim itəm tatiləs-iəhau atip in, Uhgīn otiləs-ipər mol tuwa etəm-iasol.”

¹² Kən Iesu təmən-ipən kəm etəm-iasol rəha nimə məmə, “Okəmə natol nagwənən asol kit e nərauiəgən o lapin, təsəwīrən məmə nakaun-in ik mīn neen, ne pīam mīn, ne rəham noanol mīn, ne netəm rəhalat nautə tepət itəm kotatig kitəlau lam. Okəmə natol mihin, kən məta, ilat mīn okotaun-in

ik mēmә nakuwīn motagwән itәmat min, kән ilat okotalpīn nat nәmol kәм ilat.

¹³ Mәto nian natol lafet kit, kән onakәkәike maun-in ian-rat min, ne netәм nīpәtilat mәsīn tәrat, ne ielkīn rat min, ne netәм nīganәmtīlat tәpīs, mēmә okotuwa nakotagwән.

¹⁴ Kән Uhgīn otawte-in rәhan nәwīrән kәм ik, mәto-inu okol ilat kәsotalpīn agīn-әhән nat nәmol kәм ilat. Mәto e namnun nian, nian netәм kotәtuatīp okoatәmegәh min, kән Uhgīn otәtou ik lan.”

*Nimaa nәghatән rәha nagwәнән asol
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Kән ilat kit әh-ikīn itәм tәtagwән tәмәto nәghatән әh, kән tәмән-ipән kәм Iesu mēmә, “Tәwīr pīk o etәmim itәм otuwīn әpәh e nego e neai itәм Uhgīn tatәrәmәrә lan, kән magwән e lafet asol rәhan.”

¹⁶ Mәto Iesu tәмән kәм in mēmә, “Nian kit, suah kit tәmol nagwәнән asol kit rәhan, kән maun-in netәmim tepәt mēmә okotuwa kagwән kәlәh ilat min.

¹⁷ Kән e nian rәha nagwәнән, in tәmahl-ipән rәhan iolwәk mēmә otuwīn mән-iarәp kәм netәmim itәм tәmaun-in rәkīs ilat. Kән tән-ipән kәм ilat mēmә, ‘Otuwa kagwән, mәto-inu enol әpenә-penә rәkīs e nagwәнән.’

¹⁸ Mәto ilat rafin kәmotapәs nuwīnән moatән mēmә okol kәsotuwamән. Kit tәmaupән mән kәм in mēmә, ‘Kәsi. Әn-tu kәм rәham iәrәmәrә mēmә ko esīmнән mәto-inu, emos-nәmtīn әm nīmәptән kit, kән ekәike muwīn mәtag.’

19 “Kən kit mɪn təmə, ‘Kəsi. Ən-tu kəm rəham iərəmərə məmə ko esimnən məto-inu, emos-nəmtin əm kau ten rəha niuwən kat, kən ekəike muwɪn mehm pitən rəhalat mɪn wək.’

20 “Kən kit mɪn təmə, ‘Ən-tu kəm rəham iərəmərə məmə ko esimnən məto-inu, kəmit rəhak pətan ka latuənu əh-roiu.’

21 “Kən iolwək təmuwa mən-ipən kəm rəhan etəm-iasol. Kən etəm-iasol un nikin təmahmə təmahmə, kən təmən kəm rəhan iolwək məmə, ‘Uwɪn uəhai e suatɪp ne ikin mɪn neen e taon meam-in ian-rat mɪn, ne netəm nɪpətɪlat məsɪn tərət, ne netəm nɪgənəmtɪlat təpɪs, ne ielkin rat mɪn, kən mit ilat motuwa.’

22 Kən in təmöl əm məmə rəhan etəm-iasol təmən mihin ne, kən təmitəlig-pa mən-ipən məmə, ‘Etəm-iasol. Natimnat rafin itəm nəmən, io enol rəkis, məto nagwənən tepət əh-ikin kən nimə tahmen e netəmim neen mɪn.’

23 “Kən etəm-iasol təmən kəm iolwək məmə, ‘Kən uwɪn e suatɪp, ne ikin mɪn rafin ihluə e taon, kən uwɪn muəh nɪkɪlat məmə ilat okotuwa imə, məmə nimə u rəhak otəkəike mər wɪr.

24 Məto ekən kəm ik məmə netəm emaun-in ilat aupən, ko kəsotun asgəwɪnən nagwənən məsɪn rəhak.’”

Nolən rəha nətəu-pənən Iesu

25 Netəmim tepət tepət koatuarisig-in Iesu e suatɪp. Kən in təmeirair mən-ipən kəm ilat məmə,

26 “Okəmə suah kit tolkeike məmə otuwa muarisig-in io, in otəkəike mos io ekətul aupən e rəhan nəmegəhən. In otəkəike molkeike io maprəkis-in rəhan tata ne mama ne rəhan

pətagwəhl ne nətin min ne pian min ne winin min, ne in atip min.* Okəmə təsol mihinən, kən ko in təsahmenən məmə otuwa mol rəhak lan etəmim.

²⁷ Kən etəmim pah itəm təsiləsən rəhan nig kəluau mətəu-pa io, kən ko in təsahmenən məmə otuwa mol rəhak lan etəmim.

²⁸ “Okəmə itəmat kit tolkeike məmə otiləkin nimə asol kit kaifəməh, kən in otaupən məpələh mehm wır məni rəha natimnat min məmə otehm rəhan məni məmə tahmen, o kəp.

²⁹ In tatol nəhlan məto-inu okəmə in təsaupənən mehm wır məni rən, kən in tatətuoun matol fautesen† əm, məto tinəruru nol rafinən, kən netəmim rafin itəm okotuwa motehm, kən okotalah-əmmu moatən məmə,

³⁰ ‘Əplan-tu. Suah u təmətuoun əm rəhan nimə, məto tinəruru nol rafinən.’

³¹ “Kən okəmə kig kit rəhan mopael ilat ten-taosan əm, tatəto namnusən məmə kig pisin kit min itəm rəhan mopael min tuente-taosan tatuwa məmə okuəluagin, kən otəsuwin uəhaiən o nəluaginən. Aupən ikin, otəkəike məpələh mehm wır məmə in titun nol winən, o kəp.

³² Okəmə titun məmə okol təsol winən, in otəkəike mahl-ipən netəmim neen kotuwın motehm rəhan tikimır nian in əpəh isəu əh, kən okotəpəh o nəməlinuən.

* **14:26:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, suah itəm tolkeike məmə otuarisig-in Iesu, in tatəkəike metəhau rəhan min. Məto nipəti nat u məmə, kitat okotolkeike rəhatat min, məto kotəkəike molkeike pik agin Iesu. **14:26:** Luk 9:23 † **14:29:** Nəghatən u “fautesen,” tatəghat-in kəpiel min itəm kaupən katəlin o niləkinən nimə.

³³ Kən e nolən ahmen min əm, itəmat nəkotəkəike motəpələh motehm wır nəmegəhən rəhatəmat. Okəmə itəmat kit təsapəsən əh rəhan natimnat min rafin, kən ko in təsahmenən məmə otuwa mol rəhak lan etənim.”

³⁴ “Nian etənim kit takiaəh nien, kən nıpəti nien in təwır o nawırən nagwənən. Məto nian kınawır rəkis nagwənən lan, kən nıpatin təsəwır minən o nunən.‡

³⁵ Kən okol kəsolən nat wır kit lan, kən netənim okotəra kin əm. Etəm matəlgin tatig, təwır məmə in otətəlig-in wır kən mitun nəghatən min u.”

15

Nimaa nəghatən e sipsip itəm təməluə (Mat 18:10-14)

¹ E nian əh, netənim tepət itəm koatos məni rəha takis, ne netənim tepət itəm nol təfagə rat, kəmotuwa məmə okotətəlig-in Iesu. ² Kən Farisi min ne iəgətun min rəha Lou koatəghat rat Iesu o netəm nol təfagə rat min əh, moatən məmə, “Suah əh, nikin tətəgien əm məmə nol təfagə rat min koatuwin ron, kən motəgwən kələh.”

³ Kən e nəghatən min u, Iesu təmuəh nimaa nəghatən u məmə,

‡ **14:34:** Nəghatən ətuatıp rəha Iesu təmə, “Sol in təwır, məto okəmə rəhan nətehenən tınika, kən nat tikə otol tətəhen min.” Məto sol rəha netənim e nian min əh, in təmol piləh-piləh e nat pisin itəm nətehenən tikə. Kən nian neen, okəmə nəhau tatol piləh-piləh e sol, kənu nətehenən tiet. Məto sol rəhatat u-roiu tosolən mihin. Nian rafin tətəhen. **14:34:** Mat 5:13, Mak 9:50 **15:2:** Luk 5:30

4 “?Itəmat pah u, rəhan sipsip wan-hanrit, kən kitiaħ təməluə, məto in nikin təsəhtən? Okəmə itəmat kit rəhan sipsip təmikə nəhlan, kən in otəkəike mapəs rəhan nainti-nain sipsip koatun kras moatətul əpəh təpiə ikin, kən in otuwın mategəs-in itəm təməluə mətoarus-pən in otehm.

5 Kən nian in təmehm, təmıləs-ipər məhun, kən nikin tətəgien.

6 Kən nian in təmiet-arəpa latuənu, in otəkəike maun-in in mın neen, ne netəm kotatig motitəlau lan, kən mən-ipən kəm ilat məmə, ‘Otuwa kotəgien kələh, məto-inu emehm mın rəhak sipsip itəm təməluə.’ ”

7 Kən nian Iesu təmol namnun nimaa nəghatən, təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kən iatən kəm itəmat məmə, tahmen-pən əm əpəh e nego e neai. Okəmə iol tafagə rat kit tatəuhlin rəhan nəmegəhən kəm Ughin, kən năgienən əpəh ilis e nego e neai o suah əh in tərət, taprəkis-in năgienən o netənim nainti-nain itəm nıkilat təht məmə kotətuatip məsotolən nat kit tərət itəm okotəkəike motəuhlin nəmegəhən rəhalat ron.”*

Nimaa nəghatən e məni təmikə

8 Kən Iesu təmatig məghat mın məmə, “?Okəmə pətan kit rəhan məni ten kəmol e silfa, kən in təmikil kitiaħ, kən in otol naka? In otasiepən e lait kit, kən mol pırum megəs-in wır əpəh imə matuwın matuwın mehm.

15:4: Esik 34:11,16; Luk 19:10 * 15:7: Iesu tatəghat-in Farisi mın itəm koatətəu-pən Lou rəha Moses, kən ilat koatən məmə kotətuatip, nat ənpəpin nəratən tətətig e nıkilat rafin.

⁹ Kæn nian tæmehm mæni əh, in otaun-in rəhan min neen ne netəm kotatig motitəlau lan, matən məmæ, ‘Otuwa kotagien kələh mətə-inu emehm rækis mæni ilou rəhak tæmikə.’ ”

¹⁰ Kæn nian Iesu tæmol namnun nimaa nəghatən, tæmən-ipən kəm ilat məmæ, “Kæn ekolkeike məmæ ekæn kəm itəmat məmæ, e nolən kitiaħ min əm, nagianən asol e niganəmti nagelo min əpəh iis e nego e neai, nian iol təfagə rat kit tatəuhlin rəhan nətəligən matuwın o Uhgın.”

Nimaa nəghatən rəha nəti suah kit iərman itəm təmalue

¹¹ Kæn Iesu təmatəkəike matən məmæ, “Suah kit, nətin iərman kəiu.

¹² In əkəku lan tən-ipən kəm rəhalau tata məmæ, ‘Tata. Oor nautə min rəham, mos-ipa rəhak u-roiu.’ Kæn rəhalau tata toor rəhan natimnat mos-ipən kəm ilau.

¹³ “Kæn təsuwəhən, nətin in əkəku lan tos rəhan lan muwın mol-salim-in ilat, kæn mos mæni e nautə min un miet iməlat ikin muwın e nəptən pişin kit min isəu. Kæn ikin əh, təmatərəkın rəhan mæni e nolən rat min matuwın matuwın.

¹⁴ Kæn nian rəhan mæni tinikə rafin, nəumis asol tinitan e nitən əh, kæn nəumis tinatus suah un, nigın nagwənən tinikə.

¹⁵ Kæn təmuwın matol wək kəm suah kit əh-ikin əh, kæn suah u təmahl-ipən məmæ otuwın mətəgwən rəhan pikəs min.

¹⁶ Kæn nəumis təmus pik məmæ in tolkeike məmæ otun nagwənən nigı pikəs min, mətə etəmim tikə itəm otos-ipən nat kit kəm in.

¹⁷ “Kæn nətəligən wir tinuwa min lan, kæn matətəlig-in məmæ, ‘Kəsi. Roiu əh iolwək min rəha

tata, nigilat nagwənan tepət maprəkis, mətə io ekətatig u ikin-u, otəsuwəhən kən ekimis e nəumis.

¹⁸ Oekiet u ikin-u mitəlig-pən o rəhak tata, kən mən-ipən kəm in məmə, “Tata. Io emol tefagə tərət kəm Uhgın ne ik.

¹⁹ Roiu əh esahmenən məmə onəkaun-in io məmə nətim. Mətə aun-in io ekahmen-pən əm məmə io iolwək əm kit rəham.” ’

²⁰ Kən təmətul maliwək minatuwin məmə otehm rəhan tata.

“Mətə nian təmatuwa əh əpəh isəu, rəhan tata təmasipən məplan, kən təmasəkitun, maiu muwin miləs muətain mətəgien ron.

²¹ Kən netin tən-ipən kəm in məmə, “Tata. Io emol tefagə tərət kəm Uhgın ne ik. Roiu əh esahmenən məmə onəkaun-in io məmə nətim.’

²² “Mətə rəhan tata taun-in rəhan iolwək min mən-ipən kəm ilat məmə, ‘Ei! Otuwin uəhai motos kot itəm in təwir maprəkis motuwa kuwin-in-pən kəm in, kən motos rig motarigin-pən e noanelmin, kən motos put ka kuwin-in-pən e nelkin,

²³ kən motiləs pilik itəm tasis-asis məwır motuwa koh, pəs kotol kələh lafet lan rəha nətik,

²⁴ mətə-inu nətik u, in tahmen əm məmə təmimis rəkis, mətə roiu in tinəmegəh min. In təməluə, mətə enehm min.’ Kən ilat kınəotol lafet.

²⁵ “Kən e nian əh, netin asol lan in əpəh e nəsəmən. Kən e nian təmatuwa minuwa iühkir o latuənu, kən minətə netəmim koatol napuən min, moatol tanis.

²⁶ Kən təmaun-in iolwək kit tuwa tətəpəh ron məmə, ‘?Ei, naka əh netəmim koatol?’

²⁷ Kən tən-ipən kəm in məmə, ‘Piam təmuwa, kən rəham tata təmoḥ pīlik itəm tasis-asis məto-inu piam tinitəlig-pa mīn, kən in təsanən əm.’

²⁸ “Kən nīkin təmāhmə, kən məmə, ‘Okol esuwīnən imə.’ Kən rəhan tata təmuwa ihluə matəkəike kəm in məmə otuwīn imə.

²⁹ Məto tən-ipən kəm rəhan tata məmə, ‘Əplan-tu. Kəmuatig nup tepət rəkis, kən iatol wək u ikin-u tahmen-pən əm məmə rəham kit iolwək, kən məsəhtən nəwiam kit ne. ?Məto tahro, tata? Nəməsos-ipamən nat əkəku kit kəm io tahmen-pən e nəni, məmə ekol nagwənən lan itimat io mīn neen.

³⁰ Məto nətīm əḥ itəm təmərəkin rafin rəham nautə o nətouən nīpitan mīn lan rəha suatip, kən nian tinitəlig-pən latuənu, kən nakətul matoh pīlik tasis-asis matol lafet lan rəhan.’

³¹ “Kən rəhan tata tən-ipən məmə, ‘Nətik. Nian rafin kilau mīn ik kətuatig, kən natimnat rafin rəhak in rəham.

³² Məto tətuatip əm məmə okotol lafet u motagien, məto-inu piam u tahmen-pən əm məmə təmimis rəkis, məto roiu in tınəmegəḥ mīn. In təmikə, məto roiu kinotehm mīn.’ ”

16

Nimaa nəghatən rəha etəm-iasol itəm tatol nolən teko-eko

¹ Kən İesu təmən kəm rəhan mīn netəmim məmə, “Suah kit rəhan nautə tepət, kən in təmos suah kit tuwa etəm-iasol o rəhan iolwək mīn. Kən rəhan iolwək mīn neen kəmotuwa moatən-ipən nəratən rəha etəm-iasol əḥ kəm iərəməərə, moatən məmə, ‘Ei, suah əḥ tatərəkin rəham natimnat.’

² Kən təmaun-in suah əh tuwa tatəghat kəm in məmə, ‘?Ei, nəghatən naka mīn u iakatəto katən lam? Ekolkeike məmə nakos rafin nəghatən mīn rəha wək rəham muwa, məto-inu roiu ekahl-iarəp ik e wək.’

³ “Kən etəm-iasol əh təmuwīn matətəlig-in məmə, ‘Awe. Rəhak iərəməərə tolkeike məmə otərakin io e rəhak wək u-roiu. ?Kən ekol naka əh-roiu? Nahgik təsahmenən məmə ekel nīsīp mos məni ikīn, kən io iaulis pīk o neasiə-inən məni o netəmim.

⁴ !Ei! Roiu əh enitun nat naka itəm io ekol pəs netəmim okotit io motuwīn iməlat ikīn moatehm wīr io nian rəhak iərəməərə otərakin io e rəhak wək.’

⁵ “Kən in təmaun-in rafin netəmim itəm kəmotol kaon kəm iərəməərə kotuwa ron kitīəh kitīəh. Kən təmən-ipən kəm itəm təmaupən muwa məmə, ‘?Ik nəmol kaon e naka?’

⁶ Kən suah əh təmən məmə, ‘Eməmīk tram rəha oel o noahən ilat wan-hanrit.’* Kən etəm-iasol təmən kəm in məmə, ‘Inu ma pepe rəha kaon rəham. Əpələh uəhai əm-tu, kən əte-pən fifti tram əm e rəham pepe.’

⁷ “Kən təmən-ipən kəm suah kit mīn məmə, ‘?Ik nəmol kaon e naka?’ Kən in təmə, ‘Emol kaon e wan-taosan pak wit.’ Kən etəm-iasol təmə, ‘Os ma pepe rəha kaon rəham, kən əte-pən əm eit-hanrit pak wit.’

⁸ “Kən uarisig lan, iərəməərə rəha etəm-iasol apon itəm təmatol tərət kəm in, təmatənwiwi in o rəhan nolən rəha neiueiuəən məmə in otehm wīr atip in. Nat u tatəgətun məmə netəmim rəha nətueintən, ilat kotenatig wīr o nolən mīn rəha nətueintən nian

* **16:6:** Wan tram oel tahmen e tate o fote lita.

ilat koatəghat kəm ilat mīn, taprəkis-in nenatīgən rəha netəmim rəha nəhag-əhagən.†

9 “Kən iatən kəm itəmat məmə, otasitu wīr e netəmim e mēni rəha nətueintən məmə ilat okotuwa iolitəmat mīn. Kən nian mēni rəha nətueintən otikə, kən Uhgīn otos itəmat muwīn əpəh e nego e neai itəm otətətig līlīn.

10 “Okəmə nəkitun məmə suah kit tatehm wīr nat əkəku kit, kən nəkitun məmə in tītun nehm wīrən nat itəm iahgīn. Kən okəmə nəkitun məmə suah kit tatol nolən itəm təsətuatipən e nat əkəku kit, kən nəkitun məmə in otol nolən təsətuatipən e nat itəm iahgīn.

11 ?Kən tol nəhlan, okəmə itəmat nəkəsotehm wīrən mēni rəha nətueintən u, kən pah otegəhan-in itəmat məmə nakotos nat itəm təwīr pahrien, inəh natimnat rəha Uhgīn?

12 Kən okəmə itəmat nəkəsotehm wīrən natimnat rəha suah kit mīn, kən nikitəmat təsəhtən məmə okos-ipən əh mīn kəm itəmat rəhatəmat atip natimnat məto-inu, katəplan məmə onəkəsotehm wīr mīnən natimnat mīn əh.

13 “Etəmim tīkə itəm tītun nuwamən in slef rəha etəm-iasol kəiu. Okəmə in tətalkut məmə otol nəhlan, kən otolkeike kit mol nəwian, kən metəhau kit məsolən nəwian. Okol nəsolən slef rəha Uhgīn ne mēni e nian kitīəh əm.”

14 Fārisi mīn kotalkeike pik mēni, kən nian kəmotəto nəghatən mīn u, kən kəmotalah-əsan e Iesu.

† **16:8:** Nipəti nəghatən rəha Iesu məmə netəmim rəha nəhag-əhagən kəsotolən natimnat itəm Uhgīn tolkeike məmə otətul aupən e rəhalat nəmegəhan. Nikilat təsəht pikən nətəlīgən rəha Uhgīn. **16:10:** Luk 19:17-26 **16:13:** Mat 6:24

15 Məto in təmən kəm ilat məmə, “Itəmat nəkoatol nolən mın itəm koatol netəmim koatən məmə nəkotətuatip. Məto Uhgın titun nikitəmat məmə kotərat. İatən nəhlan məto-inu nat naka itəm netəmim koatıləs-ipər məmə in nat keike, məto e niganəmti Uhgın in nat əpnapın əm.”

16 Kən in təmatəkəike matən məmə, “Kəmən-iarəp Lou ne nəghatən rəha ien mın rəha Uhgın mətoarus-pa Jon Baptaıs, kən uarisig lan, katən-iarəp namnusən təwir rəha nərəmərəən rəha Uhgın, kən netəmim rafin kotalkut pik məmə okotuwin motatig ahgin.

17 Məto kəsənən məmə wək rəha Lou ne nəsanənən rəhan təmikə. Nəghatən rafin rəhan kotatig, in asol mın mətoarus-pən in əkəku agin. Lou otətatig taprəkis-in neai ne nətueintən.

18 “Kən tahmen-pən əm nulan: okəmə suah kit tatol tifos mətapəs rəhan pətan, kən matit pətan pisin kit mın mətuatig, kən in tategoafəl rəhan pətan matol təfagə rat. Kən okəmə suah kit tatit pətan kit itəm rəhan iərman təmapəs kən ilau mətuatig, kən in tatol təfagə rat məto-inu in tətəkləh-in pətan rəha suah pisin kit.”

Nimaa nəghatən rəha Lasaros ne suah kit rəhan nautə tepət

19 Kən İesu təmən məmə, “Suah kit rəhan nautə tepət tatuwin e napən wir mın nəgui-naris itəm nəmtin tiəkis, kən nian rafin tatun pik nagwənən wir mın.

20 Kæn ian-rat kit, nærgin u Lasaros, nimægæm tæmirafin nipætïn. Kæn kæmilæs kan kælähæu æpæh e nafiluæ ræha latuænu.

21 In tolkeike pik mæmæ otun nimismisi nægwænæn itæm tæmisas e tepil ræha etæm-iasol æh. Kæn nat kit tærat min, kuri min kotuwa moatæpæh-æpæh nimægæm min ræhan.

22 “Kæn ian-rat æh tæmimis, kæn nagelo min kæmotilæs motuwïn æpæh e nikali Epraham, ikin ræha nisaiiæn. Suah un ræhan nautæ tepæt, in tæmimis min, kæn kæmitænim.

23 Kæn in tuwïn æpæh e nigæm asol, kæn tatæto nahmææn asol, kæn nian tæmasipær, tæmæplan Epraham æpæh isæu. Kæn Lasaros æpæh e nikalin.

24 Kæn tæmaun-in æfæmæh mæmæ, ‘!Tata Epraham! Awi, asækitun io. Ahl-ipæn Lasaros mæmæ oteer æm noanelmin e næhau kæn mos muwa mek namæk lan mæmæ otætæp, mæto-inu iatæto nahmææn asol e nigæm ukïn-u roiu.’

25 “Mæto Epraham tæmæ, ‘Nætik, nikim tæht-tu ræham næmegæhæn aupæn. Ik næmatos natimnat wir ræham tepæt, mæto Lasaros tæmatæto nahmææn tepæt e nipætïn. Mæto roiu æh, in tatæto tæwir ikin-u, kæn ik, natæto nahmææn tepæt e nipætim.

26 Kæn nat kit min. Ilugin-in kitat, noakimil asol itæm tatoor kitat, ik un, kæn itimat u. Okæmæ itimat kit tolkeike mæmæ otimnæ mehm ik, mæto okol tæsimnææn. Kæn okæmæ itæmat kit tolkeike mæmæ otuwa mehm itimat, mæto okol tæsuwamæn.’

27 “Kæn etæm ræhan nautæ tepæt tæmæn mæmæ, ‘Tata. Iakatækæike kæm ik, awi, kæsi. Ahl-ipæn Lasaros tuwïn e nimæ ræha tata ræhak,

28 mæto-inu piak faif əh-ikin. Təwîr məmæ in otuwîn mæghat mem əskasik ilat məmæ okoatato ilat məmæ okəsotuwamən ukin-u itəm iatato nahmæən asol agîn ikin.’

29 “Mæto Epraham təmæ, ‘Kəp. Nəghatən rəha Moses ne ien mîn rəha Uhgîn tətatig. Pəs piam mîn okotato nəghatən mîn əh.’

30 “Kən etəm rəhan nautə tepət təmən məmæ, ‘Kəp, Tata Epraham. Təsahmenən. Mæto okəmæ suah kit otəmegəh mîn e nimisən otuwîn mæghat kəm ilat, kən nîpahrienən, ilat okotəuhlin rəhalat nətəligən kən motapəs təfagə rat mîn rəhalat.’

31 “Kən Epraham təmæ, ‘Okəmæ kəsotətəlig-inən nəghatən rəha Moses ne ien mîn rəha Uhgîn, kən in nat əpnəpîn okəmæ suah kit təmegəh pap e nimisən kən muwîn matəghat kəm ilat, mæto okol kəsotən mînən nîpahrienən lan.’ ”

17

Oatato itəmat

(Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

1 Kən Iesu təmən kəm rəhan mîn netəmim məmæ, “Nîpahrienən, nos-ipən-os-ipənən rəha təfagə tərət mîn itəm koatiuw-pən netəmim e nərətən, ilat okotuwə. !Mæto nahmæən asol tatuwîn o etəmim itəm tatos-ipən-os-ipən netəmim, o in suatîp rəha nos-ipən-os-ipənən!

2 Mæto okəmæ etəmim kit tatiuw-pən rəhak kit etəmim u tahmen e suakəku, məmæ otol təfagə rat, kən suah əh, Uhgîn otol nalpînən asol kəm in. Kən nalpînən əh otəskasik taprəkis okəmæ kətu-pən kəpiel kit e nentou, kən kərakin-pən əpəh itəhəi lokamnîm məmæ otamnîm.

³ Kæn tol næhlan, oatæto moatehm wîr ræhatæmat næmegæhæn.

“Okæmæ piam tatol tæfagæ tærat kæm ik, kæn æn-
ipæn ræhan nolæn rat e niganæmtin, kæn okæmæ
tatæuhlin ræhan nætæligæn, kæn aluin ræhan nolæn
rat mæsosæn tatig e nîkim.

⁴ Kæn nat æpnapin in tatol tæfagæ rat kæm ik mau
sepîn e nian kitæh, kæn muwa mau sepîn mæn-
ipinæ kæm ik mæmæ, ‘Kæsi, emol tæfagæ rat kæm ik.
Ekæuhlin ræhak nætæligæn mapæs ræhak tæfagæ rat,’
kæn ik onakækæike maluin ræhan nolæn rat min, kæn
mæsosæn tatig e nîkim.”*

⁵ Kæn aposol min kæmotætapæh o Iæræmæwæ mæmæ,
“Ol ræhatimat nahatætææn tæskasik tæhmin min.”

⁶ Kæn Iæræmæwæ tæmæn mæmæ, “Nat æpnapin okæmæ
ræhatæmat nahatætææn in tækæku agin æm tahmen e
nimismisi nimæklækil, kæn nækotitun nænæn kæm nig
u neegin mæmæ, ‘Euw atip ik, kæn muwin miwig-
pæn itæhæi,’ kæn nig u otol næwiatæmat.†

⁷ “Æn-tu. ?Okæmæ suah kit ræhan iolwæk tætasum,
o in tatehm sipsip min, kæn in tatitælig-pa latuænu,
kæn nikitæmat tæht mæmæ etæm-iasol otæn kæm in
mæmæ, ‘!Ei! Wa uæhæi mæpælæh mun nagwænæn æh’?
!Kæp!

⁸ Mæto in otæn kæm ræhan iolwæk mæmæ, ‘Uwin
mol nigak nagwænæn, kæn uwin muwin e ræham
napæn tæwir, kæn mos-ipa nigak nagwænæn ne

17:3: Mat 18:15 * **17:4:** Nipæti næghatæn æh tæsænæn mæmæ
kitat kotaluin tæfagæ rat ræha suah kit mau sepîn æm, mæto kotækæike
motaluin namnun tikæ. † **17:6:** E næghatæn ætuatip ræha Iesu,
in tatæghat-in nikuti mastat u in natiækæku agin, ne nig kit itæm
nækætîn tæmeiuaiu agin, nærgin u fik-malperi. **17:6:** Mat 17:20;
21:21

nimək nənımən. Nian nəmöl rafın rəham wək, nəkitun nuwınən magwən kən mənım.’

⁹ ?Kən nikitəmat təht məmə etəm-iasol, in otən tagkiu kəm rəhan iolwək o wək asol rəhan itəm in otəkəike mol? !Kəp!

¹⁰ Kən itəmat un, nəkotahmen əm e iolwək mın rəha Uhgin. Nian nəmotol rəkis natımnat rafın itəm Uhgin təmən kəm itəmat məmə onəkotəkəike motol, onəkotəkəike motən əm məmə, ‘İtımət iolwək mın əm. Nolən rəhatımat təsahmenən o nənwiwıən. İtımət emotol əm wək itəm itımət ekotəkəike moatol.’”

Iesu təmöl-wır netəmim ten itəm leprosi təmöl ilat

¹¹ Nian İesu təmaliwək matuwın Jerusalem, in təmaliwək muwın-pən ilugin i nəptən mil u Same-ria ne Kalili.

¹² Kən nian in təmıet-arəpa latuənu kit, netəmim ten itəm nımısən u leprosi təmöl ilat kəmotuwa motətul isəu məsın,

¹³ kən motaun-in məmə, “! İesu, Etəm-iasol, asəkitun itımət!”

¹⁴ Kən nian in təmehm ilat, təmən-ipən kəm ilat məmə, “Onəkotuwın o pris məmə in otehm nıpətıtəmat.”‡ Kən nian ilat kəmotaliwək əh e suatıp, kən kəmotəwır, nımısən təmıkə.

¹⁵ Kən ilat kit təməplan məmə leprosi rəhan tınıkə, kən in təməuhlin mıtəlīg-pən o İesu, matən

17:13: Lev 13:45-46 ‡ **17:14:** Nian nımısən leprosi təmöl suah kit, Lou tatən məmə in tamkimik. Nian nımısən təmıkə, in təike muwın mehm pris məmə in otən-ıarəp kəm netəmim rafın məmə nımısən tıkə ne namkimikən tıkə. Nian İesu təmən məmə ilat okotuwın motehm pris kit, in təhmen məmə in təmən məmə in otol-wır ilat. **17:14:** Lev 14:2-3; Mat 8:3-4

əfəmäh məmə, “!Iatənwiwi Uhgín! !Iatənwiwi Uhgín!”

¹⁶ Kən in təmeiuaiu e nelki Iesu misin nulin nīpīnəgín tatek nīsīp, kən matən kəm Iesu məmə nīkin tətəgīen məmə in təmol-wīr rəhan nīmīsən. Kən suah u in etəm Sameria. §

¹⁷ Kən Iesu təmən məmə, “?Emol-wīr netəm ten maruətuəh-in rəkīs rəhalat nīmīsən, o kəp? ?Məto nain hiə?”

¹⁸ ?Suah u in iapīspīs əm, məto in pīsīn əm təmītəlig-pa matənwiwi Uhgín?”

¹⁹ Kən Iesu təmən kəm suah u məmə, “Ətul maliwək matuwīn. Rəham nahatətəən təmol-wīr ik.”

Nuwamən rəha nərəməərəən rəha Uhgín

(Mat 24:23-28, 36-41)

²⁰ Nian kit, Farisi mīn kəmotətəpəh o Iesu məmə, “?Onəghan nərəməərəən rəha Uhgín otuwa?” Kən in təmən-īpən kəm ilat məmə, “Nərəməərəən rəha Uhgín otəsuwamən məmə netəmim okotehm e nīganəmtilat.

²¹ Kən etəmim tikə itəm otən məmə, ‘!Asi-pa mehm, in huə!’ o ‘!Asīpən mehm, in əpəh!’ məto-inu nərəməərəən rəha Uhgín tinuwa rəkīs mətətīg e nīkitəmat.”

²² Kən Iesu təmən kəm rəhan mīn netəmim məmə, “Nian mīn koatuwa itəm itəmat onakoatolkeike məmə onəkotehm nian mīn rəha Nəti Etəmim, məto okol nəkəsotehmən.

²³ Kən netəmim okotən kəm itəmat məmə, ‘!Asi-pa, in huə!’ o ‘!Asīpən, in əpəh!’ Məto əsotuwīnən motətəu-pən ilat,

§ 17:16: Netəm Isrel koatətəhau netəm Sameria. Afīn nīpətīn e tiksonari. 17:23: Mak 13:21; Luk 21:8

24 mæto-inu e nian io Næti Etæmim oekuwa lan, in otahmen-pæn e nipitæn itæm tatipit kæn mætasiægæpîn neai e nîkalîn kit mætoarus-pæn nîkalîn kit mîn, kæn netæmim rafin koatæplan motitun.

25 Mæto aupæn, io ekækæike mæto nahmææn tepæt, kæn netæm kotatig roiu, ilat okotæuhlin mæntaalat motapæs io.

26 “E nian io, Næti Etæmim, ekuwa lan, otahmen-pæn æm e nian ræha suah æh Noah aupæn, itæm netæmim kæmoatol natimnat mîn mæsotitunæn mæmæ Uhgîn otol nat kit lan.

27 E nian æh, netæmim kæmotagwæn, moatænîm, moatol marit, inæh natimnat rafin kæmoatol e næmegæhæn ræhalat, mætoarus-pa nian itæm Noah tinuwîn imæ e nipægnoa nego asol ræhan. Kæn nuhuæn tæmæfik naruah asol tæmuwa maiu ælîmin rafin netæmim itæm kæsotuwînæn e nego.

28 “In tahmen-pæn æm e nian ræha suah æh Lot. Netæmim kæmotagwæn, moatænîm, moatol-salîm-in natimnat mîn, moatos-næmtîm natimnat mîn, moatasum, moatilækîn nimæ mîn, inæh natimnat rafin kæmoatol e næmegæhæn ræhalat.

29 Mæto e nian itæm Lot tæmîet lan e taon æh Sotom, kæn nigæm ne kæpiel mîn itæm koatuæp kæmotisi-pær e neai motoamnu ilat rafin æpæh e taon.

30 “Kæn otahmen æm e nian io Næti Etæmim oekuwa mîn lan kæn Uhgîn otol æp io kæm netæmim.

31 E nian æh, okæmæ suah kit tatæpælæh ihluæ e ræhan nimæ, pæs in otagîm mæsuwîn mînæn imæ mæmæ in otos ræhan natimnat, kæn okæmæ suah kit

in əpəh e nasumən, pəs in otagim məsuwa mīnən latuənu.

³² !Onəkəsotaluinən pətaguihl rəha Lot!

³³ Etəm tolkeike məmə in otaskəlīm rəhan nəmegəhən e nətueintən u məsətəu-pa-mən io, in otəsosən nəmegəhən lilin. Məto etəmim itəm tətəpəs natimnat rəha nəmegəhən e nətueintən u kən matətəu-pa io, in otos nəmegəhən lilin.

³⁴ İatən kəm itəmat məmə, e nian əh lapin, etəmim kəiu okətuapil e pet kitiah əm, kən okos-irəkis kit, kapəs kit.

³⁵⁻³⁶ Pətan kəiu okətioal nagwənən, kən okos-irəkis kit, kapəs kit.”*

³⁷ Kən rəhan iolwək mīn kəmotən-ipən kəm in məmə, “?İərəmərə, onəkuwa hiə?”

Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Onəkotitun əm. Tahmen e nian ligkai mīn koatiwig ilis moteiuaiu moatər itəhəi, kən nəkotitun məmə nəm mīn əh-ikin əh.”†

18

Nimaa nəghatən rəha nəutahlimis kit itəm tətəsək o nasituən

¹ Kən İesu təmuəh nimaa nəghatən kəm ilat matəgətun ilat lan məmə okotəkəike moatəfak

17:31: Mat 24:17-18 **17:32:** Jen 19:26 **17:33:** Luk 9:24

* **17:35-36:** E kopi oas mīn neen rəha Niutesteman itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, kəmilpīn nəghatən mīn u rəha ves 36: Etəmim kəiu okatuasum, kən okos-irəkis kit, kapəs kit. † **17:37:** E nian İesu otuwa mīn, netəmim rafin okotəplan ikīn İesu otuwa mihin. Nəghatən ətuatip rəha İesu tətən məmə, “Tahmen e nat megəh təmamis mətaməhl, kən kuweria mīn kotuwa katon kələh.”

nian rafin məsotapəsən, məsotolən məmə nıkilat otatite.

² In təmən məmə, “Latuənu kit, ien kit əh-ikin rəha nələhəuən nəghatən mın. Kən təsisiai-inən Uhgın, kən təsisiai-in mınən netəmim.

³ Kən e latuənu əh, nəutahlıms kit əh-ikin, kən nian rafin tatuwa matəplan ien un matən-ipən kəm in məmə, ‘Awi. Okol nakasitu lak məghat o nəratən itəm rəhak tıkimır tatol kəm io.’

⁴ Məto ien təməsuwinən, kən mos nian əfəməh məmə otəghat mol-wır nəratən əh rəha nəutahlıms. Məto pətan əh təmətapəh o suah əh nian rafin matuwın matuwın, kən ien tınatətəlig-in məmə, ‘Nat əpnəpın esisiai-inən Uhgın, kən məsisiai-in mınən netəmim,

⁵ məto pətan əh tatən nat kitiəh mətaləkiamtə io o rəhan nəghatən, matuwın matuwın. Io ekəkəike muwın mən wır rəhan nəratən kən mələhəu nəwırən. Okəmə ekapəs, kən in otatuwa ron io matuwın matuwın kən ekəpou in.’ ”

⁶ Kən nian İərəməərə təmuəh rəkis nimaa nəghatən əh, kən təmən məmə, “Otətəlig-in-tu nəghatən rəha ien əpəh itəm tərat təhmin.

⁷ ?Məto tahro e Uhgın? In təmitəpun rəhan mın netəmim, kən ilat koatasək-pən kəm in nian rafin e nərauiəgən mın ne lapın mın rafin. ?Kən nıkitəmat təht məmə in otən-ipən kəm ilat məmə, ‘Onakoatəsahgin pitən?’ Kəp. ?Kən nıkitəmat təht məmə in otasitu uəhai əm e rəhan mın?

⁸ İatən kəm itəmat məmə nıpahrienən, in otasitu uəhai əm e rəhan mın, kən mol-wır rəhalat nəratən. ?Məto nian io Nəti Etəmim oekitəlig-pa mın lan

e nətueintən, oekehm netəmim neen itəm koatahatətə e Uhgïn, o kəp?”

Nimaa nəghatən rəha Farisi ne etəm tatos mənï rəha takis

⁹ Kən Iesu təmuəh nimaa nəghatən kit e netəmim neen itəm nikilat tatəht məmə ilat kotətuatip taprəkis-in netəmim rafin, kən motasil-iəhau-in netəmim rafin.

¹⁰ In təmən məmə, “Suah mil kəiu kəmian əpəh e Nimə Rəha Uhgïn məmə okuəghat kəm in e nəfakən. Kit, in Farisi, kən kit in etəm tatos mənï rəha takis.

¹¹ Kən Farisi təmətul mateiuə məmə in tatəfak kəm Uhgïn, məto nïpahrienən tatən atip in, matən məmə, ‘Uhgïn, iatən tagkiu kəm ik məto-inu nəmöl məmə ekol etəm pisin lak, inəh io mïn neen koltolkeike pik mənï kən moateiuə məmə kotakləh-in, kən moatol tərət, kən motakləh-in pətan rəha etəm pisin. Kən io esolən məmə suah əh etəm tatos mənï rəha takis.

¹² Nian kəiu e wik kitiəh, iatətuakəm mətapəs nagwənən matəfak kəm ik. Kən okəmə ekos natimnat ten, ekatos-irəkis kitiəh matos-ipinə kəm ik.’

¹³ “Məto suah əh, etəm tatos mənï rəha takis, in tatətul-pən isəu, kən mətaulis məsasipərən e neai məfak. Kən nikin tatitəgīt mətasək mətaht manikiləhan matən məmə, ‘Uhgïn, io etəm tərət. ! Asəkitun io!’ ”

¹⁴ Kən Iesu təmə, “Iaten kəm itəmat. Nian suah mil u okatiatəlig-pən latuənu, etəm rəha takis, rəhan nəmegəhən in otətuatip e niganəmti Uhgïn.

Məto Farisi təsol mihinən, məto-inu etəmim itəm tatıləs-ipər atıp in, Uhgın otıləs-iəhau, məto etəmim itəm tatos-iəhau atıp in, Uhgın otıləs-ipər.”

*Nisualkələh kəmotuwa o Iesu
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ Kən netəmim neen kəmotəmik rəhalat nisualkələh mətmətiḡ motuwa kəm Iesu məmə in otələhəu-pən nelmin elat kən məfak olat. Məto nian rəhan min netəmim kəmotehm ilat, kən kəmotən-iəhau ilat.

¹⁶ Məto Iesu təmatən-iarəp məmə nisualkələh min un okotuwa ron, kən təməni-pən kəm rəhan min netəmim məmə, “Əsotahtosiḡ-inən nisualkələh məmə okəsotuwamən ron io, pəs ilat okotuwa ron io, məto-inu nərəmərən rəha Uhgın in rəha netəmim itəm kotahmen e nisualkələh min u.

¹⁷ Okəmə suah kit tolkeike məmə in otuwa matig ahgin nərəmərən rəha Uhgın, kən in təike muwa tahmen e suakəku. Məto okəmə təsol mihinən, kol in təsuwamən.”

*Suah kit rəhan nautə tepət
(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Kən etəm-iasol kit təməni-pən kəm Iesu məmə, “Təḡətun, ik etəm təwır. ?Oekol naka məmə ekos nəmegəhən lilin?”

¹⁹ Kən Iesu təməni-pən kəm in məmə, “?Tahro nakatən kəm io məmə io etəm təwır? Suah kit tikə in etəm təwır, məto Uhgın əm in təwır.

²⁰ Ik nəkitun nəghatən min e Lou rəha Uhgın koatən məmə, ‘Əsakləh-inən pətan pişin,

əsohamnuən etəmim, əsakləh-inən natimnat, əseiueiuəən e kot, isiai-in rəham mama ne tata.’ ”

21 Kən suah u təmən məmə, “Natimnat rafin u, io emol rafin ilat, nian ematəkəku mətəorus-pa u-roiu.”

22 Nian Iesu təməto nəghatən əh, təmən-ipən kəm in məmə, “Nat kitiah əm əh-ikin itəm ik nəməsolən əh. Uwın mol-salim-in nautə rafin rəham, kən mos məni lan muwın mos-ipən kəm ian-rat mın, kən ik onakos natimnat wir əpəh e nego e neai. Kən wa, muarisig-in io məmə ik rəhak etəmim.”

23 Məto nian təməto nəghatən mın əh, nikin təmərou mətə-inu rəhan nautə tepət.

24 Kən Iesu təmasipən məplan, təmən məmə, “! Awi, tiəkis pik o etəm rəhan nautə tepət məmə in otuwın matig ahgin nərəmərən rəha Uhgın!

25 Tiəkis məmə kau otuwın-pən e nipəg nitel, məto tiəkis pik məmə etəm rəhan nautə tepət otuwın matig ahgin nərəmərən rəha Uhgın.”*

26 Kən netəm kəmotəto nəghatən əh kəmotən məmə, “?Okəmə in tiəkis o etəm rəhan nautə tepət, məto pah əh in tahmen məmə otos nəmegəhən əh?”

27 Məto in təmən məmə, “Natimnat itəm tiəkis, ko netəmim kəsotolən, məto Uhgın in titun nolən.”

28 Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, “? Məto tahro etimat? Emotapəs rafin rəhatimat natimnat kən moatuwa məmə ekotuarisig-in ik.”

29 Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Tatən pahrien kəm itəmat məmə, etəm təmapəs rəhan nimə, o rəhan pətan, o pian mın, o rəhan tata ne

18:20: Eks 20:12; Dut 5:16-20 * **18:25:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Tiəkis məmə kamel otuwın-pən e nipəg nitel.” Kamel in nat megəh asol taprəkis-in kau.

mama, o rəhan nisualkələh məto-inu in tatətəu-pən nərəməərən rəha Uhgın,

³⁰ kən e nətueintən u, in otos natimnat tepət nəhlan taprəkis-in ilat mın u təmapəs ilat, kən uarisig, in otos mın nəmegəhən lilin.”

*Iesu təmən-iarəp mın
rəhan nımısən
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Kən Iesu təmən-ipən kəm rəhan netəm tuelef məmə okotiet e nımanın netəmim motuwa kitiaş kuəfimin ilat mın, kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Otətəlig-tu. Roiu koatuwin əpəh ilis Jerusalem, kən natimnat mın itəm ien mın rəha Uhgın aypən kəmoatən lak, Nəti Etəmim, ilat okotuwa kol nıpahrienən.

³² Netəmim okotegəhan-in-pən io e nelmi İaihlua mın, kən netəmim okotəghat motalah əsan lak, motoh io, motol naulisən kəm io, kən motagəh-əpis io, motagəh e nıpətik.

³³ Kən okalis io, kən kohamnu io, məto e nian tatol kisil lan, oekəmegəh mın.”

³⁴ Məto kəsotitunən rəhan nəghatən mın. In tahmen-pən e nəghatən itəm nıpətin tatəhluaig, kən kəsotitunən nıpəti nəghatən mın əh.

*Iesu təmol-wır
iganəmtin əpis kit
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Nian Iesu tatuwa iuəhkır o taon əh Jeriko, iganəmtin əpis kit əh-ikin tatəpələh e nıkali suatip. Nian rafin in tateasiə-in məni o netəmim.

36 Kæn nian iganæmtin æp̄is tæmæto mæmæ netæmim tepæt kotaliwæk e suatip, kæn in tæmætæpæh mæmæ, “?Naka æh katol?”

37 Netæmim kæmotæn-ipæn kæm in mæmæ, “Iesu æpæh, etæm Nasaret, tætalIWæk e suatip.”

38 Kæn tæmagæt æfæmæh mæmæ, “!Iesu! !Mipi Kig Tefit! !Asækitun io!”

39 Kæn netæm min u koataliwæk motaupæn-in Iesu, kæmotagæt lan, moatæn mæmæ, “!Æsagætæn!” Mæto in tæmagæt æfæmæh mæsin min mæmæ, “!Mipi Kig Tefit! !Asækitun io!”

40 Kæn Iesu tæmætul mæn-ipæn kæm ilat mæmæ okotilæs motuwa. Kæn nian kæmotilæs motuwa iuæhk̄ir, Iesu tæmætæpæh ron mæmæ,

41 “?Naka un nakolkeike mæmæ io ekol kæm ik?” Kæn in tæmæn mæmæ, “Iæræmæra, ekolkeike mæmæ oekaiir mehm nat.”

42 Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm in mæmæ, “Aiir mehm nat. Ræham nahatætæn tæmol-wir niganæmtim.”

43 Kæn roiu agin-æh min æm, tæmaiir minatehm nat, kæn minatuarisig-in Iesu, matænwiwi Uhḡin. Kæn nian netæmim rafin kæmotæplan nat æh, ilat kæmoatænwiwi Uhḡin.

19

Iesu ne Sakias

¹ Kæn Iesu tæmaliwæk muw̄in imæ e taon u Jeriko matuw̄in mæmæ otiet-aræpæn e næwtain mæsin.

² Kæn e taon æh, suah kit æh-ikin, nærgin u Sakias. In etæm-iasol kit ræha netæm koatos mæni ræha takis, kæn ræhan nautæ tepæt.

³ Kən in tolkeike məmə otəplan-tu məmə Iesu in pah, məto təruru nəplanən məto-inu in natiəkuəkir, kən netəmim koatətulosig-in.

⁴ Kən in təmaiu aupən muwın maiu e nig kit, nərgin u sikamo, məmə otitun nəplanən Iesu nian in otuwa-pa ikin.

⁵ Kən nian Iesu təmuwa ətuatip əh in ikin, təmasipər məplan, kən mən-ipən kəm in məmə, “Sakias. Eiuaiu uəhai, məto-inu roiu ekəkəike muwın matig əpəh e rəham nimə.”

⁶ Kən Sakias təmeiuaiu uəhai əm, kən mit Iesu mian əpəh iman ikin imə, kən nikin təmagien.

⁷ Məto nian netəmim kəmotəplan natimnat min əh, kən koatasiwən-in nolən min əh moatən nikali Iesu məmə, “Suah əh tatuwın e nimə rəha iol təfagə rat.”

⁸ Kən nian kinotuwın e nipəgnoa nimə rəha Sakias, in tətul mən-ipən məmə, “Iərəmərə, atətəlig-in-tu. Oekoor rəhak natimnat mol niel kəiu, kit rəhak, kən kit oekos-ipən kəm ian-rat min. Kən natimnat itəm emakləh-in o suah kit, oekalpın mau kuwıt.”

⁹ Kən Iesu tən-ipən kəm in məmə, “Roiu Uhgın tinosmegəh rəkis ik ne rəham min, məto-inu ik min, nəmahatətə e Uhgın, kən ik noanol pahrien kit rəha Epraham.

¹⁰ Kən io, Nəti Etəmim, emuwa məmə ekeam-in netəmim itəm koatəluə, kən mosmegəh ilat.”

Nimaa nəghatən rəha netəmim itəm koatos mənii rəha iərəmərə rəhalat

11 Nian netəmim koatətəlig-in Iesu, in təmatəkəike matuəh nimaa nəghatən kəm ilat məto-inu in tinatuwa iuəhkir o Jerusalem, kən nikilat təht məmə nərəmərəən rəha Ughin otəsuwəhən tuwa.

12 Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Etəm-iasol kit tolkeike məmə in otuwin isəu məplan kig asol agin məmə kig asol otiləs-ipər in mol kig lan əpəh iman ikin, kən otəpanitəlig-pa min.

13 Kən təmaun-in rəhan iolwək ten, kən moor məni kitiəh kitiəh kəm ilat.* Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, ‘Itəmat onəkotəkəike motol wək e məni u o nosən ətain mətoarus-pən io ekitəlig-pa min.’

14 “Məto ilat əpəh iman ikin koatətəhau suah əh, kən motahl-ipən nəghatən kəm kig asol agin məmə, ‘Itimat esotolkeikeən məmə suah u otərəməərə etimat.’

15 Məto kəmiləs-ipər in kol kig lan, kən in təmitəlig-pa min. Kən in təmaun-in rəhan iolwək min itəm təmoor rəhan məni kəm ilat. In tolkeike məmə otitun məmə ilat kəmotol win e məni naka nian in təmətatig əpəh isəu.

16 “Kən etəm tətəupən təmuwa mən-ipən kəm in məmə, ‘Iərəməərə, nəmələhəu-pa məni kitiəh e nelmək, kən emol win e məni ten min.’

17 Kən rəhan etəm-iasol təmən-ipən kəm in məmə, ‘Ik iolwək təwir, nəmol wək itəm in təwir. Məto-inu nəmol wək təwir o nehm wirən nat itəm natiəkəku, kən roiu oekegəhan-in min ik məmə onakərəməərə taon ilat ten.’

* **19:13:** Etəm-iasol təmos-ipən məni kitiəh kitiəh kəm rəhan iolwək ten, kən məni kitiəh in tahmen-pən e wan-hanrit-taosan watu.

19:17: Luk 16:10

18 “Kæn etəm tatuarisig lan tæmuwa mæn-ipən mæmə, ‘Iærəmərə, næmələhəu-pa mæni kitiaħ e nelmək, kæn emol win e mæni faif min.’

19 Kæn etəm-iasol tæmæn-ipən kəm in mæmə, ‘Ik onakərəmərə e taon ilat faif.’

20 “Kæn iolwæk kit min tæmuwa mæn-ipən kəm in mæmə, ‘Iærəmərə, inu rəham mæni. Eməlis ətain e napən, kæn məhluaig-in wir,

21 mətə-inu io iatəgin ik itəm rəham nolən tiəkis. Nakatos natimnat itəm kəsənəmə rəham, kæn matəulək e nasumən min itəm ik nəməsəfəən ilat.’

22 “Kæn etəm-iasol tæmæn-ipən kəm in mæmə, ‘!Ik iolwæk rat! Nəghatən əm rəham tatəgətun mæmə nəmol tərat agin. Ninitun rəkis mæmə io etəm-iəkis, kæn iakatos natimnat itəm kəsənəmə rəhak, kæn iatəulək e nasumən min itəm eməsəfəən ilat.

23 ? Tahro nəməsosən rəhak mæni muwin mələhəu-pən e pag, kæn nian ekitalig lan, ekıtun nosən rəhak mæni ilau profit rəhan?’

24 “Kæn tæmæn-ipən kəm rəhan min əh mæmə, ‘Otos-irəkis rəhan mæni, kæn motos-ipən kəm suah u rəhan mæni ten.’

25 “Kæn ilat kəmotən mæmə, ‘! Iærəmərə, təsəuatipən mətə-inu rəhan mæni ten rəkis!’

26 “Kæn etəm-iasol tæmæn-ipən kəm ilat mæmə, ‘Iatən kəm itəmat mæmə, etəmin itəm tatos nat kit, kəpanos-ipən min neen min. Mətə etəm rəhan nat kit tikə, kəpanos-irəkis rəhan natimnat rafin.

27 Kæn roiu, rəhak tikimir min itəm kəməsətolkeikeən mæmə ekuwa kig rəhalat, onəkotit ilat motuwa, kæn onəkotohamnu ilat e nigənəmtək.’ ”

Iesu təmuwɪn Jerusalem
(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11;
Jon 12:12-19)

²⁸ Kən nian Iesu təməghat rəkis un, kən in təmaliwək maupən matuwɪn Jerusalem, kən netəmim koatuarisig in.

²⁹ Nian kɪnotuwa iuəhkɪr o latuənu mil u kəiu, Petfas ne Petani e Nɪtot Rəha Nig U Olif, kən in təmən-ipən kəm rəhan mil etəmim kəiu məmə,

³⁰ “Ian əpəh latuənu itəm kotisi-pən ikɪn. Ikɪn əh, onakuehm nəti togki kit itəm kəsasuəən əh lan. Iakis nol lan muasig muea ikɪn-u.

³¹ Kən okəmə suah kit tətəpəh otəmlau məmə, ‘? Nakətiakis togki o naka?’ kən onəkuən-ipən kəm in məmə, ‘Iərəmərə rəhatat, in tolkeike məmə otol nat kit lan.’ ”

³² Kən kəmian muehm natɪmnat rafin tol əm məmə inu Iesu təmən mihin ne.

³³ Kən nian kəmətiakis nəti togki, kən netəmim mɪn rəha togki kəmotəpəh olau məmə, “!Ei! ? Nətiakis nəti togki o naka?”

³⁴ Kən ilau kəmuən-ipən məmə, “Kəp. Iərəmərə tolkeike məmə otol nat kit lan.”

³⁵ Kən kəmuasig muea kəm Iesu, kən kəmuapeg rəhalau kot muəfətain məntaa nəti togki lan, kən muasitu e Iesu tər masuə e nəti togki.

³⁶ Nian təmasuə lan mɪnatuwɪn, kən rəhan netəmim kotapeg rəhalat mɪn kot motəpen-pən e suatip.

³⁷ Nian Iesu tɪnatuwa iuəhkɪr o Jerusalem mətasuə e togki mateiuaiu e Nɪtot Rəha Nig U Olif, kən netəmim rafin rəhan nɪkilat tətəgien, kən mɪnətuoun moatənwiwi Uhgɪn motagət əfəməh o nat pɪspɪs mɪn itəm kəmoatehm in təmatol.

³⁸ Kən koatən məmə,
 “!Iərəmərə Uhgìn tətatiḡ ilau Kig u itəm tatuwa e
 nərgin!

!Pəs nəməlinuən tətatiḡ əpəh e nego e neai, kən əpəh
 ilis ilis aḡin e nego e neai, katiləs-ipər nərgi
 Iərəmərə Uhgìn!”

³⁹ Kən Farisi mìn neen itəm kəmotatiḡ əh-ikin
 kəmotən-ipən kəm in məmə, “!əḡəṭun. Ən-iəhau
 rəham mìn netəmim məmə okotakəm nohlilat.”

⁴⁰ Məto in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Okəmə
 netəm mìn u kəsotəḡətən, kən kəpiel mìn u, ilat
 okotəḡət əfəməh.”

Iesu təmasək o netəm Jerusalem

⁴¹ Kən nian Iesu təmuwa iuəhkir təmehm taon
 əh Jerusalem, kən təmasək o netəm mìn əh-ikin
 əh. ⁴² Kən tatən məmə, “Ei, nat əpnəpin nəmotapəs
 natimnat itəm tatos-ipa nəməlinuən mətoarus-pa
 u-roiu, məto okəmə nəkotitun ilat roiu əm, kən
 Uhgìn otos-ipinə kəm itəmat. Məto kəp. Natimnat
 mìn əh koatəhluaig okol nəkəsotehmən.

⁴³ Məto e nian mìn itəm tatuwa otəmat,
 rəhatəmat tikimir mìn okotuwa kətul kitəlau-
 in itəmat, okotel niməptən kətu-pər kol əpətin
 rəhatəmat taon, kən motahtosiḡ-in itəmat lan
 məmə nəkəsotietən.

⁴⁴ Kən ilat okotərəkin rafin nimə e taon
 rəhatəmat, kən okotohamnu itəmat rafin təlmin
 nisualkələh mìn rəhatəmat. Okol kəpiel kit ne rəha
 nimə mìn osətəṭulən. Natimnat rafin u otatuwa
 məto-inu itəmat nəmotəruru nian itəm Uhgìn
 təmuwa məmə in otosmegəh itəmat lan.”

*Iesu tāmāhg-iarəp netāmim itəm koatol maket e
Nimə Rəha Uhgìn*

*(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19;
Jon 2:13-22)*

⁴⁵ Kən Iesu təmuwìn mīnatəhg-iarəp netāmim itəm koatol maket e Nimə Rəha Uhgìn.

⁴⁶ Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kəməte rəkis e Naoa Rəha Uhgìn məmə, ‘Rəhak nimə, in nimə rəha nəfakən kəm io,’ mətə itəmat nīnoatol tīnuwa in ‘nimə kit itəm iakləh mīn koatəhluaig ikīn.’”

⁴⁷ Kən uarisig lan, e nian mīn rafin, Iesu təmatəgətun əpəh imə e Nimə Rəha Uhgìn. Kən pris asol mīn, ne iəgətun mīn rəha Lou, ne netəm-iasol mīn rəha noanol mīn rəha Isrel, kəmotegəs-in suatip məmə okotohamnu Iesu,

⁴⁸ mətə kəməsotehmən suatip kit mətə-inu netāmim rafin kətolkeike pik məmə okoatəto nəghatən mīn rəhan, kən nəghatən rəhan tətəskəlīm wīr rəhalat nətəlīgən.

20

*Nətapəhən məmə pah təmegəhan-in Iesu məmə
otol wək*

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Nian kit, Iesu təmatəgətun netāmim əpəh e Nimə Rəha Uhgìn, kən matən-iarəp namnusən təwīr rəha Uhgìn kəm netāmim. Kən pris asol mīn, ne iəgətun mīn rəha Lou, ne netəm-iasol mīn rəha noanol rəha Isrel kəmotuwa kehm in,

² kən kəmotətapəh ron məmə, “?Ən-tu kəm itimat məmə pah təmegəhan-in ik nakatol natimnat mīn

əh? ?Kən pah təmegəhan-in nepətən əh, Uhgın o etəmim əm?”

³ Kən İesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Təwir əm. İo ekətapəh-in mın nəghatən kit kəm itəmat, kən itəmat onəkotaupən motuhalpın-pa kəm io.

⁴ ?Pah təmegəhan-in nepətən kəm Jon məmə in otol baptais e netəmim, Uhgın o etəmim əm?”

⁵ Kən kınəatən-ən nəghatən u kəm ilat mın, mınəatən məmə, “Okəmə kotən məmə Uhgın təmegəhan-in, kən in otən məmə, “?Məto təhro nəkəsətənən nıpahrien e Jon?”

⁶ Məto okəmə kitat kotən məmə netəmim əm kəmotegəhan-in, kən netəm mın əh okotaht kitat e kəpiel məto-inu ilat kınətən rəkis nıpahrienən e Jon məmə in ien kit rəha Uhgın.”

⁷ Kən ilat kəmotuhalpın məmə, “İtımət esotıtunən məmə pah təmegəhan-in.”

⁸ Kən İesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kən io mın, ko esənən məmə pah təmegəhan-in nepətən kəm io məmə ekatol natımnat mın u.”

Nimaa nəghatən rəha nasumən rəha krep

(Mat 21:33-46; 22:15-22;

Mak 12:1-17)

⁹ Kən İesu təmuəh nimaa nəghatən kit kəm netəmim məmə, “Etəm-iasol kit təməfe nol u krep e nasumən asol rəhan. Kən in təmələhəu-pən nasumən u e nelmi netəmim neen, kən ilat okotol wək lan, kən nian rəha nəülək-inən, okotos-ipən məsin kəm in. Kən təmuwın əpəh e nıməptən pısın kit matıg mınos nian tepət. ¹⁰ Kən nian krep təmol noan kən kınətəmarəg, etəm-iasol in təməhl-ıpa rəhan kit iolwək məmə in otuwın mehm netəm

koatol wək e rəhan nasumən məmə okotəhl noa krep, kən motor kos-ipən rəha etəm-iasol neen. Məto netəm mīn əh kəmotətul motaht iolwək əh, kən motahl-ipən titəlig məsotəmki-pənən noa krep neen ne kəm in.

¹¹ Kən etəm-iasol təmahl-ipa mīn rəhan kit iolwək mīn. Kən ilat kotaht mīn, motol naulisən rat kəm in, kən motahl-ipən titəlig məsotəmki-pənən noa krep neen ne kəm in.

¹² Kən in tahl-ipən mīn kit mīn, kən ilat kəmoatoh katoh kos-ipən nīməgəm kəm in, kən motahl-iarəp.

¹³ “Kən etəm-iasol rəha nasumən təmə, ‘?Ekol naka əh-roiu? Təwir məmə ekahl-ipən nətik ətuatip itəm iakolkeike pīk, okəm-naka ilat okotisiai-in.’ Kən in təmahl-ipən.

¹⁴ “Məto nian netəm mīn əh kəmotəhm, kəmotən kəm ilat mīn məmə, ‘Nəti etəm-iasol ilouin tatuwa itəm o nian kit nasumən tuwa məmə rəhan. Pəs kotuwīn motohamnu, kən kitat okotos nasumən rəhan məmə rəhatat.’

¹⁵ Kən kəmotaskəlīm motewkəkan motuwīn əpəh ihluə e nasumən, kən motoh kohamnu.

“?Kən iərəməərə otol naka kəm netəm mīn əh?

¹⁶ In otuwa moh netəm mīn əh kotimis, kən in otələhəu-pən nasumən asol əh otuwīn e nelmi netəm pisin.”

Kən nian netəm kəmoatətəlig-in in kəmotəto nəghatən əh, kəmotən məmə, “!Pəs okol kəsol agin-əhən nat əh!”

¹⁷ Məto Iesu təmasipən ətuatip əm olat, kən mən məmə, “Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, ‘Kəpiel əh itəm netəm rəha niləkinən nīmə kəmotərakin,

in tǝmuwa kǝpiel keike rǝha nolǝn nimǝ.’

“?Mǝto nǝghatǝn u nǝpǝtǝn naka?

¹⁸ Netǝmim rafin itǝm okotiet motorin-pǝn ilat e kǝpiel ǝh, kǝn okotorapǝtǝpǝt ilat motol nimǝsmǝsǝn. Mǝto okǝmǝ kǝpiel ǝh otiet maht suah kit, kǝn in otawtǝwitǝ mǝrat agǝn.”

¹⁹ Kǝn iǝgǝtun min rǝha Lou, ne pris asol min kǝmotitun mǝmǝ nimaa nǝghatǝn rǝhan tatǝn ilat, kǝn tol nǝhlan, kǝmoategǝs-in suatǝp mǝmǝ okotaskǝlim uǝhai ǝm, kilǝs-ipǝn e kalapus, mǝto kǝnoatǝgin netǝmim, kǝn motapǝs.

*? Tǝtuatǝp mǝmǝ netǝmim okotǝtou takǝs kǝm Sisa,
o kǝp?*

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Kǝn iǝgǝtun min rǝha Lou, ne pris asol min koatalkǝlik wir o Iesu, moatolkeike mǝmǝ okotǝtupǝn nǝpǝgnǝmtǝn min neen e nǝghatǝn kit rǝhan mǝmǝ okotilǝs-ipǝn in e nelmi etǝm Rom, kapman rǝhalat. Kǝn kǝmotahl-ipǝn netǝmim neen mǝmǝ ilat okotuwǝn motol kǝut kǝsuǝ kǝm Iesu.

²¹ Kǝn kǝut kǝsuǝ min kǝmotuwǝn motǝtapǝh o Iesu mǝmǝ, “Iǝgǝtun. Itimat ekotitun natimnat min itǝm nakatǝn ne natimnat itǝm nakǝgǝtun netǝmim lan, kotǝtuatǝp wir. Ik onakǝsolǝn nolǝn pisǝn kǝm suah kit, kǝn matǝg mol pisǝn min kǝm suah kit. Mǝto onǝkol tahmen ahmen ǝm kǝm ilat rafin. Kǝn ik nakatǝghat-in ǝm nǝpahrienǝn matǝgǝtun netǝmim e suatǝp rǝha Uhgǝn.

22 ?Ən-tu kəm itimat məmə, tətuatıp e Lou rəhatat məmə okotətou takis kəm Sisa u in kapman rəha Rom, o kəp?”

23 Məto İesu təmitun əm məmə koatol kəut kəsua kəm in, kən in təmən-ipən kəm ilat məmə,

24 “Otəgətun-tu məni kit kəm io. ?Narmı pah u tətatig e məni u? ?Kən nərgi pah u tətatig e məni u?” Kən kəmotən məmə, “Narmı Sisa, ne nərgi Sisa.”

25 Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “İnəh natımnat rəha Sisa, os-ipən kəm Sisa. Kən natımnat rəha Uhgın, os-ipən kəm Uhgın.”

26 Kən e niganəmti netəmim rafın, nəghatən mın itəm koatəpəh-in, okol kəsotiləs-iəhauən İesu lan. Məto narmilat təmiwig pik o nəghatən itəm İesu təmuhəlpin, kən kəməsotəghatən.

?Tahro o etəm otimis kən məmegəh mın?

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Kən Satusi mın neen kəmotuwa o İesu. İlat koatən məmə netəm kəmotimis, okol kəsotəmegəh mınən.

28 Kən kəmotəpəh-in nəghatən kit kəm İesu məmə, “İəgətun. Moses təməte-pən e Lou rəhatat məmə okəmə suah kit otimis, kən rəhan pətaguihl tətatig məto kəməsialəsən nətilau kit, kən inəh pian kit otəkəike mit nəutahlimis un. E nolən əh, ilau okuemək, kən nisualkələh mın okotaskəlim nərig mın rəha etəm tikə.

29 “Tol nəhlan, pian ilat sepın. Kən itəm tepət elat təmaupən mit pətan kit, kən uarisig timis, məto kəsialəsən nətilau kit.

30 Pian itəm tatarisig in, təmit mın nəutahlimis un, məto in mın təmimis, kən kəsialəsən nətilau kit.

³¹ Kən uarisig lan, pialat kit mìn tit mìn nəutahlimis un, məto təmimis mìn. Kən pian mìn əh ilat rafin sepin kəmotit pətan un, məto kəsotiləsən nətilat kit, kən kəmotimis rafin.

³² Kən uarisig lan, nəutahlimis təmimis mìn.

³³ Inəh netəm sepin, ilat pialat mìn kəmotit pətan əh. ?Məto e Namnun Nian, nian netənim okotəmegəh mìn e nımısən, pətan əh in rəha pah lan?”

³⁴ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “E nətueintən u, nəman ne nıpitan koatol marit.

³⁵ Məto e nian rəha natigən wi, netənim itəm Uhgın nıkin tətəgien olat məmə ilat okotəmegəh mìn e nımısən kən mos ilat muwın kotatig e natigən wi, ko ilat kəsotol mınən marit.

³⁶ İlat okol kəsotimis mınən məto-inu ilat okotah-men əm e nagelo mìn. Kən ilat nenəti Uhgın məto-inu in təmol ilat kotəmegəh mìn e nımısən.

³⁷ Kən kotitun məmə inu otuwa mol nıpahrienən lan məto-inu, naoa rəha Moses tətəgətun mìn məmə nian netənim okotimis, ilat okotəmegəh mìn. E namsu rəha nig itəm nigəm təmatuəpən lan, Moses tətaun-in İərəmərə Uhgın məmə in ‘Uhgın rəha Epraham, Uhgın rəha Aisak, ne Uhgın rəha Jekop,’ nat əpnəpın iləhal kəməhalimis rəkis nuwəh məsın.

³⁸ Uhgın u, in Uhgın rəha netəm koatəmegəh, məto sənəmə in Uhgın rəha netəm kəmotimis, məto-inu in tatehm netənim rafin məmə ilat koatəmegəh, nat əpnəpın okəmə kəmotimis rəkis o koatəmegəh əh.”*

20:37: Eks 3:6 * **20:38:** Nat əpnəpın nıpəti etənim təmimis, məto narmın tatəmegəh əh.

39 Kən iəgətun mìn rəha Lou neen kəmotən-
ipən kəm Iesu məmə, “Iəgətun, nəmuhalpìn wir
pahrien.”

40 Kən kəmotəgìn o nətapəh-inən nəghatən kit
mìn tol min-nəhlan.

*Kig Tefit ne Kristo itəm Uhgìn təmən məmə otahl-
ipa*

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Tahro
netəmim koatən məmə Kristo itəm Uhgìn təmən
məmə otahl-ipa, in mipi Kig Tefit rat?

42 Məto-inu e Naoa Rəha Napuən Mìn,† Kig Tefit
atip əm təmən məmə,

‘Iərəmərə Uhgìn təmən kəm rəhak Iərəmərə Kristo
məmə, “Əpələh e nıkalik matip, ikın rəha
nəsanənən ne nisaiiən,

43 mətoarus-pa io ekos-iəhau rəham tikimır mìn,
mol ilat kotahmen e niməhan kit itəm nateguafəl
nelkəm lan.” ‡

44 Kig Tefit atip təmən məmə Mesaea in rəhan
Iərəmərə. ?Kən okəmə mipi Tefit atip əm, kən tahro
matol rəhan Iərəmərə?”

Iesu təməghat-in iəgətun mìn rəha Lou

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40;

Luk 11:37-54)

45 Nian netəmim kəmoatətəlig, Iesu təmən-ipən
kəm rəhan mìn netəmim məmə,

† 20:42: “Naoa rəha Napuən Mìn” in “Ol Sam” e Bislama Baebol

‡ 20:43: Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “ekol rəham tikimır
mìn ilat kotahmen e nat kit itəm nəkəpələh matəfipər nelkəm lan,”
kən nipətın u məmə, “Oekol ik ilis taprəkis-in rəham tikimır mìn.”

20:43: Sam 110:1

46 “Itamat onəkotəkəike moatəto wir itamat kən məsotətəu-pənən nolən mīn rəha iəgətun mīn rəha Lou. Nīkilat tətāgien mēmə okoatuwin-in napən əfəməh mīn rəha nausitən mēmə netəmim okoatehm ilat ron. Kən nīkilat tətāgien nian netəmim koatos-ipər nelmilat e maket e nīsiaiian kəm ilat. Kən əpəh imə e nīmə rəha nuəfiminən, kotolkeike mēmə okotəpələh aupən əpəh təwir ikin. Kən e nian rəha lafet, ilat koatolkeike mēmə okotuwīn kəpələh-pən aupən ikin rəha nīsiaiian.

47 Kən ilat koatol tərət kən motakləh-in nīmə mīn rəha nəutahlīmīs mīn. Kən ilat koatəfak əfəməh moateiuə əm mēmə netəmim okoatəplan ilat ron. Nalpīnən rəha netəm mīn u in otəskasik maprəkīs.”

21

Nəutahlīmīs kit təmos-ipən rəhan mənī kəm Uhgīn

(Mak 12:41-44)

¹ Kən Iesu təmatehm tatisilu wir netəm rəhalat nautə tepət itəm koataii-pən mənī e pokīs rəha mənī əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn,

² kən in təmehm nəutahlīmīs kit ian-rat təmaii-pən mənī əkəku kəiu əm.*

³ Kən Iesu təmən mēmə, “Nīpahrienən iatən kəm itamat mēmə, mənī itəm pətan u təmaii-pən, in taprəkīs-in rəha netəmim rafin,

⁴ mətə-inu netəm rəhalat nautə tepət kəmotaii-pən mənī neen mətə in nat əpnarīn əm olat, rəhalat tepət mīn əh-ikin. Mətə nəutahlīmīs u itəm in ian-rat pahrien, in təmos-ipən rafin mənī rəhan o nos-nəmtinən nīgīn nagwənən, kən tikə mīn əh-ikin.”

* **21:2:** Mənī u tahmen-pən e tuente fatu. **21:3:** 2 Kor 8:12

*Nəmtətin mɪn rəha
Namnun Nian
(Mat 24:1-35, 42-44; Mak 13:1-37)*

⁵ Kən rəhan mɪn neen netəmim koatəghat-in Nimə Rəha Uhgɪn itəm rəhan kəpiel asol mɪn kotəwɪr, ne natɪmnat wɪr mɪn əh imə itəm netəmim kəmos-ɪpən kəm Uhgɪn. Kən Iesu təmən məmə,

⁶ “Itəmat nakoatehm natɪmnat mɪn əh, məto nian otatuwa itəm netəmim okotohalkin-ohalkin kəpiel mɪn rəha nimə əh, inəh kəpiel kit otəsətulən əh-ikɪn tatətul ikɪn roiu.”

⁷ Kən kəmotətapəh ron məmə, “Iəgətun. ? Natɪmnat mɪn əh onəghan kotuwa? ?Kən nəmtətin naka otəgətun məmə otəsuwəhən natɪmnat mɪn əh okotuwa?”

⁸ Kən Iesu tatən məmə, “Onəkotəkəike moatəto wɪr itəmat məmə suah kit otəseiuə-inən itəmat, məto-inu netəmim tepət okotuwa motən məmə, ‘! Io, io Kristo u!’ kən neen okotən məmə, ‘Nian rəha natɪmnat əh tɪnatuwa iuəhkir.’ Məto əsotuarisig-inən ilat.

⁹ Kən nian onəkotəto nəmnusən məmə netəmim koatəluagin, o netəmim koatətul moatəmou ilat rəhalat kapman, məto itəmat onəsotəginən. Natɪmnat mɪn əh okotaupən ka pitən, məto sənəmə in Namnun Nian.”

¹⁰ Kən Iesu təmən-ɪpən kəm ilat məmə, “Noanol mɪn neen okotoh noanol pɪsɪn neen mɪn, kən kapman kit otoh kapman kit.

¹¹ Kən namig asol mɪn okotan, kən nəumis otan ikɪn mɪn tepət e nətueintən, kən nɪmɪsən əskasik mɪn okotan e nətueintən, kən əpəh ilis e neai,

natimnat okotuwa motol niki netəmim otəgin, kən ilat okotəplan nəmtətin asol mīn e neai.

¹² “Məto nian natimnat mīn u okəsotuwamən əh, netəmim okotaskəlīm itəmat, kən motoh itəmat, kən motiləs itəmat kan əpəh e nimə mīn rəha nuəfiminən, ne əpəh e kalapus, kən onakoatətul e niganəmti kig mīn ne netəm-iasol mīn rəha kapman məto-inu itəmat nakoatos nərgək moatən nīpahrien lak.

¹³ Inəh nian ətuatip məmə nakotən-iarəp nam-nusen təwir kəm ilat.

¹⁴ Məto əsotətəlig-in paupənən məmə nəghatən naka itəm onəkotən kəm ilat,

¹⁵ məto-inu io ekos-ipinə nəghatən ətuatip kəm itəmat kən mos-ipinə nenatigən kəm itəmat, kən mol rəhatəmat nəghatən təsanən, kən rəhatəmat tikimir mīn okol kəsotuhəlpinən, kən okol kəsotənən məmə nakoateiuə.

¹⁶ Kən rəhatəmat tata ne mama mīn, ne piatəmat mīn, ne rəhatəmat noanol mīn, ne iolitəmat mīn okotiləs-ipən itəmat e nelmi tikimir mīn. Kən okotəhamnu itəmat neen.

¹⁷ Netəmim rafin okotətəhau itəmat o nərgək.

¹⁸ Məto noanutəmat ne huə, kit otəsikəən.

¹⁹ Nian onakoatətul əskasik motahətətə lak e nian iəkis mīn itəm okoatuwa e rəhatəmat nəmegəhən, kən onəkotos nəmegəhən lilin lan.

²⁰ “Məto nian onakehm mopael mīn okotuwa tepət motitəlau e taon u Jerusalem, kən itəmat onəkotəkəike motitun məmə otəsuwəhən kən kərəkin agin taon əh Jerusalem.

21 Kən itəmat netəm nəkotatig Jutia, onəkotəkəike motaiu motagim motuwın motəhluaig əpəh nitot min. Kən itəmat netəm nəkotatig e taon əh, onəkotəkəike motiet. Kən itəmat netəm nəkotatig ikin min titəlau e taon əh, onakəsotuwın minən əh imə e taon əh,

22 məto-inu nian əh, in nian rəha Uhgın otol nalpınən lan kəm netəm koatol nolən tərət, kən mol əp nəghatən itəm kəməte-pən e naoa rəhan tuwa mol nıpahrienən.

23 Awe, nahməən asol rəha mama min itəm nərpilat əh-ikin, ne itəm min u koatapınahin nisualkələh, məto-inu nəratən asol otuwa e nətueintən, kən neməha ne nalpınən rəha Uhgın otuwın kəm netəmim rafin rəha Isrel.

24 Kən okagimnu netəmim e naip, kən nian rəhalat tikimır min kəmotol win elat, kən okotit ilat motuwın ikin pisin pisin min kən ilat okotuwa slef min rəhalat. Kən İaihluə min okotaliwək kən katewig-ewig e Jerusalem motiləs-iəhau netəmim ikin itəm koatatig əh, motərəməərə elat, kətoarus-pən nian rəhalat otol namnun.†

25 “Kən nəmtətin neen okotuwa e mıtgar, ne məwig, ne məhau min. Kən ikin-u e nətueintən, netəmim rafin okotəgin nərkərikən rəha nitəhəi ne peau-peau asol min.

26 Netəmim okotəgin pik moatimiseah o nəratən asol min itəm koatuwa e nətueintən, məto-inu natimnat rəha neai itəm kotəskasik pik, məto

21:22: Jer 5:29; 46:10; Hos 9:7 † **21:24:** E nup fote uarisig İesu timis, mopaél min rəha Rom kəmotərəkin Jerusalem e nup 70 AD.

21:24: Sam 79:1; Nol Əpən 11:2 **21:25:** Aes 13:10; Esik 32:7; Joel 2:31; Nol Əpən 6:12-13

Uhgin otəloal-əloal elat.

²⁷ Kən e nian əh, okotehm Nəti Etəmim tateiuaiu e mal napuə kit e nəsanənən ne nepətən əhag-əhag asol rəhan.

²⁸ Kən nian natimnat min u kinotətuoun moatuwa katol nīpahrienən lan, otətul motasipər e neai, məto-inu otəsuwəhən rəhatəmat Kristo otuwa mikis itəmat.”

²⁹ Kən in təmuəh nimaa nəghatən kəm ilat məmə, “Nakotitun-tu nig u fik ne nig neen min.

³⁰ Okəmə kotalpətəg minotapilpil min, kən nəkotitun məmə in nian rəha nasumən.

³¹ E nolən kitiəh əm, okəmə nakotehm natimnat min u koatol nəhlan, onəkotitun məmə otəsuwəhən, nərəmərəən rəha Uhgin tuwa.

³² “Nīpahrienən ekatən kəm itəmat məmə noanol rəha Isrel‡ otəsikəən mətoarus-pən natimnat rafin əh okotol nīpahrienən.

³³ Neai ne nətueintən okiakə, məto nəghatən min rəhak okol kəsotikəən.”

³⁴ Kən Iesu tatən məmə, “Nəkotəkəike moatəto itəmat. Əsotərəkinən rəhatəmat nian min o nolən əmən lafet, motapis lan, kən moatətəlig-in pik natimnat rəha nətueintən u. Təsəwirən məmə nian rəhak otuwa mos kaut kəm itəmat tahmen-pən məmə noanikulu təmohasin itəmat,

³⁵ məto-inu nian əh otuwa miləs netəmim rafin rəha nətueintən.

³⁶ Məto nian rafin onəkotəkəike moatətul matip, kən motəkəike katəfak məmə nakotos

21:27: Dan 7:13; Mat 26:64; Nol Əpən 1:7 ‡ **21:32:** Netəmim neen koatən məmə nəghatən u tatəghat-in netəmim itəm koatəmegah nian Iesu tatəghat. Kitat kəmotəte tahmen netəmim neen min itəm koatən məmə tatəghat-in noanol min rafin rəha Isrel tatuwin muwin isəu.

nəsanənən təhmen məmə nəkoatətul əskasik əm e nian natimnat rafin əh koatuwa, kən inəh niki Nəti Etənim otagien otəmat nian onəkotətul e nigənəmtin.”

³⁷ Kən nian rafin İesu tatəgətun netənim əpəh e Nimə Rəha Uhgın, kən lapın mın in tiet muwın əpəh Nıtət Rəha Nig U Olif mətapıl əh-ikın.

³⁸ Kən nian mın rafin laulaugin agın, netənim koatuwa məmə okotətəlig-in rəhan nəghatən əpəh e Nimə Rəha Uhgın.

22

Jutas təmol-salim-in İesu

(*Mat 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Jon 11:45-*

53)

¹ Kən nian rəha lafet rəha Pret U Is Tikə Lan tinatuwa iuəhkır, kən in tinətuoun e lafet rəha Nuhəgo-inən.

² Kən pris asol mın ne iəgətun mın rəha Lou koateam-in anion suatıp məmə okotohamnu İesu lan. Koateam-in anion suatıp məto-inu ilat koatəgin netənim məmə, kətəh nimanin netənim okotəmou okəmə kotıtun məmə kəmotohamnu İesu.

³ “Kən Setan təmos niki Jutas, u nərgın kit mın u İskariot, in e netəm tuelef rəha İesu.

⁴ Kən in təmuwın matəghat kəm pris asol mın ne netəm-iasol mın rəha mopael rəha Nimə Rəha Uhgın, mateam-in suatıp məmə oteğəhan-in İesu tuwın e nelmılat.

⁵ Kən nikilat təmagien, kən kəmotən-iəkis məmə okotos-ipən məni kit kəm in.

⁶ Kən Jutas təmegəhan lan məmə in otol, kən mateam-in suatip məmə otegəhan-in Iesu tuwin e nelmilat nian netənim okotikə lan.

Etənim kəiu rəha Iesu kəmioal əpen-əpenə o lafet rəha Nuhagego-inən

(Mat 26:17-29; Mak 14:12-25; Jon 13:21-30; 1 Kor 11:23-26)

⁷ Kən nian rəha lafet rəha Pret U Is Tikə Lan tinuwa, kən e nian əh, netənim okotəkəike motoh nəti sipsip rəha lafet rəha Nuhagego-inən.

⁸ Kən Iesu təmaun-in Pita ne Jon, kən mən-ipən kəm ilau məmə, “Ian kən mioal əpen-əpenə nagwənən rəha lafet rəha Nuhagego-inən məmə okotuwın motagwən ikin.”

⁹ Kən kəmuən-ipən kəm in məmə, “?Nakolkeike məmə itımlau oekian hiə mioal əpen-əpenə e nagwənən ikin?”

¹⁰ Kən təmən-ipən kəm ilau məmə, “Uətəlig wir-tu. Nian itımlau onakuət-arəpən e taon, kən on-akuehm suah kit tatəhun pətəl asol kəmətu-pən nəhau lan. Kən nəkiauarisig-in məhaluwın e nimə kit itəm otuwın ikin.

¹¹ Kən nəkuən-ipən kəm etəm-iasol rəha nimə məmə, “?İəgətun təmahl-ipa itımlau məmə ekuea muətapəh ron ik məmə noan u in hiə itəm in ne rəhan mın netənim okotuwa motol nagwənən ikin rəha lafet rəha Nuhagego-inən?”

¹² Kən in otit itımlau nakian əpəh e noan ilis ikin itəm kınəlin wir rəkis natımnat rafin rəha nagwənən əh-ikin. Kən nakioal əpen-əpenə nagwənən əh-ikin.”

13 Kæn kæmian muehm natimnat rafin tah-men æm mæmæ inu Iesu tæmæn mihin ne. Kæn kæmioal æpen-æpenæ e nagwænæn ikin ræha lafet ræha Nuhagego-inæn.

Namnun nagwænæn ræha Iesu ne ræhan min

14 Kæn e nian ræha nagwænæn, Iesu tæmuwin mæpælæh e tepil ilat ræhan aposol min.

15 Kæn tæmæn-ipæn kæm ilat mæmæ, “Otæsuwæhæn, okol nahmæn kæm io. Mæto nikik tinolkeike pik mæmæ okotaupæn kun nagwænæn ræha lafet ræha Nuhagego-inæn.

16 Iakolkeike pik mæmæ kitat okotagwæn min-nulan mæto-inu, okol esagwæn minæn e nagwænæn ræha Nuhagego-inæn mætoarus nipæti lafet u tuwa mol nipahrienæn lan e næræmæææn ræha Uhgîn.”

17 Kæn Iesu tæmos kap wain mæn tagkiu ron kæm Uhgîn, kæn mæn mæmæ, “Otos itæmat rafin, kæn motænim,

18 mæto-inu roiu iatæn kæm itæmat mæmæ esænimæn wain mætoarus-pæn nian natimnat rafin kotatig ahgin næræmæææn ræha Uhgîn.”

19 Kæn tæmos piret mæn tagkiu ron kæm Uhgîn, kæn mæmkas mos-ipæn kæm ræhan min netæmim, kæn mæn mæmæ, “Inu nipætik itæm iakatos-ipinë otæmat. Nian rafin onækotækæike motol nat u mæmæ nikitæmat tatæht io.”

20 Kæn e nolæn kitiæh æm, nian kæmotagwæn rækis, Iesu tæmos kap wain kæn tæmæn mæmæ, “Kap wain u in nitak itæm otaiu otæmat, kæn tatægætun nænïækisæn wi ræha nasituæn ræha Uhgîn kæm netæmim.

21 Məto onəkotətəlig wır-tu. Suah kit ukın-u ko-tagwən kitat min e tepil, kən in otəpanegəhan-in-pən io e nelmi rəhak min tikimır.

22 Io Nəti Etəmim oekəkəike mimis məmə inu Uhgın təmən mihin ne. !Məto awe, nahməən asol tatuwin o etəm tategəhan-in-pən io e nelmi tikimır min!”

23 Kən kınoatətapəh-ətapəh olat min məmə, “? Kitat pah otol nat əh?”

24 Kən nat kit min, ilat kınoatol nıkilat min məmə pah u in ilis pik taprəkis-in ilat.

25 Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kig min rəha nətueintən u koatərəməərə e netəmim e rəhalat nəsanənən, kən koataun-in atip ilat məmə ilat ‘Netəm rəha Nasituən.’

26 Məto itəmat onəkəsotolən min-nəhlan. Okəmə itəmat kit in ilis, in otıləs-iəhau in tahmen-pən e suakəku. Kən okəmə itəmat kit tatətul aupən, kən in otuwa iolwək əm kit.

27 ?Pah u in ilis pik, etəmim itəm tətəgwən e tepil, o iolwək itəm tatos nagwənən matuwa? Nəkotitun məmə etəm tətəgwən e tepil in ilis taprəkis. Məto io, etəm-iasol rəhatəmat, nian emətaliwək kitat min itəmat, emahmen-pən e iolwək əm kit.

28 “Itəmat u, nian rafin nəkotatig iuəhkır ron io e nian ekətətig e nian əskasik min.

29 Kən tahmen-pən əm məmə Tata rəhak tatıləs-ipər io məmə ekuwa kig, kən io min iatıləs-ipər itəmat məmə nakotuwa kig min,

30 məmə nakotuwa kəpələh kitat min io, ko-tagwən kələh e nian ekuwa mol kig lan. Kən e nian

22:21: Sam 41:9; Jon 13:21-22 22:24: Luk 9:46 22:25: Mat 20:25-27; Mak 10:42-45 22:26: Mat 23:11; Mak 9:35 22:27: Jon 13:12-15

əh, itəmat mɪn onəkotəpələh e jea mɪn rəha kig, kən itəmat onəkotuwa motətul aupən e noanol mɪn tuelef rəha Isrel moatakil ilat moatərəməərə elat.”

³¹ Kən Iesu təmən-ipən kəm Saimon Pita məmə, “Kəsi. Saimon. Ətəlig-in-tu io. Setan tınətapəh rəkis o Uhgɪn məmə otegəhan-in məmə in otuwa mos-ipən-os-ipən kəm itəmat mol nərətən kəm itəmat məmə otəgətun rəhatəmat nahatətəən in təkaskik lak o kəp.

³² Məto enəfak rəkis ron ik məmə rəham nahatətəən otəsətiteən. Kən nian nakatəuhlin rəham nətəligən tatitəlig-pa mɪn, ik onakəkəike mol nətəligən rəha piam mɪn okotəkaskik.”

³³ Məto Saimon Pita təmən-ipən kəm in məmə, “Iərəməərə. Iatətul matip məmə ekimnə kilau min ik e kalapus, kən mɪmɪs kilau min ik.”

³⁴ Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Pita, ekatən kəm ik məmə, o lapɪn huə, nian mənig otəsimmənən əh, kən ik onakən mau kɪsil məmə nəkəruru io.”

³⁵ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Aupən, emətahl-iarəp itəmat, nəməsotosən mənɪ e paos, ne kətɪm, ne put. ?Tahro? ?Rəhatəmat natimnat təsahmənən, o kəp?” Kən ilat kəmotən məmə, “Kəp.”

³⁶ Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Məto roiu, okəmə suah kit tatos rəhan mənɪ e paos o kətɪm, otəkəike mos. Kən etəm təsosən naip rəha nəluaginən, pəs otol-salim-in rəhan kot mos-nəmɪ rəhan kit.

37 Iatən kəm itəmat məmə nəghatən u e Naoa Rəha Uhgın tatəghat-in io, kən in otəkəike mol nıpahrienən. In tatən məmə, ‘Netəmim nıkilat təht məmə in etəmim kit itəm tatərəkın Lou.’ Əwəh, nəghatən u tatol nıpahrienən əh-roiu.”

38 Kən ilat kəmotən məmə, “İərəmərə, əplan-tu. Naip rəha nəluaginən kəiu əpəh.” Kən in təmən kəm ilat məmə, “Ah, nahmen. Otapəs-ta.”

*Iesu təmuwın matəfak əpəh e Nıtot Rəha Nıg U Olif
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

39 Kən Iesu təmıet e taon muwın əpəh e Nıtot Rəha Nıg U Olif tahmen-pən əm məmə in tatol mihın e nıan rafın, kən rəhan mın netəmim koatətəu-pən.

40 Kən nıan in təmuwın mətoarus-pən əh-ıkın əh, təmən-ıpən kəm ilat məmə, “Onəkotəkəike moatəfak məmə nat kit otəsos-ıpən-os-ıpənən kəm itəmat motol rəhatəmat nahatətəən otatıte lak.”

41 Kən in təmalıwək mapəs ilat muwın məsın, kən mısın nulan matəfak matən məmə,

42 “Tata, okəmə nıkim tagıen, awı, os-ırəkıs nahməən mın u itəm okəpanotuwa. Məto əsolən rəhak nətəlıgən, məto ol nat naka itəm ik əm nakolkeıke.”

43 Kən nagelo kit təmısi-pən e neai muwa mos-ıpən nəsanənən kəm Iesu.

44 Kən məto-inu nıkın tıtahmə pık, kən rəhan nətəlıgən tınatol wək pık, kən təməfak əskasık pık,

kən noəh təmaiu lan məhl matəht nisip tahmen e nita.*

⁴⁵ Nian təməfak rəkis, in təmətul mitəlig-pən məmə otehm rəhan mīn netəmim, kən təməplan ilat kīnotapil rəkis. Kīnotərou məto-inu nīkilat tītahmə.

⁴⁶ Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Tahro nako-tapil? Otaiir motəfak məmə nat kit otəsos-ipən-os-ipənən kəm itəmat motol rəhatəmat nahatətəən otatite lak.”

*Tikimīr mīn rəha Iesu kəmotuwa kīlās
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50;
Jon 18:2-11)*

⁴⁷ Nian Iesu təmatəghat əh, nīmanin netəmim kəmotiet-arəpa ikin əh, kən suah əh Jutas, u in etəmim kit e netəm tuelef rəha Iesu, in təmit ilat motuwa, kən təmuwa iuəhkīr məmə otatuilim e Iesu.

⁴⁸ Məto Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “? Jutas, io Nəti Etəmim, məto tahro nəmuwa məmə onəkatuilim-pa lak kən e nolən əh megəhan-in-pən io e nelmi rəhak tikimīr mīn?”

⁴⁹ Kən nian netəmim mīn rəha Iesu kīnotəhm natimnat mīn əh mīnotitun məmə naka əh okol, kəmotən-ipən kəm in məmə, “? İərəməərə, oeko-tahro? ?Ekotəte ilat e naip, o?”

⁵⁰ Kən ilat kit təmoahin naip tətə-rəkis matəlgīn matip rəha slef rəha pris asol agīn.

* **22:44:** E kopi oas mīn neen rəha Niutesteman itəm kəmətə e nəghatən Kris aupən, nəghatən rəha ves 43-44 tikə. Kəm-naka, sənəmə Luk itəm təmətə ves 43-44, məto suah kit mīn itəm təmətə kopi kit rəha naoa u.

⁵¹ Məto Iesu təmə, “!Ei! !Nahmen, otapəs əm!” Kən in təmələhəu-pən nelmən e matəlgi suah u, kən mol-wir mən.

⁵² Kən Iesu təməghat kəm pris asol mən, ne netəm-iasol mən rəha mopael rəha Nimə Rəha Uhgın, ne etəm-iasol mən rəha noanol rəha Isrel, u kəmotuwa məmə okotaskəlīm Iesu. In təmən məmə, “?Tahro, nəman? ?Nikitəmat təht məmə io emit netəmim muwın kotəluagin o kapman, o kəm-naka io iohamnu itəm kit, kən nakotəmik naip asol mən rəha nəluaginən ne nəlnal mən moatuwa məmə onəkotaskəlīm?

⁵³ ?Nian rafin etan əm kitat mən itəmat e Nimə Rəha Uhgın, məto tahro nəsotaskəlīmən io? Məto roiu əh, in nian ətuatip rəhatəmat, kən nəsanənən rəha napinəpən in tatərəməə.”

*Pita təmən məmə
in təruru Iesu*

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kən kəmotuwa motaskəlīm Iesu motiləs motuwın e latuənu rəha pris asol agın. Kən Pita tuarisig-in ilat məto təsuwınən iuəhkır olat.

⁵⁵ Netəm mən əh kəmotahl nigəm kit əpəh e iat rəha pris asol agın, kən motəpələh kitəlau e nigəm. Kən Pita tuwa matəpələh ilat mən.

⁵⁶ Kən pətan əkəku kit u slef rəha pris asol agın, təmuwa mehm Pita tatəpələh, kən nəhag-əhagən rəha nigəm tətasiəgəpın in, kən niganəmti pətan əh təmətul lan, kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Suah u, in mən ilau Iesu kəmatuan.”

⁵⁷ Məto Pita təmən-ipən kəm pətan un məmə, “Esitunən suah un nakatən.”

⁵⁸ Kæn uarisig lan tæsuwæhæn, suah kit mîn tuwa mæn-ipæn kæm Pita mæmæ, “Ei, ik mîn, ik etæmim kit ræhan.” Mæto Pita tæmæ, “Ei, sænæmæ io etæmim ræhan.”

⁵⁹ Uarisig lan, aua kit tînuwa minuwîn rækis, kæn suah kit tæmæghat æskasik kæm ilat mæmæ, “! Nîpahrienæn mæmæ suah u tæmatuarisig-in Iesu, mæto-inu in etæm Kalili!”

⁶⁰ Mæto Pita tæmæ, “! Ei! ! Esitun agîn-æhæn næghatæn u nakatæn!” Kæn nian Pita tæmatæghat æh, kæn mænig tæmîmnæn.

⁶¹ Kæn Iæræmæ ræ tæmæuhlin masipæn ætuatip matehm Pita. Kæn Pita, nîkin tæmæht næghatæn ræha Iæræmæ ræ itæm tæmæn lan mæmæ, “O lapin æm u, nian mænig otæsimnænæn æh, ik onakæn mau kisil mæmæ nækæruru io.”

⁶² Kæn Pita tæmîet muwîn ihluæ, tæmasæk tæmasæk.

*Netæmim kæmotæsan-æsan
e Iesu*

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Kæn e nian æh, netæmim itæm kæmotaskælim Iesu kæmotæghat æsan lan, kæn moatoh.

⁶⁴ Kæn kæmotælis ætain nîganæmtin kæn motoh, moatæn-ipæn mæmæ, “! Ei, ien! ?æn-tu mæmæ pah tætoh ik?”

⁶⁵ Kæn kæmoatæn næghatæn rat tepæt moatærækin in lan.

*Kæmiuw-iaræp Iesu e kaonsel
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64;
Jon 18:19-24)*

⁶⁶ Kæn laulaugin agîn, netæm-iasol ræha noanol ræha Isrel, ne pris asol mîn, ne iægætun mîn ræha Lou kæmotuwa kuæfimîn e kaonsel ræhalat, kæn

netəmim kəmotiləs Iesu motuwa tətul e niġanəmti kaonsel əh. Kən netəm rəha kaonsel kəmotətəpəh ron məmə,

⁶⁷ “Okəmə ik Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa, ən kəm itimat.” Məto Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Okəmə ekən kəm itəmat, kən nəsotənən niṗahrienən lak.

⁶⁸ Kən okəmə ekətəpəh otəmat, kən okol nəkəsotuhəlṗinən.

⁶⁹ Məto tətuooun roiu, io Nəti Etəmim, io oekuwin məpələh əh-ikın rəha nəsanənən ne niṣiaiiən, inəh e niḱali Uhgın matṗ, Uhgın u itəm rəhan nəsanənən iaḱgin.”

⁷⁰ Kən ilat rafin kəmotətəpəh ron məmə, “?Təhro? ?Ik Nəti Uhgın?”

Kən Iesu təmən-ipən məmə, “Nakoatən məmə io u inu.”

⁷¹ Kən kotən məmə, “?Təhro kitat koateam-in nəghatən kit mın məmə otasitu e rəhatat nəghatən? Kınotəto ətuatṗ nəghatən əh e nohlin.”

23

Iesu təmatul e niġanəmti Pailat

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5;

Jon 18:28-38)

¹ Kən netəmim rafin rəha kaonsel kəmotətul motit Iesu motuwın kəm Pailat.

² Kən moatən-iarəṗ niṗəġnəmtin mın itəm otoh Iesu məmə, “Emotehm məmə suah u tatit rəhatat netəmim mın, kən mol ilat kotalməl, kən matəuhlin rəhalat nətəliġən koatol tikimır ilat kapman rəha Rom, mətahtosiġ-in itimat

məmə esotətouən takis kəm Sisa itəm tatərəmərə e nīməptən u. Kən in matən-iarəp məmə in Kristo itəm Uhgın təməhl-ipa məmə in kig kit.”

³ Kən Pailat təmətapəh ron məmə, “?Tahro? ?Ik kig rəha netəm Isrel?” Məto Iesu tən-ipən kəm in məmə, “Ik nəmən mihin.”

⁴ Kən Pailat təmən-ipən kəm pris asol mın ne netəmim rafin məmə, “Esehman nıpəgnəmtın kit ne, itəm tatən məmə suah u təmərəkın lou.”

⁵ Məto ilat kotagət əfəməh moatən məmə, “Kəp. Məto suah u tətən əpnəpın matəgətun netəmim rafin ikın mın əh Jutia təmətuoun əpəh Kalili muwa mətoarus-pa ukın-u, kən mol nətəligən rəha netəmim koatəluə motalməl.”

⁶ Kən nian Pailat təməto nəghatən əh, təmətapəh məmə, “?Tahro? ?Suah u in etəm Kalili?”

⁷ Kən nian təməto məmə Iesu təmıet ikın əh itəm Herot Antipas tatərəmərə ikın, in təməhl-ipən Iesu məmə otuwın mehm Herot, məto-inu e nian əh, Herot mın in tətətig Jerusalem.

Iesu təmətul e nıganəmtı Herot Antipas

⁸ Kən nian Herot Antipas təmehm Iesu, nıkin təmagien pık, məto-inu nuwəh məsın in təmolkeike məmə otehm. Herot təmətəto əm namnusən rəhan, kən in təmolkeike pık məmə in otehm Iesu otol nat pıspıs kit.

⁹ Kən o natımnat mın u, Herot Antipas təmətapəh-in nəghatən mın tərət kəm Iesu, məto Iesu təməpnəpın əm məsuhəlpınən rəhan nəghatən.

¹⁰ Kən pris asol mīn ne iəgətun mīn rəha Lou kəmotətul motəghat əskasik e nīpəgnəmtin mīn rəhalat moatoh Iesu lan.

¹¹ Kən uarisig lan, Herot Antipas ne rəhan mīn mopael kotagət ausit e Iesu, kən moatəsan lan. Kən Herot təmən-ipən kəm rəhan mopael mīn məmə okotuwīn-in-pən kot wīr kit rəha kig kəm in, kən motit motuwīn mīn kəm Pailat.

¹² Aupən ikīn, Herot Antipas ne Pailat kəmətioal tīkīmīr kəm ilau mīn, məto e nian əh, ilau kəmuea mīnioalkeike ilau mīn.

*Pailat təmən məmə Iesu otəkəike mīmīs
(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15;
Jon 18:39-19:16)*

¹³ Kən Pailat təmaun-in pris asol mīn, ne netəm-iasol rəha netəm Isrel, ne netəmim rafin, kən ilat rafin kəmotuwa kitīəh.

¹⁴ Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Suah u, nəmotiləs motuwa tətul e nīganəmtək, kən nəmotən məmə tatəuhlin nətəligən rəha netəmim rəhatəmat koatol tīkīmīr kəm kapman. Məto emakil rəkīs nətəligən u e nīganəmtitəmat, kən məsehman məmə tətətgəhl lou kit, kən nīpəgnəmtin mīn itəm nakoatən lan təsələn nīpahrienən.

¹⁵ Kən Herot Antipas mīn, in təkakil mehm məmə nolən rat kit təsəkul-pənən lan. Tol nəhlan, in tahl-ipa tuwa mīn o kitat, kən təpiə əm məmə suah u in təməsolən nat kit itəm tərat məmə in otīmīs ron.

16-17 Kæn o nat əh inəh, rəhak mɪn mopael okotalis əm, kæn uarisig kotahl-iarəp tatuwin.”*

18 Məto ilat rafin kəmotagət əfəməh moatən məmə, “!Otɪləs-iarəp suah un kæn kohamnu! !Məto ahl-iarəp Parapas tuwa mehm itimat!”

19 (Suah u Parapas, kəmiləs-ipən e kalapus məto-inu in təmol netəmim kotəluagin o kapman e taon əh, kæn in iohamnu itəm.)

20 Məto Pailat in tolkeike məmə otahl-iarəp Iesu tatuwin, kæn in təməghat mɪn kəm ilat.

21 Məto ilat kəmotagət əfəməh pɪk məmə, “!Ətu-pər in e nig kəluau! !Ətu-pər in e nig kəluau!”

22 Məto Pailat təməghat mɪn kəm ilat mɪnətau kisil lan əh-roiu məmə, “? Tahro? ? Suah u in təmol nat tərət naka? Io esəhmən məmə in təmol nat kit itəm tətuatip məmə in otimis ron. Məto rəhak mopael mɪn, ilat okotalis əm, kæn uarisig lan kotahl-iarəp tatuwin.”

23 Məto ilat koatəkəike motəghat əskasik, kæn motagət əfəməh e Pailat məmə otətu-pər Iesu e nig kəluau. Kæn motagət pɪk moatuwin moatuwin, kɪnol win e nətəligən rəha Pailat.

24 Kæn Pailat təkakil Iesu məmə otəkəike mɪmis tahmen-pən məmə inəh ilat kəmotən mihin ne.

25 Kæn in təmol nətəligən rəhalat, kæn təmahl-iarəp Parapas u aupən in təmətətig e kalapus o nəluaginən o kapman ne nohamnuən itəm. Məto təmegəhan-in Iesu tuwin e nelmi rəhan mopael

* **23:16-17:** E kopi oas mɪn neen rəha Niutesteman itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, katilpin nəghatən kit mɪn ikɪn-u tatən məmə, “E nian rəha lafet rəha Nuhagego-inən, Pailat in otəkəike mahl-iarəp rəhalat kit etəmim otiet e kalapus.”

m̄in m̄am̄a ilat okotos motuw̄in kitəp nətəligən rəha n̄imanin netəmim.

*Kəmit Iesu kan m̄am̄a ot̄imis
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32;
Jon 19:17-27)*

²⁶ Kən nian m̄opael m̄in kəmotit Iesu motiet e taon, kən kəmotəplan etəm Saerin kit, nərgin u Saimon. In təmisi-pən isəu maliwək matuwa e taon. Kən kəmotaskəl̄im motələhəu-pər nig kəluau rəha Iesu e nuwegin m̄am̄a ot̄iləs, kən motən-ipən m̄am̄a otətəu-pən Iesu. ²⁷ Kən n̄imanin netəmim tepət kəmotaliwək katuarisig-in Iesu e suatip, kən n̄ipitan tepət m̄in koatuarisig-in ilat, koatasək moatəun-əun o Iesu.

²⁸ Məto Iesu təməuhlin masipən m̄əplan ilat, kən mən-ipən kəm ilat m̄am̄a, “N̄ipitan Jerusalem. Əsotasəkən ron io, məto otasək atip otəmat, ne nenət̄itəmat m̄in.

²⁹ Otətəlig-in-tu io. Nian tatuwa itəm okəpanən m̄am̄a, ‘! Otagien itəmat netəm nəsoteməkən o nəsotapinahinən suakəku!’

³⁰ E nian əh, netəmim okotən-ipən kəm n̄itot asol m̄in m̄am̄a, ‘Awi, otisas-pa etimat,’ kən okotən-ipən kəm narit m̄in m̄am̄a, ‘Awi, otəfətain itimat.’

³¹ ?Məto okəm̄a nigəm tatuəp nəhlan nian nig n̄imalin tətamiəmitə əh, kən tahro e nian nig tinəmətu?”†

Mopael m̄in kəmotətu-pər Iesu e nig kəmaluu

23:29: Luk 21:23 **23:30:** Hos 10:8; Nol Əpən 6:16 † **23:31:** “Nig n̄imalin tətamiəmitə əh” tatəpsen-pən Iesu itəm tətutip agin, məto tatos nalpinən. Inu tahmen e nigəm itəm tatuəp. Kən “nig tinəmətu” tatəpsen-pən iol təfagə rat m̄in. Kən uarisig lan, Uhḡin otol nalpinən asol kəm ilat. Inu tahmen e nigəm asol agin.

Afin Luk 21:20-24.

32 Kæn mopael mîn kæmotilæs suah mil kæiu itæm kæmuætghæl lou kan mæmæ okotohamnu ilæhal Iesu.

33 Kæn kæmotuwa ikîn kit, nærgin u Louipil-uipil. Ikin æh, kæmotætu-pær Iesu e nig kæmæluau. Kæn kæmotætu-pær iætghæl lou mil æh-ikîn, kit e nîkali Iesu matip, kæn kit e nîkalin mol.

34 Kæn Iesu tæmæ, “Tata. Aluin ræhalat nolæn rat mîn itæm koatol kæm io, kæn mæsalpînæn, mæto-inu kæsotitunæn nat naka itæm koatol.” Kæn kæmotoor ræhan natimnat moaturin taes ron.

35 Kæn netæm mîn u koatætul æh-ikîn, moatehm natimnat mîn u, mæto etæm-iasol mîn ræha noanol ræha Isrel kotalah æsan e Iesu moatæn mæmæ, “!In tæmosmegæh netæmim tepæt rækis. Mæto okæmæ in Kristo itæm Uhgîn tæmæn mæmæ otahl-ipa, kæn in Etæm Uhgîn Tæmitæpun, kæn pæs in otosmegæh atip in!”

36 Kæn mopael mîn, ilat mîn koatæghat æsan e Iesu, kæn motuwa iuæhkîr ron moatætæpæh mæmæ in tolkeike wain u itæm tagin,‡

37 moatæn mæmæ, “!Okæmæ nîpahrienæn ik kig ræha noanol mîn ræha Isrel, osmegæh atip ik æh-roiu!”

38 Kæn næghatæn kit æh-ikîn kæmæte kætu-pær e ræhn-kapæ nig kæluau, tatæn mæmæ, INU KIG RÆHA NETÆM ISREL.

39 Kæn iætghæl lou mil kit itæm katækul-pær e nig kæluau, in tatæghat rat e Iesu, matæn mæmæ, “!Ei! ? Ik Kristo itæm Uhgîn tæmæn mæmæ otahl-ipa, o kæp?”

23:34: Sam 22:18; Aes 53:12 **23:35:** Sam 22:7-8 ‡ **23:36:** Wain u itæm tagin, in nænimæn ræha ian-rat mîn. **23:36:** Sam 69:21

!Okəmə tol mihin, osmegəh ik kən mosmegəh mīn itīmlau!”

⁴⁰ Məto iətgəhl lou əh kit mīn təmən-ipən kəm in kit, kən mahtosig-in məmə, “? Tahro? ? Nəsəginən Uhgīn, nat əpnəpīn onakīmīs? Nəlpīnən u rəhatəhal in tahmen-ahmen əm.

⁴¹ Məto təmətuatip əm məmə kilau okiamīs o rəhalau nolən rat mīn itəm kəmīoal. Məto suah u, in təsolən nat tərət kit ne.”

⁴² Kən təmən-ipən kəm Iesu məmə, “! Iesu, o nian onəkuwa matol kig lan, kən nīkim otatəht io.”

⁴³ Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Nīpahrienən iatən kəm ik, məmə roiu əm kilau mīn ik əpəh e nego e neai.”

Iesu təmīmīs

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41;

Jon 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Kən iuəhkīr tuelef klok e nərauiəgən, mīt nəsasīəən, kən nəpīnəpən tīnan rafīn ikīn əh mətoarus-pən tri klok ehnaipən. Kən nīməhan itəm tatəkulosig-in-pən Ikīn Tasim Agīn Ikīn e Nīmə Rəha Uhgīn, təməhap məsīn kəiu.

⁴⁶ Kən Iesu təmagət əfəməh məmə, “! Tata. Iatələhəu-pən nəmegəhən rəhak e nelməm!” Nian təmən rəkīs nəghatən əh u, kən rəhan namegən tiet.

⁴⁷ Kən nian etəm-iasol rəha mōpael mīn rəha netəm Rom təmehm natīmnat mīn əh, kən in təmənwiwi Uhgīn matən məmə, “! Nīpahrienən, suah u in tətuatip pahrien!”

⁴⁸ Kən netəmīm itəm kəmotuwa ikīn əh məmə okotəplan, nian kəmotəplan natīmnat mīn əh,

kəmoatuwɪn moatəto tərət e nɪkɪlat, kən motah-taht manɪkɪləhalat.

⁴⁹ Kən ioli Iesu mɪn, ne nɪpitan itəm kəmotisi-pən Kalili motətəu-pən Iesu motuwa, ilat kəmoatətul isəu məsin kən moatehm natimnat mɪn əh.

Josep təmitənim Iesu

(Mat 23:57-61; Mak 15:42-47;

Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Kən etəm Aramatia kit əh-ikin, nərgin u Josep. Aramatia in taon kit rəha Isrel, kən suah əh in etəmim kit rəha kaonsel rəha netəm Isrel. In etəm təwɪr, rəhan nəmegəhən tətuatɪp, kən in etəmim kit təmatəsahgin məmə otəplan nərəmərəən rəha Uhgɪn. Kən in təməsegəhanən e nəghatən rəha kaonsel itəm kəmoategəhan-in Iesu məmə okoh.

⁵² Kən in təmuwɪn mehm Pailat mətapəh ron məmə otegəhan-in nɪpəti Iesu tos.

⁵³ Kən Josep təmuwɪn mɪləs-iəhau nɪpəti Iesu e nɪg kəməluau, mos muwa malpin e nɪməhan wɪr kit, nərgin u linen. Kən təmɪləs muwɪn mələhəu-pən e nɪpəg kəpiel itəm kɪnəməte rəkis o nolən suwɪt ikin, məto kəsɪtənimən əh suah kit ikin.

⁵⁴ In əh e nian rəha noanɔl mɪn rəha Isrel itəm koatol əpen-əpenə lan o nian rəha Sapat, kən iuəhkɪr Sapat tətouun.

⁵⁵ Kən nɪpitan itəm kəmotisi-pən Kalili kəmotuarisig-in Iesu, kəmotətəu-pən suah un, motuwɪn motəplan nɪpəg kəpiel, kən motəplan nolən itəm in tatələhəu-pən mɪn Iesu ikin.

⁵⁶ Kən uarisig, nɪpitan kəmotitəlig-pən latuənu, kən kəmoatol əpen-əpenə manat mɪn neen ne fo-mat itəm nəmiəwɪlat təwɪr məmə okol-pən e nɪpəti

Iesu. Kən e nian rəha Sapat, ilat kəmotameg moatətəu-pən nəghatən rəha Lou.

24

*Iesu təmamegəh mīn
e nīmīsən*

*(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8;
Jon 20:1-10)*

¹ Kən e Sante laulaugin aḡin, nīpitan kəmotuwīn əpəh e suwīt, motəmīk nat pien-pien mīn u nəmiəwīlat təwīr itəm kəmotol əpen-əpenə rəkis lan.

² Nian kəmotuwa e suwīt, kəmotehm kəpiel itəm kətahtosig-in nīpəg kəpiel lan, məto kəmahwin rəkis.

³ E nian kəmotuwīn e nīpəg kəpiel, məto kəsotehmən nīpəti Iərəmərə Iesu.

⁴ Kən ilat kīnotəruru əfəməh moatətəlig-in natīmnat mīn əh. Kən əmun etəmim kəiu əh-ikin, katuətul ilat mīn nīpitan, kəmian e napən itəm tatīpit-īpit.

⁵ Kən nīpitan kəmotəgin pīk, kəmotisin nulīlat motasil-iəhau moatehm nīməptən, kən suah mil kuəmə, “?Tahro nakoategəs-in etəm tatəmegəh u ikin-u ima netəm kəmotīmīs?

⁶ In tīkə ukin-u. !In tīnəmegəh mīn! Nīkitəmat otəkəike matəht nəghatən itəm təmən kəm itəmat nian in təmətətig əh əpəh Kalili məmə,

⁷ Natīmnat mīn u okotəkəike motuwa motol nīpahrienən lan. Okegəhan-in-pən Nəti Etəmim tuwīn e nelmi iol təfagə rat mīn, kən okətu-pər e

nig kəluau timis, mətə e nian tatol kisil lan, kən in otəmegəh min.' ”

⁸ Kən nikilat tinəht nəghatən rəha Iesu.

⁹ Kən kəmotiet e suwit motuwın motən-ipən natimnat min əh kəm netəm lefen rəha Iesu, ne rəhan min rafin.

¹⁰ Kən nıpitan min əh itəm kəmotən-iarəp natimnat min u kəm aposol min, inəh Meri Maktala, Joana, Meri mama rəha Jemes, ne nıpitan neen min itəm kəmotuwın e suwit.

¹¹ Mətə aposol min kəmotətə nəghatən əh tahmen-pən əm e nəghatən alməl kit itəm nıpətın tikə, kən məsötənən nıpahrienən lan.

¹² Mətə Pita təmətul maiu muwın əpəh suwit ikin, moeg-oeg masipən e nıpəg kəpiel kən təmehm əm napən itəm kəmalpin nıpəti Iesu lan, mətə nat kit min tikə əh-ikin. Kən in təmaliwək mitəlig minatuwın latuənu, kən matətəlig-in pik natimnat min əh.

*E suatip tatuwın Emeas
(Mak 16:12-13)*

¹³ E nian əm əh inəh, suah mil kəiu rəha Iesu kəmualiwək mətian latuənu kit, nərgin u Emeas. Latuənu un mətəarus-pən Jerusalem, in iuəhkir o lepen kilometa.

¹⁴ Kən e nian ilau kəmualiwək mətian, kən ilau kəmatuəghat-in natimnat min itəm kəmol ilat.

¹⁵ Nian ilau kəmatuəghat nəhlan, kən Iesu təmuwa iuəhkir olau, məhlaliwək kələh mətəhaluwın.

¹⁶ Mətə kəməsiatunən məmə pah əh iləhal min kəmətəhlaliwək mətə-inu Uhgın təmahtosig-in nətəligən rəhalau.

17 Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm ilau mæmæ, “Tæs mil. ?Naka un nakatuæn?”

Kæn æmun kæmuelahl muætul, niganæmtilau tæmæpou.

18 Kæn suah mil æh kit, nærgin u Kleopas, tæmæn-ipæn kæm in mæmæ, “Okæm-naka ik æm un iapispis kit u Jerusalem itæm næsitunæn natimnat min itæm kæmol ilat e nian min itæm kinotuwîn rækis.”

19 Kæn in tæmæn-ipæn kæm ilau mæmæ, “?Natimnat naka min æh?”

Kæn kæmuæn-ipæn kæm in mæmæ, “Natimnat min itæm kæmol e etæm Nasaret æh Iesu. In ien kit ræha Uhgîn, kæn ræhan wæk tæsanæn wir ne ræhan min næghatæn kotæfigæm, kæn niki Uhgîn ne niki netæmim tætagien lan.

20 Mæto ræhatimat pris asol min ne iægætun min ræha Lou kæmotilæs-ipæn e nelmi netæm Rom mæmæ okotakil mæmæ in otimis. Kæn kæmotætu-pær e nig kæluau timis.

21 “Mæto itimat emotælæhæu-pæn pap ræhatimat nætæligæn tætatig æskasik lan mæmæ in otilæs-irækis itimat noanol min ræha Isrel e nelmi tikimîr min ræhatimat. Kæn roiu in nian tatol kisil lan.

22 Kæn nat kit min, nipitan neen itæm emotan, kæmotol mæmæ narmitimat tæmiwig o næghatæn kit. Roiu laulaugin ægin-æh, kæmotuwîn æpæh e suwit itæm kæmitænîm Iesu ikin,

23 mæto kæmæsotehmæn nipætîn. Kæn kæmotitælig-pa moatæn mæmæ, ‘Emotehm nat kit tahmen e napilaiiræn, inæh nagelo mil kæiu katuæn-ipa kæm itimat mæmæ Iesu tatæmegæh.’

24 Kæn ræhatimat neen netæmim kæmotuwîn e suwit, kæmotehm natimnat rafin ægin tætuatip

tahmen-pən əm e nəghatən əh nɪpɪtan mɪn əh kəmotən mihin ne, məto kəsotehmən Iesu.”

25 Kən in təmən-ipən kəm ilau məmə, “Təs mil. ! Rəhatəmlau-kapə tikə, kən nakatiaiuw nifagə matialəs pɪk o nənən nɪpahrienən o natimnat itəm ien mɪn rəha Uhgɪn kəmotən!

26 ? Nəkiatun o kəp məmə, Kristo itəm Uhgɪn təmən məmə otahl-ipa otəkəike mos nahməən e nɪpətɪn, kən uarisig lan, in təpanuwɪn əpəh e nego e neai mos nərgɪn rəha nisialiən?”

27 Kən Iesu təmən-ipən wɪr kəm ilau Naoa Rəha Uhgɪn itəm koatəghat-in in, təmətuoun e naoa rəha Moses kən muwɪn mətoarus-pən naoa mɪn rəha ien mɪn rəha Uhgɪn.

28 Kən kɪnətəhaluwa iuəhkɪr o latuənu itəm suah mil katian ikɪn. Kən kənuəplan məmə Iesu tɪnətaliwək mɪnatuwɪn məsətulən,

29 məto ilau kətiauəh nɪkɪn məmə, “Ei, təwɪr məmə nəkətatig kitəhal mɪn ik, məto-inu tɪnapɪnəp rəkis, otəsuwəhən roiu mɪt taht.” Kən təmuwɪn mɪnehm ilau mətəhaləpələh.

30 Kən kɪnatəhaləpələh məmə okəhlagwən, kən in təmos pɪret mən tagkiu rən kəm Uhgɪn, kən məmkas mos-ipən kəm ilau.

31 Kən əmun Uhgɪn təmol kəniatun məmə in Iesu, kən əmun in təmɪkə mɪn, kən kənəsəplanən.

32 Kən kəmuən-ipən kəm ilau mɪn məmə, “!Ei! ? Nian in təmatən-ipa wɪr Naoa Rəha Uhgɪn kəm kilau e suatɪp, kən katuəto təwɪr lan nɪkilau tətəgien pɪk, o kəp?”

³³ Kæn roiu agin-əh min, kəmuətul miaiet ikin əh miatəlig-pən min Jerusalem. Kæn ikin əh, ilau kəmuehm netəm lepen rəha Iesu ne netənim neen min rəhan kəmotuwa kuəfimīn rəkis ilat min katəpələh,

³⁴ kæn moatən məmə, “!Nīpahrienən! !Iərəmərə təməmegəh min, kæn Saimon Pita* təmehm rəkis!”

³⁵ Kæn ilau kəmuən-ipən rafin natimnat itəm kəmol kəm ilau e suatip, kæn muən-ipən nian ilau kəmatiatun Iesu lan e nian itəm in təmatəmkas pīret matos-ipən kəm ilau.

Netənim rəha Iesu min kəmotehm

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18;

Jon 20:19-23)

³⁶ Kæn nian katuən əh nəghatən min əh, Iesu təmuwa mətul ilugin-in ilat matən kəm ilat məmə, “Nəməlinuən tətətig otəmat.”

³⁷ Məto ilat kəmotaut lan kæn mīnoatəgin, nīkilat təht məmə kīnotəplan narmīn kit.

³⁸ Məto in təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Tahro rəhatəmat nətəligən tatərat nəhlan? ?Tahro rəhatəmat nətəligən tatətul pagpag?”

³⁹ Otehm-tu nelmək ne nelkək məmə io əm u. Otea-pa motek nīpətik kæn motitun məmə io. Narmi etənim nīpətīn ne nīkilkīlin tikə, təsolən məmə inu nakoatehm io, nīpətik ne nīkilkīlik əh-ikin.”

⁴⁰ Təmən nəghatən əh, kæn təməgətun nelmīn ne nelkīn kəm ilat.

⁴¹ İlat kəsotən wīrən nīpahrienən lan məto-inu nīkilat tətəgien pīk, kæn narmīlat tatiwig. Kæn in

* **24:34:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Saimon.” **24:34:** 1 Kor 15:4-5 **24:37:** Mat 14:26

təmən-ipən kəm ilat məmə, “? Nagwənən kit un nakoatos, o?”

⁴² Kən kəmos nəm məsin itəm kəmwaan rəkis motos-ipən kəm in,

⁴³ kən e niganəmtilat, təmos mun.

⁴⁴ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Aupən ikin, nian emətatig əh kitat min itəmat, emən nəghatən u kəm itəmat məmə, natimnat rafin itəm koatəghat-in io e Naoa Rəha Uhgın, okotəkəike motuwa motol nıpahrienən lan, inəh nəghatən min e naoa rəha Moses, ne naoa min rəha ien min rəha Uhgın, ne Naoa Rəha Napuən Min.”

⁴⁵ Kən in təmerəh e rəhalat nətəligən məmə okotitun nəghatən min itəm tətətig e Naoa Rəha Uhgın.

⁴⁶ Kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Nəghatən itəm tətətig e Naoa Rəha Uhgın tatən məmə netəmim okotol tərət kəm Kristo itəm Uhgın təmahl-ıpa, motol tatəto nahməən e nıpətin matuwın matuwın tımis, məto e nian itəm tatol kısıl lan, in otəmegəh min e nımısən.

⁴⁷ Kən e nərgi Kristo itəm Uhgın təmahl-ıpa, netəmim okotəkəike motən-ıarəp nəghatən əh məmə netəmim okotəkəike motəuhlin kən motitəlig e rəhalat təfagə rat min, kən Uhgın in otəsəlpınən nıtai təfagə, kən maluin rəhalat nolən rat min. Nəghatən u otəkəike muwın kəm noanol min rafin əpəh ikin min rafin, otətuoun Jerusalem kən muwın mətoahgın-pən ikin min rafin e nətueintən.

⁴⁸ Itəmat nəmotehm natimnat min u, kən onəkotən-ıarəp ətuatıp nəghatən min lan.

49 Kən ekahl-ipa suah u itəm rəhak Tata təmən-iəkiş məmə in otahl-ipa kəm itəmat, inu rəhan Narmın. Məto onakoatəsaşgin e taon əh mətoahgin-pən nakotos nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın, kən tərıoah e nəmegəhən rəhatəmat.”

Uhgın təmiləs İesu

muwın e neai

(Mak 16:19-20)

50 Kən İesu təmit ilat motiet e taon motuwın əh latuənu Petani. Kən təmiləs-ipər nelmin məfak olat.

51 Kən nian təmatəfak olat, kən təmapəs ilat nian Uhgın təmiləs minatuwin əpəh ilis e nego e neai.

52 Kən kəmotəiuaiu motəfak-pən kəm in, kən uarisig lan, kotitəlig-pən Jerusalem nıkilat tətəgien.

53 Kən nian rafın, koatuwin e Nimə Rəha Uhgın moatənwiwi Uhgın.

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b